

Leab Fennmar.

UGOR FÜZETEK.

ADALÉKOK AZ UGOR NYELVEK ISMERETÉHEZ ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSÁHOZ.

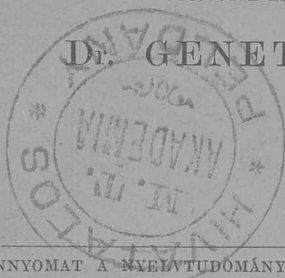
1. SZÁM.

OROSZ-LAPP NYELVMUTATVÁNYOK

(MÁTÉ EVANGÉLIOMA ÉS EREDETI TEXTUSOK).

GYŰJTÖTTE ÉS FORDÍTOTTA

Dr. GENETZ ARVID.

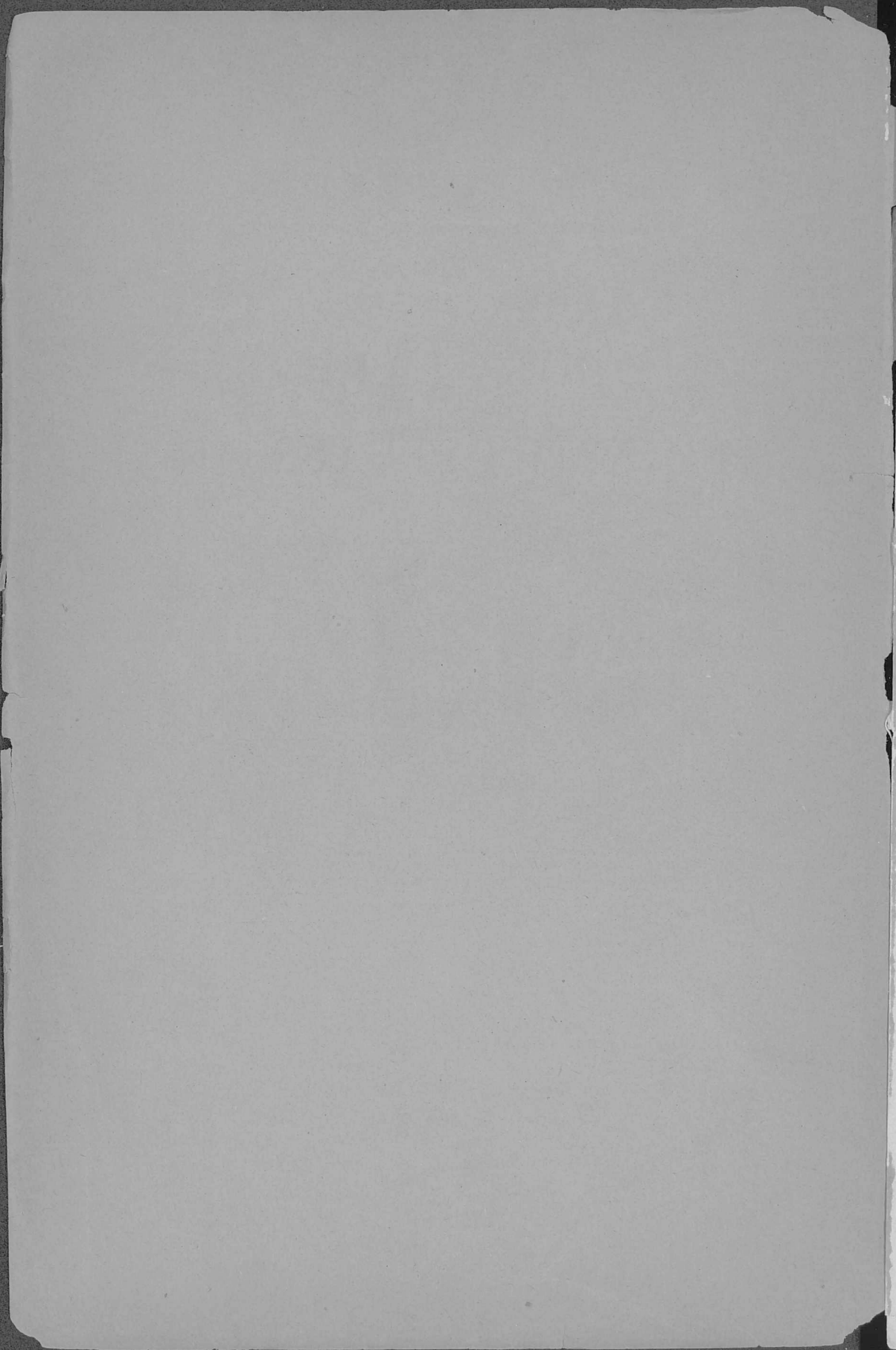
KÜLÖNNYOMAT A NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK XV. KÖTETÉBŐL.

BUDAPEST, 1879.

A MAGYAR TUDOM. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

Arvid Genetz

UGOR FÜZETEK.

ADALÉKOK AZ UGOR NYELVEK ISMERETÉHEZ ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSÁHOZ.

1. SZÁM.

OROSZ-LAPP NYELVMUTATVÁNYOK

(MÁTÉ EVANGÉLIOMA ÉS EREDETI TEXTUSOK).

GYŰJTÖTTE ÉS FORDÍTOTTA

Dr. GENETZ ARVID.

KÜLÖNNYOMAT A NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK XV. KÖTETÉBŐL.

BUDAPEST, 1879.

A MAGYAR TUDOM. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(AZ AKADÉMIA ÉPÜLETÉBEN.)

Franklin-Társulat nyomdája.

Máté evangélioma és eredeti textusok.

A következő orosz-lapp textusokat egy utazáson jegyeztem föl, melyet az 1876. év második felében a helsingforsi egyetemről kapott segélyvel tettem Kóla félszigetén, hogy az orosz-lappok nyelvét és ethnographiáját kutassam. Ezen utazásom először is Archangelszkből a Fehér- és Jegestengeren a kis Kóla városba vitt, a hová julius végén értem; miután ott körülbelül öt hétig tanulmányoztam a közel lakó lappok két külön dialectusát (a kildinit és notozeroit), szeptember első felében megint tengeren visszatértem délkelet felé *Ponoj* nevű, főképen oroszoktól lakott helységbe a félsziget keleti partján, a hol két hónapnál tovább vizsgáltam a keleti vagy úgynevezett *ter-lappok* nyelvét. November közepén azután, hó estével, szánúton indultam hazafelé. Először észak-nyugati és nyugati irányban utaztam a félsziget közepén át egyik lapp faluból a másikba a nagy Imandra nevű tóig, és onnan délfelé a Kólából jövő országúton *Kantalahti* helységig, a hol néhány napig volt alkalmam a negyedik orosz-lapp dialectussal foglalkozni, az *akkalai* nyelvvel. Innen még egy kis utat tettem keletfelé a Kantalahti tengeröböl partján Kuzreka faluig, a végett, hogy biztos tudomást szerezzek egy *Vieljärviben* lakó régi karél kolonia felől, s onnan visszatérve a Kantalahti jegén át az úgynevezett Karél partra mentem s tovább az északi orosz Karélián át Finnországba.

A fent említett négy orosz-lapp dialectus közül a két legelterjedtebbet, a *kildini* és a *ter-lapp* dialectust alaposabban megvizsgáltam, s ezért is a legtöbb nyelvmutatvány ezekből való. A kildini vagy a középső dialectushoz tartozik 6 pogoszt (lapp telep) nyelve, melyek mind keletre vagy délre esnek Kólától, név szerint: *Kildin* (lappul *Kildinč sijt*), *Voronenszk* (lp. *Kördöj* vagy *Kördöj sijt*), *Szemiosztrovszk* (ezt a kildini lappok így nevezik: *Nuort Säme sijt*, de ez a közös neve két egymástól körülbelül 9 mértföldnyire eső falunak: a távolabb eső *Szemiosztrovszk* vagy *Varzinnak*, melyet a helybeli lappok *Ars-jokk sijt*-nek neveznek, meg *Ljavozerszk* vagy *Lej-ja, vr sijt*-nek), *Lovozero* (lp. *Luj-ja, vr sijt*) és *Mászalg* (lp. *Mäse,lg-sijt*). Ezt a nyelvjárást a ponoji oroszok *szemiosztrovszkinak* nevezik és a *ter-lappok* *viörjila kill*-nek, azaz északi nyelvnek. Ezen nyelvjárásban adom most nagyobb részét (tudniillik a 22 első fejezetét) a Máté evangéliomának, melyet Kólában fordítottam egy kildini lapp, az akkori kólai

sztarsina (előljáró, kerületi bíró) Parfentjei Alexandrov Pjanov segélyével, továbbá egy mesét s néhány találós mesét Lovozeroból.

A *ter-lapp* vagyis keleti dialektus (lp. *Tarje käll*) uralkodik a félsziget egész keleti részén, tudniillik *Ponaj*-ban és *Szosznovka*, *Lumbovszk*, *Jokonga*, *Kuroptjov* és *Kámenszk* pogosztokban (lappúl *Sosnoofke*, *Lumbes* vagy *Limbés*, *Jovkuj*, *Kiöttemjave* és *Kintuš sijt*); ennek a szójejtésnek mutatványa több mese és találós mese, melyeket részint *Ponaj*-ban, részint az illető falvakban írtam föl lumbovszki és jokongai lappok elbeszélése szerint.

Az evangéliom utolsó fejezeteit Kantalahtiban fordítottam egy ott lakó orosz ember, Artamon Kornilovics segélyével, ki egyaránt jól tudott lappúl és oroszúl. Ez a fordítás egyetlen mutatványom az *akkalai* vagy déli dialektusból, melyet *Akkala* (lp. *Åhkel sijt*) és *Jokosztrov* (lp. *Ču,k-sül' sijt*) pogosztokban beszélnek.

Végre a *notozeroi* vagy nyugati dialektust tünteti föl két Kólában felírt dal *Notozero* pogosztból (lp. *N'uoht-ja,vr sijt*) és egy mese *Szongel* pogosztból (lp. *Sünjel sijt*), mely két helység ezen nyelvjárás területéhez tartozik.

Utazásom alatt alkalmam volt hallani a lapp nyelvet, a mint az említett helységekben, kivéve csak *Voronenszket*, *divik*; tehát saját tapasztalásomból helyesnek bizonyíthatom az orosz lapp nyelvjárásnak föntebbi osztályozását, a melyet készen kaptam kólai fordítómtól, még mielőtt egyet is ismertem volna közülök. De nem adhatok saját észrevételeimen alapuló tudósítást azon nyelvről, melyet az orosz-lapp területnek a norvégiai Finnmarkkal határos északnyugati részén beszélnek *Motka* (lp. *Mūtik sijt*), *Pecsenga* (pl. *Peaccem sijt*) és *Pázereka* vagy *Pászvíg* (lp. *Pāčraš sijt*) pogosztokban; mert Kólában nem találkoztam oda való lappokkal s nem tartottam érdemesnek külön oda utazni, kivált minthogy Friis tanár, a lapp nyelv jeles vizsgálója, 1867-ben tett utazása közben ezen helységeket is meglátogatta. — Az említett kildini lapp szerint az ottani nyelv egy külön nyelvjárás, mely jobban különbözik a kildinitől mint a többi orosz-lapp dialektus, és a finnmarki („filmanszki“) nyelvhez közeledik. A notozeroi lappok meg azt tartották, hogy a motkai nyelv legközelebb áll az övékhez, de a pecsengai és pászvígi nyelv inkább a «filmanszki» nyelvhez közeledik.

Végre ki kell emelnem, hogy az orosz-lapp nyelvjárások mégis, a mennyire őket ismerem, közelebb állnak egymáshoz, mint akármely más nyelvjáráshoz; úgy hogy együttvéve egy *orosz-lapp fő nyelvjárás*t képeznek, mely több hangtani, alaktani és szótári pontban különbözik a többi három, tudniillik a svéd-lapp, norvég-lapp és finn- vagy enare-lapp földialektusoktól.

Az orosz-lapp nyelv leírásában használt betűjegyekre nézve megjegyzem, hogy: *š, ž, z, č, š, c, ž* = magyar *s, zs, z, cs, ds, cz, dz*;

γ = gutturalis kemény spirans; \bar{n} = gutturalis nasalis; görög γ , δ és β betűkkel jelöltem a félvocalisféle vagy igen gyenge gutturalis, dentalis vagy interdentalis és tiszta labialis (nem, mint a v , denti-labialis) lágy spiransokat, melyek úgy keletkeznek, hogy a beszéllőszervek a g , d és b kiejtésekor, nem tökéletesen csukódnak össze.

A jésítést csak az n -en jelöltem rendesen külön jeggyel \bar{n} (=svéd-, norvég- és finn-lapp nj), mert itt a j az n -nel tökéletesen egy hanggá olvadt össze, mely szintén a hangzó-erősbulés, illetőleg gyengülés általános törvényei alá esik ($\bar{u}u$ — \bar{u}); az eredeti lj ikerhangzóban az l -et ugyan jésítette a következő j befolyása, de a j mégis megmaradt, a miért is legzezszerűbbnek láttam lj -et írni (kivéve az akkalai dialektust, a melyben már ll dívik).

A kildini és ter-lapp nyelvmutatványokban gyakran előforduló kettős mássalhangzók kk , tt , cc , $\check{c}\check{c}$, pp és az egyszerű k , t , c , \check{c} , p is, ha más, hangzó consonans (\bar{n} , n , m , r , l , j , v) után állanak, többnyire úgy hangzanak mint gk , dt , dc , $d\check{c}$ és bp ; ezt a hangárnyalatot azonban nem tartottam szükségesnek különösen megjelölni.

Van még az orosz-lapp kiejtésben egy más, gyengébb jésítés is, mely itt csak közvetve van jelölve. A magas e és i önhangzók ugyanis, ha későbbben maguk elvesztek is, az előttük álló mássalhangzóknak egy j -féle utóhangot adtak; de egyszersmind a megelőző szótag vocalisa is bizonyos palatalis színezést kapott (mint az észtnben az úgynevezett *dilutio*), mely a hosszú vocalisok és diphthongusok végén tisztán úgy hallik mint egy igen rövid i , a rövid mélyhangú vocalisokkal pedig majdnem összeolvad az azoknak megfelelő magashangú vocalisokká. Ezen palatalis affectiót, mely úgy a vocalison, mint a következő consonanson is érezhető, csak egy a kettő közé tett, kisebb alakú s alább eresztett i -vel jelöltem; pl. a következő szók *ta,ille*, *so,rme*, *ču,hke* kiejtését meg lehetős híven így is lehetne leírni: *tälle*, *sörme*, *čühke* vagy *čühke*.

Az akkalai textusban előforduló *ie* és *uo* diphthongusokban az i , u előhangoknak csak igen rövid tartamuk van.

Az i -végű diphthongusokat és triphthongusokat mindig j -vel írtam, úgy mint a labialis hanggal végződőket is v -vel, habár ezen spirans, nem tökéletesen kiejtve, sokszor úgy hangzik mint u vagy \bar{u} ; i a jele a mély, gutturalis i -nek = orosz и , és o a nyiltabb gutturalis önhangzónak, mely pl. az észtnben is gyakran előfordul; q -val jelöltem egy a kildini nyelvjárásban eredeti \bar{a} helyett álló vocalist, mely a magyar \bar{a} -hoz hasonló (de hosszú, mint a magyar *ára*, *meghát*-ban); \acute{e} -vel az i -hez közeledő e -hangot

A vocalisok hosszúságát is igyekeztem, a mennyire lehetett, híven megjelölni; jegyem a fölibe vetett fekvő vonalka, melyet csak az q -ról hagytam el, mint a mely eredetileg mindig hosszú.

Hiányjel a szó végén és közepén már félig néma vocalist jelöl.

MÁTÉ EVANGÉLIOMA.

(Kildini orosz-lapp nyelvjárás: 1—22. fejezet.)

Vŭsmus alkros.

Isus Xristos, Dqvid alk', Ābram alk' pŭldoγ sān'.

2. *Ābram sqγij Issak; Issak sqγij Jghko; Jāk sqγij Iūda i sōn' vĭljijt;*

3. *Iūda sqγij Fāres i Zāra Famarajn; Fāres sqγij Esrom; Esrom sqγij Āram;*

4. *Āram sqγij Aminādav; Aminādav sqγij Naasson; Naasson sqγij Salmon;*

5. *Salmon sqγij Vooz Razavajn; Vooz sqγij Ovid Rufijn; Ovid sqγij Iessej;*

6. *Iessej sqγij Dqvid qar'; Dqvid carr sqγij Solomon Urej kqpkā;*

7. *Solomon sqγij Rovoam; Rovoam sqγij Avia; Avia sqγij Asa;*

8. *Asa sqγij Iosafat; Iosafat sqγij Ioram; Ioram sqγij Ozia;*

9. *Ozia sqγij Ioafam; Ioafam sqγij Azaz; Azaz sqγij Jezekia;*

10. *Jezekia sqγij Manassia; Manassia sqγij Amon; Amon sqγij Iosia;*

11. *Iosia sqγij Ioakim; Joakim sqγij Iezonia i sōn' vĭljijt ortel vealhtotmuž' Varilonne.*

12. *A mañña Vavilon' vealhtotmužest Iezonia sqγij Salafül; Salafül sqγij Zorovavel';*

13. *Zorovavel sqγij Aviud; Aviud sqγij Eliakim; Eliakim sqγij Azor;*

14. Azor sqγij Sādok ; Sādok sqγij Azim ; Azim sqγij Jeliud ;

15. Jeliud sqγij Jeleazar ; Jeleazar sqγij Matfan ; Matfan sqγij Jqhko ;

16. Jāk sqγij Uo,sk, Mārj kuj', ko,dest šondij Isus, kohčmañč Xristossén.

17. Nitt lejjén pūkk pulvdoγ Ábramest Dqvid rajja neljimp-
lo,kk pulvdoškeđ ; i Dqvidest Vavilon' vealltotmuž rajja neljimp-
lo,kk pulvdoškeđ ; i Vavilon' vealltotmužest Xristos' rajja neljimp-
lo,kk pulvdoškeđ.

18. Isus Xristos šontmuš leaj nitt : kuo,ss sōn' ienn Mārj leaj
mīdezanč Oāska, øvtel veancjottem, šilkīn son earas Pa,ss-vujñsest.

19. I Uo,sk, sōn' kujj, kŭ leaj vujkeđ, i ij tāhtmañč sōn' ok-
na,hteđ, tātaj sōn' peajhta,št lu,šteđ.

20. Nu kuo,ss son tānn ju,rtel, kič, Jimmel ieñkal eđij so,ñne
nakrest, i cīlkij : Uo,sk Dqvid a,lk ! ie,l' pol' vā,ltēm Mārj, ižant
kappeγ ; tonn guejk što lī sōn' sisn šontej Pa,ss-vujñsest.

21. Leañč son šontteđ a,lγ', i ton liñčij so,ñne sārneđ nom' :
Isus ; tonn guejk što son leañč olmujdis piesteđ sien' rīkijn.

22. A tātt pūkk šondij, što leañč Jimlijn sārmañč pajjel prō-
rok, kŭ cealhk :

23. Kič, nijt leañč earas, i šant a,lk, i ko,ččešγotteβ so,ñne
nom' Emmanuīl, kŭ leañč : mienij guejm Jimmel.

24. Koccaj Uo,sk uo,tmēn i tujšešγūđij mejt so,ñne Jimmel
ieñkal pākaj, i vq,ltij kapkes.

25. I son ij tiettañč sōn' tonn rajja, što kuo,ss son pu,tij q,lγ',
vūs mus a,lgēs ; i son péjij so,ñne nom' : Isus.

Nu,mp qlkχoš.

Kuo,ss Isus šondij Wiñliemest, Iudējest cqr' Irod pā,le, pūitten
noajt-olmo Ierusalimma nu,rtēj go,rren, i sārneβ :

2. Ko,št lī Iudēj cqrr, kŭ lī šontmañč ? tonn mīlt što mij ujnīm
sōn' tā,št' nu,rtēj a,lñ ; i pūdīm so,ñne ko,mmerdeđ.

3. Kuo,ss cqrr Irod tānn kulij, son sūrken i pūkk Ierusalim
sōnijn.

4. I son kōpčij pūkijt šu,remus papijt i kirj-kīđijt mīrest, i kožij
sienest : ko,št biitt Xristo,ssē šontēđ ?

5. I sij so³nne c³l³hkin : Wi³fiemest, Iud³ējest ; tonn m³lt što nitt leaj kirj³zañč pajjel pr³orok :

6. I ton, Wi³fiem, Iud³ēj iemne, ik lea ni-mojn Iud³ēj ūj³vin u³cmus ; tonn guojk što tonst poatt šu³remus, k³ p³ññ m³n' mor' Izrail.

7. Tanna Irod peajh³st kočej noajt-olmu³jt i sienest ko³žij, što konn p³l' t³st idij.

8. I v³lkeht sienij³ Wi³fiemma i c³l³ki³ : m³oned, ko³ččed pu³re-mu³hte p³rn bajas ; ku³ss tij k³vnbitte, tanna mu³nne sa³γ' tuj' šikke³, što i mun monam, su³nne ko mmerdam.

9. Sij go³tt ku³llin c³qrest p³kk, d³ v³lkin ; i t³l t³st, konn sij ujn³n nu³rte³ a³ln, monij sienij odest tonn rajja, ku³ss p³đij i jes-kij tonn sa³γ' ol', ko³st leaj p³rn.

10. Ku³ss sij ujn³n t³st', i sij ramgu³tten čevta š³urr r³amaj guojm.

11. I sij s³ññun po³rhte, ujn³n p³rn innijnis Marjijn, i sij ko³mmerdin su³nne juolka ; i o³cin calajdis i pu³htin su³nne laj³žij³ : ko³ll i l³adan i smirna.

12. I ku³ss sijje Jimmel p³kaj nakrest, ij m³oned Irod gorra ma³st, sij v³lkin ieres v³ra i³žes korra.

13. Nu ku³ss sij v³lkin : tanna i Jimme³l ieñkal itt nakrest Oaska, i s³rn : koc³, v³l³ p³rn i s³n' i³enn, i počk Jeg³pet iemnja, i ie³l ta³mpet (sa) tonn rajja, što ku³ss mun to³nne im cie³lk ; tonn guojk što tāht Irod o³ced p³rn, majkem v³ras.

14. Son koccaj, v³l³ij p³rn i s³n' i³enn ikka, i v³lgij Jeg³pet iemnja.

15. I son ta³mpe leaj tonn rajja, ku³ss Irod j³gmij ; što šon-tah³ s³rnmañč Jiml³ijn pajjel pr³orok, k³ s³rn : Jeg³pet iemnest mun koh³um alkan.

16. Ku³ss Irod tanna ujni i³žes luoñmañč noajt-olmu³jt guojm, son čevta seandij i v³lkeht p³kij³ p³rnaj³ ko³nted Wi³fiemest i p³kk tonn iemnest k³γted e³rest i to³st n³rmij³, tonn p³l' m³lt, konn son kulij noajt-olmu³jn.

17. Tanna šondij s³rnmañč pajjel pr³orok Jeremej, k³ s³rn :

18. Jinn kullaj R³mest, lujhkem i re³kmuš i čevta k³γollen ; R³γil luo³jhk i³žes p³rnaj³, ij tāt josked lujhkem³ tonn guojk što sij i³β' leaj.

19. Mañña Irod sarmest, kic, Jimmel icñkal nakrest idij Oaska Jegipet iemnejest,

20. I sarn : kocc', vält pārn innijnis, mōn' Izrail iemnja ; tonn guojk što jammīn pārn jūnk ocej.

21. Son koccaj, vältij pārn i sōn' ienn, i pūdij Izrail iemnja.

22. Kuoss son kulij, što Arzelaj Iudējest lī cārren Irod sajest, aizes ovtel, son polij toj' monnem ; te pākaj suñne nakrest Jimmel (monned), i son vūlkij Galilej rajij sīz.

23. I pūdij toj' i iel'žodij lañnest nommed milt Nāzarettest, što šontahē pajjel prōrokij sārnmuššed milt, što son leañc kohējed Nāzaretliñcen.

Koalmant alkzoš.

Toj pījvij poatt Orvan ristj, i sarn Jimmel sqrijt Iudēj miecest,

2. I cealhk : kajdotted ; tonn guojk što aļtla lī poattañc aļm cqr'-valt.

3. Tonn guojk što son lī tott, konn bajas prōrok Isajja cilkij : kukzollej jinn miecest : vālmšekked vāra Šurre, tujšekked čuhkijt suñne vujkēst.

4. Ičē-še Orvan ōnij āskijt verblūd sozsmest i nā,ħk-poakkañ pīrr čoalošmes ; a pierken sonst lejjin sujn-ñu,čekēj i mihe-mitt.

5. Tanna Ierusalim i pūkk Iudēj i pūkk iemñe-koapt pīrr Jordan vijdenin suñne,

6. I sij ristnotten sonst Jordanest i kajdotten rikijnis.

7. Nu kuoss Orvan ujnij iennej farisejjeđ i sadukejjeđ ižes korra puoțtem ristnottem vāras, cilkij sijje : kūvd šontus tij ! kie tijje pākaj vīčēđ puoțtej sientmušest pagro.

8. Te tujšekked kajdotmuš qnezej šantajt ;

9. I ielled juřted sārned ičsant : ačē mānest lī Abram ; tonn milt što mun sārnam tijje, što Jimmel oajj tajn kīdgijn pajas paj-nested pārnajt Abrmā.

10. Uže i qkš orr mūrj mąntkijn : ju,kke mūr, kū ij pu,ț šij' šantajt, čuhpjeβ i suohpjeβ to,lle.

11. Mun risttam tienijt čāžest kajdotmušše ; nu lī mūn' milt puoțtej samjamp munned ; mun im qneht kūřted sōn' kamgijt ; son ristlēskoatt tienijt Pa,ss-vujñsin i toļju.

12. Son' koajv lī kīđest sonst i son cilk ižes jāv-siemen-tāk-

kõm-põrt, i kõpč pšenices ajhta, a jāv-šõntem-sujn son poalt' čgcknahtem tōlījn.

13. Tanna poatt Isus Galilējest Jordne, Ovvan gorra ristnotted sōnest.

14. Ovvan-že tūlsolij sōn', i sārnej: mī,ņne bitt ristnotted tōnst, i tonna mī,ņne poadaž?

15. A Isus cīlkij soņne vuosta: kū,de a,tt nitt; tonn guojk što nitt mījje šiecht tuj'šed ju,kke vujkedvūd'. Tanna Ovvan luošt sōn'.

16. I ristnotmañč Isus vaktiñne čāžest vījdi; i kīč, a,lm' soņne āvñin, i ujnij Ovvan Jimmel vujñas, kū volas pūdi; go,tt kō-lu, p, i nījij sōn' ol'.

17. I kīč, sārnešγūdi; a,lmijn jīnn: Tāt lī mūn' šqb'šem a,lk, kū lī mūn' jīñked milt.

N'caljant alkžoš.

Tanna leaj Isus vīkmañč vujñsin miehc-pajhka, kihčlem vāras cuo,rttest.

2. I kuos,son pā,žij nielj-lo,že piejved i nielj-lo,že ijjed, nealgešgūdi; ma,ñ'mu,sse.

3. I pūdi; kihčlej soņne, i cīlkij: būdi ton Jimmel a,lk, ciellk što lehčīn tākk kiedg' lejpen.

4. Son-že cīlkij soņne vuosta: lī kirjžañč: ij līñčē ovtīn lījpin ielled olmuñč, a ju,kke sgnijn, kū vījt Jimmel nā,lmest.

5. Mañña test vālt sōn' cuo,rht pa,ss-lanna, i cieñkaht sōn' cie,rkov lādv ol',

6. I sārñ soņne: būdi ton līñčij Jimmel a,lk, suohpjed volas; tonn guojk što lī kirjžañč: son pāhk ižes ieñklijt tōn' vāras, i sij kū,ņtešγuotte,ž' tōn' kīdi;di; a,ln, ik ton kūske keadga jūlgijnant.

7. Isus cīlkij soņne: lī kirjžañč nitt-še: ie,l' ton kihčel' Šur', ižant Jimmel.

8. Va,št vālt sōn' cuo,rht i vīkk čevta oll tie,rn ol', i vuoz'žal soņne pūki;jt tānn a,lm cgr'-iemni;jt i sien' slā,v'.

9. I sārñ soņne: mun pūkk to-lajte to,ņne andam, būdi ko,ņmeriñčij mī,ņne juolka.

10. Tanna Isus soņne sārñ: ujt munst iers sajja, sahtan; tonn guojk što lī kirjžañč: Šur,re, tōn' Jimm'la kommordol', i ovt so,ņne služ'.

11. Tanna kuott sōn' cuoꝛht ; i kīc, ieñkal pūttēn sōn' gorra i sluššēn soꝛnne.

12. Kuoꝛss Isus kulij, Orvan lī antaič orrem-sajja, son monij Galileajja.

13. I son kuoꝛss kūdij Nāzarēt, pūdij i iellešꝛūdij Kapernau-mest, mierr-rīntest, Zavulon i Neffalim rajij sīsē ;

14. Što šontahē sārmauč pajjel prōrok Isajja, kū sārē :

15. Zavulon iemne i Neffalim iemne, mierr-keajē aꝛln Jordan tūꝛkken, ristnaꝛhtem Galilēj,

16. Mīrr, orrej sierūdōzest, ujnij šūrr cūw', i soꝛm iemnejest i kōpsest orejijēt cūꝛved šontij.

17. Ted' pālest Isus sārnašꝛūdij Jimmel saꝛijēt i cieꝛkešꝛūdij : kajōotteđ, tonn guojk što aꝛlm' caꝛ'-valt aꝛtl'a pūdij.

18. Kuoꝛss son monij aꝛlt Galilēj mierred, son ujnij kūꝛt vīlj', Šimman, kohēma Piedrēn, i Uoꝛntrej sōn' vīlj', saꝛmijēt pōtkmen mieꝛre ; tonn guojk što sonaj lejjēn kūꝛll-šilej.

19. I sārē sijje, što puoꝛtted mun' mīlt, i mun tienijēt tuꝛjša olmuuč-šillijēn.

20. Sij vaktiñne kūꝛtten saꝛmijōdis i vūꝛlken sōn' mīlt.

21. Kuoꝛss son vūꝛlgij test oꝛdōs, ujnij son nuꝛmb kūꝛt vīljīnē, Jāhko Zevedej aꝛlg' i Orvan sōn' vīlj' vōnseset oꝛjijnis Zevedejijjn, cūꝛtem saꝛmijōdis, i kočēaj sīnijēt.

22. I sij vaktiñne kūꝛtten vōnsēs i aꝛšes i vūꝛlken sōn' mīlt.

23. I vōttōdij Isus pūkk Galilēj mīlt, uoꝛpest sien' sinagōgijjn, sārnej caꝛ'-valt Jevāngeli i līccij juꝛkke koꝛ' i juꝛkke uojnaꝛhtemvūđ' olmuujn.

24. I monij sōn' bajas saꝛkk pūkk Sīrej mīlt ; i puꝛhtiš soꝛnne pūkijēt koꝛ'lajt, kojē lejjēn juꝛkke-nalšēm koꝛ' i uojnaꝛhtemvūđ', i vūꝛreꝛj-olmuujēt i mānn-koꝛ'lajt, i sām'ꝛemes-koꝛ'lajt, i son līccij sienijēt.

25. I vūꝛlgij sōn' mīlt ienney olmuuetted Galilējēst i loꝛꝛe-laꝛn-iemnejest i Ierusalīmest i Iudējēst i Jordan tūꝛkken.

Vīdant alꝛꝛōš.

Kuoꝛss son ujnij olmuujēt, son monij tiern' ol' ; i kuoꝛss son ištij, pūttēn soꝛnne sōn' uoꝛsurvoj.

2. I son aꝛꝛēđ išes ūāꝛlm', uoꝛpest sienijēt, sārnej :

3. Oaz'lož tokk lieβ, kukk lieβ vajvaš jīnkijnis; tonn guojk što sien' lī a,lm' cgr-valt.

4. Oaz'lož lieβ lujkej; tonn guojk što sij joskeβ.

5. Oaz'lož tokk lieβ, kukk lieβ suo,ne; tonn guojk što sijje kūt-
jed leańc iemne.

6. Oaz'lož tokk lieβ, kukk lieβ vujkedvūd' nielgest i koškest;
tonn guojk što sij līńcēn kalnańc.

7. Oaz'lož lieβ tokk, kukk lieβ lā,v' dēs olno; sijje leańc lā,v'-
desvūt.

8. Oaz'lož tokk lieβ, kukk lieβ kūt,tkijnis puhtas; sij līńcēn uj-
ned Jimmel.

9. Oaz'lož mīrdottej lieβ: līńcēn sij sārmańc Jimmel a,lm.

10. Oaz'lož tokk lieβ, kokk lieβ vujezańc iers sajja vujkedvūd'
guojk: sien' lī a,lm carstro.

11. Oaz'lož tij liepped, kuos,ss tienijt līńcīš sańijn čūzžolled, i
vujezed, i ju,kke nalla viere sańij guojm tienijt vier'žolled mun'
guojk.

12. Rqmšotteđ i viesluššed; tonn guojk što šur' lieβ tienest
lajje a,lmest: nitt vuj'žis i prōrokijt, kokk lejjen ovtel tien'.

13. Tij liepped iemnej sū,ll. Būdi sū,ll kādžińc sāmajdīs, mījn
son' tujšaz suollej? Son uže ni kōz ij q,neht, a što suohpjed sōn'
olkus olmujt pajjel vā,ncem nālla.

14. Tij liepped tānn a,lm' čūv. Ij uoj kqhtjed la,nn, čuońcej
tierm a,ln.

15. I puolzańc tūvas q,ste vuolla ij cieńkzuw', a cieńkzuw tū-
vas-jūilg ol', i čuovv pūkijt pōrtest.

16. Nitt q,an čuovv tien' čuvv olmij ovdest, što sij ujńcēn tien'
šī, tūjijt, i kūtēn tien' a,lm-a,š'.

17. Ielled ju,rted što mun pū,ttēn sie,žjed zākon ili prōrokijt:
mun im sie,žjed poattańc, a tierved pū,ttē.

18. Vujkest mun tijje sārnam: kon ij čqck a,lm i iemne, ij ni
oxt iota ili ni oxt ceakas pud' zakonest, ovtel konn ij teavto pūkk.

19. I tāđ' milt, kie sie,žht ovt tājn uemus pāhkmūžijn i uo-
peast olmujt nitt, tott leańc kohčmańc uemussēn a,lm-cārstva,št; a kie
tāit tūjašt i uopeast, tott leańc cealhmańc šūrrēn a,lm-cārstva,št.

20. Tā,št-γo mun tijje sārnam: būdi tien' vujkedvūtēn ij līńcē
ienamp kirj-kīđij i farisejij vujkedvūtēd, ieppeđ līńcē mōnneđ a,lm-
cārstro.

21. Tíj kulíjt, što leaj cealhkañč poar'síjt: ie,l' koñt; kie kont, tott leañč antañč sūd' vuolla.

22. A mun cealka tíjje: ju,kke sientnej vīljes ol' pu,štíjt, leañč antañč suō' vuolla; a kie cealhk vīljis: raka, leañč antañč sine-drion vuolla; a kie cealhk: mielyemes, leañč antañč toll-gttu.

23. Nitt, buđi ton putay ižant lajz voltra, i ta,mpē muštjaj, što tōn' vīlj jurť tōn' vuosta mojt-ni;

24. Kū,đ' toγ' lajzant voltar exte i mon', ovtel mīrdōđ vīljíjnant, i tanna puōđ', pu,t lajzant.

25. Mīrdōđ pākíjnant vaktamp, kōnn ton sōñíjn leaj vārest veal, što tōñíjn pākkej íj antčē tōn' sudja, a sudj íj antčē tōn' slušja, i tōn' ie,tt ištzechčis turma.

26. Vujkest to,ñne sārnam: ton ta,mpet íkk pie,s', kōnn ton íkk a,pt ma,ñemus teañkñe.

27. Tíj kulíjt što leaj sārmañč poar'síjt: ie,l' tuješt blūd'.

28. A mun tíjje cealkam: kie keahč nīzdn-olmo ol' tāhtmužíjnis, son uže reahktuvuj sōñíjn ku,tkíjnis.

29. Buđi tōn' uo,lgēs-pie,ll ča,lm tōn' vīkk reahka, ro,tte sōn' meanda i suohpe iž'sant p,q,γo: tōnn guojk što pu,reamp leañč to,ñne, što tonst oxt rūvj majkjahč, a íj lēhčē pūkk tōn' ro,ñk suohp-jañč gttō.

30. I buđi tōn' uo,lgēs-pie,ll kātť tōn' vīkk reahka, čūp sōn' iers sajjā, i suohpe iž'sant; tōnn guojk što leañč pu,reamp to,ñne, što majkjahč oxt rūvj tonst, a íj pūkk lēhčē tōn' ro,ñk suohp-jañč gttō.

31. Cealhkañč lī nitt-se, što buđi kie raťkíjñč ižes kapkest, a,ñn ant so,ñne raťkjem'-kirj.

32. A mun cealkam tíjje: kie raťkaj kapkestes ie,řes vierasvūd' gieččen, monn blūd' guojk, son vīkk sōn' blūd' tuojja; i kie najhtlatt raťkañč kapke, tott tujašt blūd'.

33. Veal' tíj kulíjt, cealhkañč leaj poar'síjt: ie,l' mon' pajjel Jímmel-sā,ñ', a tīert ižant Jímmel-sā,ñ' Jímmel ovdest.

34. A mun cealkam tíjje: ie,l' kliéndōđ' ni monn vie,řt: ni o,l-míjn, tōnn guojk što son lī Jímmel ištēm-sajj;

35. Ni íemñíjn, tōnn guojk što sōn' jū,lk-saj' liež'; ni Ierusalī-míjn, što son lī šūrř cqr' lo,ñn.

36. Ni ujeinant ie,l' kliéndōđ', tōnn guojk što íkk uoj ni ovt vūpt tuj' šed vīlkden ili čahpden.

37. A q_{an} nitt leaⁿc tieⁿe s_{an} : l_i, l_i, illeaz, illeaz ; a m_i l_i t_{an}n ol', tott l_i ^{huo}zest.

38. Tij kulij^t, što leaj cealhkaⁿc : ča_{lm} ča_{lm} sajja i p_{an} p_{an}' sajja.

39. A mun t_ijje s_{arn}am : ie^l vuostlast ^{hu}ziⁿ. Nu kie t_{on}' čaek uo^{lg}es-pie^{ll} ^hrr^e, k^{ave}st soⁿne i nu^{mp} pie^l.

40. I kie t_{at}ast tonⁱn s^{utt}otted, i v^{äl}te^d tonst p_{ajt}, a^{nt} soⁿne i olge^{lt} q^{sr}ij^dant.

41. I kie t_{on}' v^{ül}gaht s^{on}iⁿ v^änce^d ort virst, v^änc s^{on}iⁿ k^üzt.

42. A^{nt} tos', k^ü tonst ^{an}, i test, k^ü tonst t^äht lajnas v^{äl}te^d, ie^l k^{ov}ves p^qro.

43. Tij kulij^t, što leaj cealhkaⁿc : šq^šest ⁱžant a^ldes i k^ünt nieⁿ' ⁱžant p^qss-olmo ol'.

44. A mun cealkam t_ijje : šq^š'šekke^d ⁱžant p^qss-olmu^jt, blq^v-slovve^d, kukk tienⁱjt k^{ar}dⁱⁿ, tu^j'šekke^d sijje p^ure, kukk tienⁱjt ie^š'šq^šest, i kommer^dolled^d to^j ortel kukk tienⁱjt č^už'žolle^š i vⁱžčte^š ;

45. Što šontčⁱpped^d a_{lm}-a^žant a^lken ; tonn guojk što son p^ähk peajva^s pajne^d p^qsnikⁱj a_{ln} i p^uri^j a_{ln}, i v^{ül}k^zal a^{br} vujk-olmu^j ol' i vie^{rr}-olmu^j ol'.

46. Tonn m^ült što, bu^di tij ^älkbo^tte^d šq^š'šed to^jt, kukk tienⁱjt šq^b'še^š, m_i leaⁿc t_ijje p^qlkij^t. Vaj nitt-še čoaⁿk-kopčej tu^j'še^š?

47. I bu^di tij ielbitte^d puorast ortⁱj v^{ül}jent guojm, mⁱjt tij tu^j'šeppe^d ieres t_ijij^t? Nitt-še i ristna^{ht}em tu^j'še^š?

48. I nitt tij kuot^jekke^d tirtsa, ko^zt tien' a_{lm}-a^če l_i tirtas.

Kudant q^{lk}z^{oš}.

1. Kⁱhčed, ie^lled a^{nt}ed ⁱžant antmušⁱjt obnⁱj ovd^est, tonn guojk što ujnčⁱn tienⁱjt ; ieres nalla t_ijje ij ličč^e p^älk^h tien' a_{lm}-a^žest.

2. Nitt, ku^oss ton vajvaš-antmušⁱjt anta^z, ie^l rajk-m^{ür}' čod' kuk^zol ⁱžant ovd^est, ko^zt tuejše^š' k^üz^la sinagogⁱn i jo^{ht}sist, što olmo sienⁱjt kⁱtčⁱn. Vujkest t_ijje s_{arn}am : sij už^e v^{äl}te^š' ⁱžes p^älk.

3. A tonst, ku^oss ton anda^z vajvaš-antmušⁱjt, q_{an} t_{on}' čin^ž' kⁱtt ij tiedč^e, mⁱjt eall uo^{lg}es-kⁱtt ;

4. Što t_{on}' antmušⁱ lehč^en peajhtest ; i t_{on}' a^če, k^ü ujn peajht-t_ijij^t, m^äks toⁿne olmed.

5. I, ku^oss kommer^dolaz, ie^l nitt tuješ^t, ko^zt k^üz^la, kukk

šqb'šeβ' jōskned sinagogijn i uḡlijn jōtkšij mīlt kommōrdōllem vāras, što vūszwēcin olmuḡ ovdēst. Vujkest tije sārnam, sij uže vālteβ ičēes pālk.

6. Ton-še kuōss kommōrdōlax, mon' ižant poḡrhte, lohked w-sant i ko,mmert ižant ajča, kū lī peajhta;st; i tōn' ajč, ku ujn peajht-tūj', māks toḡne olmed'.

7. A kuōss tij kommōrdōlbuōtted, ielled sārned lik' sqḡjyt, go ristnaḡhtem; tonn mīlt što sij juḡrteβ, što ienḡe,tted ičēis sqnūjn leańč kulmańč sien' sqḡ'.

8. Jelled ielled sienej mīlt; tiēt tēn' ajč mī tije biitt, ortel tonn kuōss tij ānešḡuotbe,tted sōnst.

9. A kommōrdōlled nitt: Mien' ajč, ton kū leax a,lmest! q,ḡn pa,zḡw tōn' nōmm;

10. A,ḡn poatt tōn' carstvo; tōn' valt q,ḡn leańč i iemne a,ln koxt a,lmest.

11. Mien' tārnjeńč lejβ' a,ḡnt mijje tānn peajvas;

12. I kūd' mien' vīlgijyt, koxt i mij kū,ttēp vealglajdan;

13. I iel' vīḡ' mienijyt kihčlemu,šše, a piest mienijyt ūuo,zest. Tōnn gojyk što tōn' lī carstvo i sām' i šūrr-nōmm a,kk' pajas. Amin.

14. Būdi tij q,lgūepped olmijt pro,štjed sien' rīkkijyt, tanna i tienijt pro,štaj tien' a,lm-ajč.

15. A ieped q,lgūe pro,štjed olmijt sien' rīkkijyt, tanna i tien' ajč ij pro,šte tije tien' rīkkijyt.

16. Nitt-še kuōss tij pa,zḡepped, ielled tie,nted ujvidant volas, go,tt kūḡtla: sij pijjeβ kāsvojdis sievńden tonn vāras, što vū,z-ḡwved olmijt pa,zḡejjēn. Vujkest tije sārnam: sij uže vālteβ pālkes.

17. A kuōss ton leax pa,sḡyemen, vujtel oajvant i poz' kāscant;

18. Tōnn gojyk što itted pa,sḡejjēn ij olmij vāras a ižant a,ž' o,ḡvte, kū lī peajhta;st; i tōn' a,čč, kū ujn peajht-tūjijyt, māks toḡne olmse.

19. Ielled kōpčed ičsant ealajt, iemne ol', ko,št kuojḡ' i rūst torm, i ko,št sūl'-olmo rāppo,β' i suolneβ:

20. A kōpčed ičsant ealajt alma, ko,št kuojḡ' ni rūst ij torm', i ko,št sūllo ieβ' rāβ' i suolent ieβ'.

21. Tōnn mīlt što ko,št lī tien' eall, taḡnpe leańč i kūtk tienest.

22. Ča,lm lī lišk vāras tūv'sen. I nitt, ku,ss ton' ča,lm leańč pu,ttes, tanna leańč pūkk ton' lišk čuvvōd.

23. A ku,ss ton' ča,lm šontińč ūuo,ssen, tanna leańč pūkk ton' lišk sievńden. I nitt ku,ss čuvv, kū lī tonst, leańč sievńedvūtt, ma,nte leańč tanna sievńedvūtt?

24. Ij uoj ni kie sluššed kūjt šurre; ūli ort ij sq,β'šesγuōd' a nu,mp alk sq,β'šed, ūli sonn ton pińeškoatt a nu,mp ij ā,lk' voa,rđed. Iepped uoj sluššed Jimla i Mammona.

25. Tānn mīlt tijje cealkam: ielled vūl'zekked ižant jīńk γuojk, mojt pōrred i mojt jukked, ni ij ižant ro,ńk vāras, mojn tov'notted. Jińk ijja lea šu,reamp pōrmuššed i ro,ńk ijja lea šu,reamp qsgijt?

26. Vūl'zekked a,lm lo,ndij ol': sij ie,β' ka,lv di ni čup ie,β' di ni kōpč ie,β' qjtijt; i tien' a,lm-ačč pōrtt sienijt. Vaj tij liepped čerta pu,reamp sienijt?

27. I ni kie tienest ij uoj ižes vūl'ijn la,šzed ro,ńkes (χota) i ort ka,rńel-vie,rt.

28. I qsgij vāras mojt tij vūl'zepped? Kičsekked pealt' poa,lej ol', kozt sij šonte,β. Sij ie,β' līk ni mojt, i ni pon' ie,β.

29. A tijje cealkam: i Solomon sūrred slā,veses ij tov'notmańč nitt, go,tt ju,kjańč sienest.

30. Go nitt Jimmel tov'naht pealt-rā,s, ku tā,γm lī, a jenta leańč suohpjańč kievna, to tienijt veal pu,reamp tov'naht, vā,nn-vierlajt!

31. Tonn guojk ielled vūl'zekked i ie led sārned: mī mijje pōrred? ili mojt jukked! ili mojn tov'notted?

32. Tonn guojk što tānn pūkk ōce,β ristna,łtem; i tonn guojk što tien' a,lm-ačč tiett, što tijje tājt pūkk bitt.

33. A ortel ōceōd Jimmel cārstea i sōn' vujkedvūō', i tātt tijje pūkk leańč.

34. Tonn mīlt ielled vūl'zekked jentjīńč piejv vāras. Tonn guojk što jentjīńč piejv ičč leańč vūl'zed ižes vāras. Leańč ju,kke piejvest ižes vāras vūlled.

Kičcant alkzoš.

Ielled sūtted, i iepped līńč sūtma.

2. Tonn guojk što ma,nte tij sūđijn sūtbo,tted, tojn sūđijn i līńčbo,tted sūtmańč, i ma,nte tij mīrijn mie,rđepped, mukka mīrijn i tijje mie,rđešguōdett.

3. I mojt ton kīcaz oarsa ol', kū lī vīljant čālmest, a omp mūr' ižant čālmest kul' ikk?

4. Ilī kojt cealkaz vīļsant: orest, mur vāltam oarsa tōn' čālmest; a kīč, tōn' čālmest lī omp mūr?

5. Ton kūztlānč! Vālt ortlest omp mūr' ižant čālmest, i tanna ujnaz vālted oarsa vīljant čālmest.

6. Ielled ontlēkķed pa,ss-ealajt pienrijt, i ielled suohped ižant zemčur šerij orve, što sij ieβ tōpce tojt jūlris kuojm i mašt mālclemmen ieβ kīškūehče tienijt.

7. Anned, i leačē tijje antačē; ōcced, i kovnbētted; tākdotted, to i qvōdett tijje.

8. Tonn guojk što ju,kķe ānnoj vālt, i ōcej kavn, i tākdōtja qvōdett.

9. Līja tienij koskest mukka olmuč, kū, ku,ss sōn' a,lk ānast sonst lejp, antačē so,ņne kiedr?

10. I ku,ss ān'sahč kū,l', a,ltnahč so,ņne kūvō?

11. I nitt, go tij, kūkk liepped pākk, uoj,ē,tted a,nted pārnaždant šīr antmušijt; tojn ienamp ant tien' a,lm-ajč šīknijt tojt, kokk āneβ sonst.

12. I nitt, pūkājn. kojt tāzted što olmo eal'čēn tienij guojm, nitt i tij ielled sienij guojm; tonn guojk što to-lajn' lieβ zākkon i prōrok.

13. Monned to,kķes urs mīlt; tonn guojk što tott uks lī sūr i tott čuokas lī kōmteγ, kū vīkk majkem-sajja, i ienneγ vqrdeβ toj mīlt.

14. Tonn guojk što tott uks lī tōkkeō i čuokas lī kie,ņe, kokk vīkkeβ ie,llem-sajja, i ted olmē,tted ij ienneγ lea, kokk kavneβ tojt.

15. Vq,r'đuvved kīles-prōrokājn, kōkk potleβ tijje lāmpasqγij guojm, a sisn sij lieβ kīškej čolp.

16. Sien' šantaj mīlt tītbe,tted sienijt. Kōpcaz ton, ikk vinnmūrrijt čōhkoj-māstkest ilī smokvajt pašnontej rā,zest?

17. Nitt ju,kķe šīr mūr šontad šīr šantajt; a ūuo,zes mūr i šontad ūuo,zes šantajt.

18. Ij uoj šīr mūr puhted ūuo,zes šantajt, i ūuo,zes mūr puhted šīr šantajt.

19. Ju,kķe mūr, kū ij pu,t šīr puttajt, rā,dett i suohpjett to,lle.

20. Nitt sien' šantaj mīlt tītbe,tted sienijt.

21. Ij ju:kjańč, kũ s̄arn mu:nne : Gospodì, Gospodì, lińče monned a:lm c̄arstva, a tott, kũ teavt m̄un' a:lm-a:š' t̄ahtmuž.

22. Ienney leańč mi:nne s̄arnje:tteđ tonn piejv : Gospodì, Gospodì! Vaj' mij t̄on' nomest ortlest a:lgij s̄arnajm? i vaj' mij t̄on' nomijn vuoš' z̄ijm c̄ũrtij? i vaj' mij ton' nomijn ienney kũ:stna:htem tujjed tujšijm?

23. I tanna mun sijje s̄arnam : mun ni kuo:ss im tiettańč tieńišt ; monned iers sa:ja munst, tij zakonzemmes tuj'sež'.

24. I nitt pijam ju:kja, kie kultal to-lajt' m̄un' sq:řijt, i kie call sienij m̄ilt, ort-nalšemen m̄ilves olmujn, kũ tujist portes p̄a:vt' ol'.

25. I v̄ulgij a:br, i t̄ivt̄en j̄oř' i p̄ińkj̄en p̄ińg' i čq:rvven tonn port ol' i son j̄ormańč ij ; tonn guojk što son leaj tuj'sańč kiedy' ol'.

26. A ju:kjańč, kie kull t̄ajt mun' sq:řijt i ij tuješt nitt, leańč pijmańč ort n̄alla m̄il'zemmes olmujn, kũ tuješt ižes port v̄untas ol'.

27. I v̄ulgij a:br, i ko:lg' d̄en j̄oř' i p̄ińkj̄en p̄ińg', i v̄iřren tonn port ol' ; son i j̄ořij i leaj s̄on' j̄ormuš šurr.

28. I kuo:ss Isus l̄uptyj t̄ajt sq:řijt, olmo divde:tt̄en s̄on' m̄a:t-žemuš :

29. Tonn guojk što son uo:pe:st sienijšt kořt v̄altlańč, a ij nitt kořt kirj-k̄iđ i faris̄ež'.

K̄avcant alk̄yōš.

Kuo:ss son tiermest űijij, s̄on' m̄ilt p̄ũdij ienney olmie:tteđ.

2. I k̄ič, p̄ũdij prok̄azenoj olmuńč, kommordolij so:nne i c̄ilkij : Gospodì, go ton t̄aťniž, oajaz mun' puttesma:ht̄eđ.

3. Isus vujkij k̄iđes, k̄uskij so:nne, i c̄ilkij : t̄atam, puttesm. I son vaktińne putta:sm prok̄azest.

4. I cealhk so:nne Isus : k̄ič, ni kiez ie:l' c̄ielk ; a mon', vu:zeht ižant p̄ahpi, i pu:t lajž, konn p̄akaj Mojs̄ež, sijje v̄u:šžemušš̄en.

5. A kuo:ss monij Isus Kapernauma, so:nne p̄ũdij čuotsańč i ānaj sonst :

6. Gospodì! mun' slušš̄ej leašš̄ kuođest luoštańč-k̄obest, i kor-sińne m̄ũhedatt.

7. Isus cealhk so:nne : mun poada, t̄ivřzattam s̄on'.

8. A čuotsańč vuosta s̄arnaj, c̄ilkij : Gospodì! Mun im k̄ostmańč tonn rajja, što ton poad' čiz mun' lq:ř' vuolla ; a c̄ielk ort s̄a:n', to t̄ivřzuvv mun' slušš̄ej.

9. Tonn milt što mun leam i pakolvos ; a qnam saldzajt vuolnan, i sarnam oxti : mon', i son vuolk, i numpa : puode, i son poatt ; i tccan slušja : tujest tonn, i tujast.

10. Go Isus tonn kulij, so, nne virij tervèn, i son cilkij ižes milt puodejijt : vujkest sarnam tijje : ni Izrailest im kvnmanč muka vier'.

11. Sarnam tijje : ienney poatt nu, rrej' go, rren i uorjem-bie, lt i komleβ (tuol gu, rre) Abrāmin, Isākin i Jāhkiijn a, lm cārstra, st ;

12. A cārstra a, lge lāncèn suokpmanč olkmas sievūdesse ; ta, mpe leač luojhkmuš i pa, nes kuojm käckmuš.

13. I cilkij Isus cū, tsiñce : mon', i koxt ton vierjij, nitt i to, nne leač.

14. Pūdiij Isus Pieđar po, rhte i ujnij sōn' ruonna, m liešmen pū, lle-kōbest.

15. I kuskij son' kätte, i pū, lle-kōpp kūdiij sōn'. I son kōccaj i služij sijje.

16. A gott šontij ieknač, so, nne puhtiš ienney cuorhtliñ-čed i son vujeht vujñsijt sanijn, i tērv, o, ttj pūkiijt koβlajt ;

17. Što nitt šonta, hč, koxt leaj sarnmanč pajjel prōrok Isajja, kū sarn : son va, ltiij ižes ol' mien' uojna, lhtmužij, i ku, ntgudij kōbijt.

18. Gott ujnij Isus pīrr ižes ienney olmnē, tted, pākaj (uop- survijjt) vūjjeđ pajjel nu, mp pealla.

19. Tanna oxt kirj-kätt pūdiij a, ltla i cilkij so, nne : Uopsej ! mun vuolkam tōn' milt, zoš ton kōz' mon' nūj.

20. I cealk so, nne Isus : rīmūijn lie? vuok i a, lm lo, ntijn lie? pie, ss ; a olmo a, lgest illea, x kōz' uojv' ūikla, lhted.

21. A nu, mp sōn' uopsurjijn cilkij so, nne : Gospodi ! lū, št mun' ortel vū, lked i rühked tccan a, š'.

22. A Isus so, nne cilkij : puode mun' milt i kū, de jā, mjejt čk- ked ižes jā, mjejt.

23. I kuō, ss son monij vōnse ; sōn' milt vū, lken sōn' uopsurvej.

24. I kīč tanna šontij šūrr šōñ miere, st, nitt što pajjel von- nas mo, nnen nōmp ; a son ūdiij.

25. Tanna sōn' uopsurvej pū, tten so, nne, cō, vnen sōn' i cīlh- kēn : Gospodi ! pie, st mienij, ma, lkješgūdēm.

26. Sarn son : mojt tij muka liepped polčč, vā, nn-vierla ? Ted' rajest son kōccaj, kältij pīñkiijt i mier' i šontij šūrr kuō, lhk.

27. *A olmo törtuššén i cülhkén: kie to-la,hte, go pāng' i mierr jākyolleß sön'?*

28. *I kuosss son nu,mp pealla pūdi, Gergesin iemnja; pūttén so,ne vuosta kūzt cuorhtla, rūfijn līzma, čerta kūtkes, nitt što ij tūstma ta,ñk vgrdeð ni kie.*

29. *I kīč, sij kukzolsgūtten: mā lī tonst tujijt mien' vāras, Isus, Jimmel a,lk? Pūttēz tīze ortlest ajkij mūhced mienijt.*

30. *A sienest ku,ħken piñneš ša,ħked šūrr čūcco.*

31. *I cuort annun sonst: go ton vujezūñčiz mienijt; to vūlgeht mienijt ša,ħk-čūcja.*

32. *I son cūlkij sijje: monned. I sij līzten i vūlken ša,ħk-čūcja. I kīč, pūkk ša,ħk-čuoze suohpjodij peack-sajest mie,rrre, i majk-jen čācca.*

33. *A piñnej' vīčlén; i kuosss sij pūttén lanna, sarnun pūkk tūj' i tonn līk, kozt cuorhtlaj tūj' šontij.*

34. *I kīč, pūkk la,nn vīdij vuosta Isu,se; i go,tt ujnén sön', annun, što son vuolka,ħč sien' iemnest pgrō.*

Accant alkzoš.

Tanna son monij vorse, vūlkij mašt pajjel i pūdi lanna,s.

2. *I kīč, pu,ħtes so,ne luostañč lā,v' kob'la, kū leaj pijmañč tūlj' a,ln. I go,tt Isus ujnij sien' vier', son cūlkij kob'liñče: ton lehčiz rgras, pāriam! kuotjeß' to,ne tōn' rie,ħ.*

3. *Tānn pā,le ku,lea kojn kirj-kīdijn cūlħkén iččés: son Jimmel lājht.*

4. *A go Isus ujnij sien' jurtgijt, cūlkij; monn guojk tij jurtbetted ūuo,zes jurtgijt ižant kūtkest?*

5. *Tōnn guojk što mā lī kieħpsamp cielħked: kuotjeß tōn' rie,ħ, ili cielħked: kocco, vōttōð?*

6. *A što tij tiedčippeð, što olmo a,lgest lī vālt iemnej a,ln rīkijt kūtted (tanna sārñ kob'liñče): kocco, vā,lt ižant tūlj' i mon' koatsant.*

7. *I son koccaj, va,ltij ižes tūlj', i vūlkij koatta,s.*

8. *Olmo, kozt sij ujnén tōnn, törtuššén i kīhtén Jimmel, kū leaj antañč olmijt muka vālt.*

9. *Kuosss Isus tu,ð' go,rrén vōttōdij, son ujnij olmo ormen i pošlin kōpēmen, nommed mīlt Mā,ħtvej, i sārñ so,ne: puoðe mun' mīlt. I son koccaj i vūlgij sön' mīlt.*

10. I kuoss Isus ištej pōrred portest, ienneŕ mitta:red i reak-
linčed pūdiŕ, i ištneŕn sōnijn i sōn' uopsucijij guojm.

11. Ko farisej' tonn ujnēn, sij cīlhekēn sōn' uopsucijij: monn
guojk tien' uopsej porr i jukk mitta:rij guojm i reaklaj guojm?

12. Isus tānn kulij i sijje cīlkij: tīrvas olmijt pūr'nej' ij bēd',
a kopp-olmijt.

13. Monneð, uopsuvved, mī tātt lī: lā:vvedvūde tātam, a im tāt
lajxijt. Tonn guojk što mun pū:ttēm ko:hčed im vūjk olmijt a reaklajt
kajdottem vāras.

14. Tanna puotteβ so:ne Orvan uopsuvvoj', i sārneβ: monn
vāras mij i farisej' pa:szep ienneŕ, a tōn' uopsuvvoj' ieβ
pa:zehť?

15. I cīlkij sijje Isus: uojjeβ vaj ieβ peacluššed najm-kuoð'
a:lq, konn sienij guojm lī vūntem? A puotteβ piejv', kuoss siene:st
ā:n'sett vūntem, i tanna ā:lkeβ pa:szed.

16. I ni kie ij tūñ uo:mm qsseŕ pā:štna:htem lājnīn; tonn
guojk što ottest tūñmañč kišk uo:mm qszest, i rajk veal šureamp
leañč.

17. I nitt-še ie:tt vallo vors vēn' uo:mm viere sīze; a ieres nalla
uojjeβ' viere kiškjed, i vinn pūkk kolk, i viere pūkk tōrmjeβ'. A vors
vinn vālett otť viercij sīze, i sij kūzto līnčēn čabon.

18. Kuoss son sijje tānn sārnej, pūdiŕ so:ne šurr olmuñč,
kōmmōrdolij so:ne i cīlkij: mun' nājt a:tt jā:mešrūdiŕ; a puode,
pēje sōn' ol' kīdant, son leañč ielmen.

19. Koccej Isus, vūlkij sōn' milt i sōn' uopsuvvoj'.

20. I kīč, nīzan-olmuñč, kū leaj kūztemplo:re ē:kkeð pūemen
vorr-kolkmužest, pūdiŕ sie:lq'-bie:lt i kūskij sōn' qze-rearna.

21. Tonn guojk što son sārnej ižes vāras: što kūskūem sōn'
qszijt, to tanna mun tīrvxuvam.

22. A Isus kōrvēs, ujnij sōn' i cīlkij: iel' ravsīñē, nājtīam!
tōn' vierr tōn' pīstij. I nīzan-olmuñč teð' vuorest šōndij tīrvas.

23. I go:tt Isus pūdiŕ šurr olmo porhte i ujnij ūurkej ūurgem-
mūrījn i olmijt suohpōdtem;

24. Cīlkij sijje: līzted olgus; tonn guojk što ij jāmañč nājt, a
oatt. I sij lūñūm sōn'.

25. A kuoss lijjēn olmo vūlkzāñč; son monij sīze, vq:ltij sōn'
kīdest, i nājt koccej.

26. I vūlqij sqkk tonn bajas pūkk tonn iemne milt.

27. Kuo,ss Isus monij tuđ go,rren; sön' mält pū,ttēn kūzt
čā,lm'žemmes i kukžo,llēn: lēžčēž mijje lā,vved, Isus David a,lk!

28. A kuo,ss son pūđij po,rhte, čā,lm'žemmes pū,ttēn so,ņne.
I sārñ sijje Isus: oskbe,ttēđ, iepped, što mun oajam tojt tūjšed? Sij
sārñež so,ņne: oskepp, Gospodī!

29. Tanna son kūskij sien' čē,lmijt, i čīlkij: tien' vier' mält i
leańč tiyje.

30. I āvnen sien' čā,lm'; i Isus čīlkij korsīńne sijje: kihčēđ,
što ni kie ij tied'čē.

31. A sij go lēzten, vūlkžen saγ pūkk ton iemne mält.

32. A kuo,ss sij vū,łkēn, tanna pu,łhtēs so,ņne nūžčma,łtem
olmo, cuorhtla.

33. I kuo,ss cuorht leaj vuj'žāńč, nūžčma,łtem algij sārñed.
I olmo tovttožošgū,ttēn, čīłkēn: ij līńč ni kuo,ss muka itmuš
Izraāle,št.

34. A farisēj' sarnun: son vuj'žal cū,rtijt cū,rtij šu,remuz' sāmaj
guojm.

35. I vōttodij Isus pūkiij lo,ņnij i sijđij mält, uope,št sien' sina-
γōγijn, sarnint cārstva jecanγeli i tīrvžo,ttij ju,kke kobest i uojna,ł-
temvūđest olmujt.

36. Go,tt son ujnij ienneγ olmē,ttēđ, son šqlīšt sienijt, što
sij lejjen vīsmāńč i pīđknańč, go,tt lāmpas, kojñ ie-leaγ pińńej'.

37. Tanna sārñ ižēs uopsurjijt: lejp-sūjñed ienneγ, a čūpje,ttēđ
vānas.

38. Tōnn guojk āñned jāvv-sūjnij zo,zjēn', što son vūlkza,łč
čūpjijt ižēs jāvv-sūjnijt.

Loγant alkzoš.

I son koččaj ižēs kūztemplo,łkk uopsurje,ttēđ i o,ņtij sijje vālt
tōrhkmas vujñsij ol' sienijt vuj'žem vāras, i lohčēđ ju,kke kob' i ju,kke
uojna,łtemvūde.

2. A tokk liež kūztemplo,łkēđ apostolijn nom': vūsmus Sīm-
man, kohčmańč Piedrēn, i Uo,ņtrej, sōn' vīlj, Jāk Zeredēj' a,łk i
Ovvan sōn' vīlj,

3. Illip i Varfolomēj, Fomm i mīttar Mā,łtvej, Jāk A,łfej
a,łk i Levvej kohčmańč Fadijēn,

4. Sīmmān Kananit i Iuda Iskariot, kū i o,ņtij sōn'.

5. Tāj̄t kūztemploj̄' vūlkeht Isus, kiltij sienij̄t i sār̄naj̄: tij̄ ielled monned tōrtmas olmujt vār' milt i ielled monned Samarij̄ lanna.

6. A monned ortel Izrail port' kātmañc lāmpsij̄ gorra.

7. I kuos̄ss tij̄ vōttoðbetted, sār̄ned, što a,lm cār̄stvo pūðij̄ a,ltla.

8. Kopp-olmujt lohced, prokās-kob'lajt puttesma,hted, jgmm-olmujt calzekked, cūrtij̄t vuj̄zekked. Uo,štžanna vq,ltij̄t, uo,štžanna i a,nted.

9. Ielled vā,lted mēldant ni ko,ll', ni silp', ni viesk', ni poak-ñij̄ðant,

10. Ni vūsij̄t vqrrō, ni kūzt q̄ssej̄, ni kqmgij̄t, ni suo,mp'. Tonn guojk̄ što tuj̄'šej̄-olmuñc q̄neacht porttemmu,šše.

11. Konn tij̄ lanna ili sijte monbo,tted, ko,čced, kie tā,ð' pāj-kest lī q̄nezej̄, i toj̄' kuotje,łked tonn rajja, konn tij̄ vū,lg' iepped.

12. A kuos̄ss tij̄ monbetted po,rhte, tīrvžotted sōñijn, sār̄ned: tīrv tānn po,rhte.

13. I go,tt tātt porht leañc q̄nezej̄, tanna poatt tien' mīrr sōn' ol': a illiñce q̄n'zej̄, tanna tien' mīrr kqrras tij̄je mqst.

14. A go,tt kie tienij̄t ij̄ vq,ltne i ij̄ kūtliñce tien' sagij̄t; tanna līžted tonn portest ili la,nnest i pu,šted jū,łkiðant vūntsest.

15. Vujkest tij̄je sār̄nam: kiełpsamp leañc Sodom i Gomorra iemnja sūt̄t-piejvest, monn tonn lanna.

16. Kīc mun vūlkžolam tienij̄t go lāmpsij̄t ko,ske čolpij̄: i nitt lehēbetted jurtej̄ go,tt kūvd', i ma,łkžemme.-jñg' go golu,b'.

17. A vq,r'duvved olmujn; sij̄ līñcin a,nted tienij̄t sūt̄tottem soj̄ij̄t, i ižēs sinagōgijn tienij̄t kubo,šžuo,ttēβ.

18. I līñcēn vīkked tienij̄t šurr olmujt i cqrij̄t mun' žuojk̄, uopesvūd' gie,čcēn sienij̄ i tōrtmozij̄ ovd̄est.

19. A kuos̄ss tienij̄t a,ntēšžuo,ðett, ielled peacluž, kožt ili mojt cielhked; tonn guojk̄ što tonn pā,l' antañc leañc tij̄je, mojt cielhked.

20. Tonn guojk̄ što iepped tij̄ liñce sār̄ned, a tien' a,ž' vuj̄ñas leañc sār̄ned tienij̄ sisn.

21. A vīl ant vīljes sorma, i a,ž' a,łges; i vū,łkeβ pārna ižēs šonteij̄j̄ ol', i jā,m'deβ sienij̄t.

22. I pūkk kū,ntēšguoðett tienij̄ ol' nien' mun' nom' guojk̄; a kū kīršij̄ kie,ž' rajja, leañc peastañc.

23. A kuos̄ss ā,łkētt vuj̄'žed tienij̄t ožted' la,nnest, vīčced nu,mp

lanna. Vujkest tijje sārnam : ieppeð kīrken Izraīl lənnijn pīrr monned, a go:tt poatt olmo pā:rn.

24. Uopsurroj illea šureamp uopsejjeð i sluššej ij šureamp ižēs šurred.

25. Leanč uopsurja, go:tt son lēhč uopsejijjnīs ort nālla, i slušja, go:tt son lēhč ižēs šurijn ort nālla. Go:tt porht ʒo:zjin ko:čsīs Vielzerūlin, tonn veal' čū:rtamp nōmsolētt sōn' kuotlajt.

26. Nitt ielled polleð sienijn : illea ni mī peajht tūjijt, kū rehčehčē ij, i čikjurma illea ni mī, kū ij lēhčē tiettañč.

27. Mojt sārnam tijje sievúdozest, tonn sārned čūv' bā:l', i mojt pealja kulbēttēð, sārned lq:ij a:lm.

28. I ielled polleð tojn, kolk ro:ūk' ko:ntēʒ, i jūnk ie:ʒ uo:ʒ ko:ntēð ; a polleð ienamp test, kū oajj i jūnk i ro:ūk mājkeð ādest.

29. Vaj' mākje:ʒ kū:ʒt u:cc lonta ort mīrv teañga vuosta ? I ij jōv' ni o:ʒt sienest iemnja tien' a:š' pāk:ʒanna.

30. A tienest i vūpt uo:ʒrest pūkk lie:ʒ lokmañč.

31. I ielled polleð : tij lieppeð pu:reamp ienne:ʒ u:cc lo:nt-ñe:ttēð.

32. Nitt ju:kja, kie mun' tomtsall olmij ordest, tonn i mun tomtsalam iččan a:lm-a:š' ordest.

33. A kie peahčōdiñč munest olmij ordest, sonst i mun peahčōdam a:lm a:ččan ordest.

34. I ielled ju:rtēð, što mun pū:ttem pu:htēð mīr' iemne ol ; im poattañč mīr' pu:htēð, a mīk.

35. Tonn guo:jk što mun pū:ttem olmo rā:tkēð a:šsēs p:ʒo, i nījð iensēs, i ma:ñe vuonmestēs.

36. I vuostlinčēn olmñe lñčēn ižēs kuotla.

37. Kie s:ʒašt a:šsēs ili iennes ienamp munned, ij q:neht mun' ordest ; i kie s:ʒašt a:lges ili nījðes ienamp munned, ij q:neht mun' ordest.

38. I kie ij vā:lt rīstes, i ij vū:lk mun' māl't, tott ij q:neht mī:nne.

39. Kū jūnkō:s vq:rēð, kādaht sōn' ; a kū kād'ʒañč lē jūnkō:s mun' guo:jk, piññ sōn'.

40. Kie tienijt vā:lt, i vā:lt i mun' ; a kie vā:lt mun', i tonn vā:lt, ku mun' vūlgeht.

41. Kie vā:lt prōrok, prōrok nō:mme, so:mne leanč prōrok lq:ij-

muš; i kie vält vujk-olmo, vujk-olmo noqnest, soqne liñčen vujk olmo lajž'.

42. I kie jugaht ovt tājn u,čzajñ ovtijn naqijn kolm čā,ž', uop-suvvoj' noqnest; vujkest tījje sārnam, ij kādže ižēs lajžijit.

Oztemplořant qkžoš.

I kuos,ss Isus joškij ižēs kūztemploř' uopsuvje,tted mā,žemmen; vūlkij to,mpu nu,mp sajjā uopseđ i sārned sien' lo,annijn.

2. A Orvan, kuos,ss son sierhēs sajest kulij Xristoz tūjijt, vūlgeht kuohas ižēs uopsuvjijn,

3. Cie,łhked soqne: Ton leaž a,li ikk, ku biťt puo,tted, vaj' mījje biťt nu,mp vū,řted?

4. Cūlkij sijje Isus vuosta: monned, cie,łhked, Orne, mojt kulbe,tted i ujnbe,tted.

5. Ča,łm'žemmes šontež ujnjen i lohkož vā,ncež, prokāz-kohla puttesmež i kul'na,łtem kuloš,řuo,ttēž, jgmm-olmo ealsollež i vajcaš sārnež šīř sq,řijit.

6. I tott lī oazlos, kū ij liñče mun' bajas vier'zañč.

7. Nu kuos,ss sij vū,łkēn, Isus q,łgij sārned olmijt Orvan bajas: mojt tīj vardiťt pu,št sajest kīhēmen? Vaj' olk-su,ijn, pīnqin līk-žollemm?

8. Vaj' mojt vardiťt kīhēmen? Vaj' olmo, toč'na,łhtañč sū,ppēs qsgij guojm? Kokk q,ñneb sū,ppēs qsgijit, lūtjeb qar' šūrr portijn.

9. Vaj' mojt vardiťt kīhēmen? Vaj' prōrok? Dā, sārnam tījje, i šū,reamp prōrokked.

10. Tonn mīlt što son lī tott, konn vāras lī kirjžañč: kīč, mun vūlkžolam iččan ieñkal tōn' kāsč' o,řte, kū valmašt tōn' vār' tōn' o,řte.

11. Vujkest sārnam tījje: nīzan-olmījn šontjijn ij čuoñčlañč ni kie šū,reamp Orvan ristje,tted; a u,čmus a,łm čārstvest lī šū,reamp sōnned.

12. A Orvan ristēj' pījvijn tānn rajja a,łm čārstra valtaj sāmaj guojm, i kokk q,ñnež sāmajdis, ro,ťjež sōn'.

13. Tonn guojk što pūkk prōrok i zakon sarnun ovtel Orvan rajja.

14. I go,tt tīj tātīeppeđ vā,łted, son lī Ilj', kōz beđij puo,tted.

15. Kie,št liež pielj' kulleđ, q,ñn kull!

16. A kiejn mun pejam tann pūvedoꝝ ort nālla? Son lī ort nālla pārnaj guojm, kokk orreb jotksést, i kōvseb īžēs tovrūžij gorra,

17. I sārneβ: mij tije ūurgajm ūurkem-mūrijn, i tij iepped sīrmañč: mij lavlōm tije peacluššem lavlajt, i tij iepped reakmañč.

18. Tōnn milt što pūdij Orvan, ij pōr' da ni juꝝ ij; i sārnett: sōn' sīsñ lī cuoꝝht.

19. Pūdij olmo pārn, porr i jukk; i sārnett: kīc tātt olmuñč, kū porr i jukk vėn', mīttarij i reaktaj tomđas olmuñč. I māllevvūtt lī vujkjañč īžēs pārnaj guojm.

20. Tanna son ałkij sieꝝted loꝝnūjt, kojñ leaj sōn' sāmmed ienamꝝ vūꝝꝝañč, tōnn guojk što sij ieβ' kajđotmañč.

21. N'uoꝝs toꝝnne leañč Xorazin! ūuoꝝs toꝝnne Vifsaida! Tōnn guojk što goꝝtt Tīrest i Sidonest vūꝝꝝañč līkkus sām', kokk lieβ tienest vūꝝꝝañč, to tula sij līkkus kajđotmañč vierciñ i kunijñ.

22. A tije sārnam: Tīrre i Sidona kiepsamp leañč sūttē piejvest, goꝝtt tije.

23. I ton, Kapernaum, kū leaj pajj'nañč ałm rajja, ton jōraꝝ volas āđ' rajja; tōnn milt što, go līkkus Sodomest vūꝝꝝañč sām', rokk lieβ vūꝝꝝañč tōn' sīsñ, to son kūtjañč lēhč tārmeñč piejv' kajja.

24. A sārnam tije, Sōdom iemñja leañč kiepsamp, go toꝝnne.

25. Tōnn pāꝝl Isus veal' sārñaj i cālkij: Tōn' kītam, Aččan, ałmeꝝst i iemñjest šuꝝ' mus! goꝝtt ton pīhtij tann mālviñ i juꝝtjijñ, i vūꝝꝝij tōnn uꝝec pārnajt.

26. Nitt, aꝝšam, tōnn guojk što nitt leaj tōn' šīꝝ tāhtmuš.

27. Pūkk lī antañč mīꝝnne mun' aꝝžest, i ni kie ij tīđ' ałg', goꝝtt aꝝč; i aꝝš' ij tīđ' ni kie, goꝝtt ałk, i kieꝝ tāht ałk' vūꝝꝝeđ.

28. Puoꝝted mīꝝnne pūkk tujla i kokk liepped lōꝝsēs kūꝝñdej', i mun vuōñdam tienijt.

29. Vāꝝted mun' keassas īžant cāꝝꝝe, i uoꝝsuved munst: tōnn guojk što mun leam lāꝝved i suonn kūtķijñan; i kovnbēꝝted šīꝝ ealmuž īžant jīñķijt.

30. Tōnn guojk što mun' keassas lī šīꝝ, i nuoꝝtt mun' lī kieppēs.

Kūztemplojant qllžoš.

Tonn pārl' monij Isus pajjel kalvañē peald' sūvet; a sōn' uopsuvvoj' lējjēn űealkmañē i qllken kiškeð sujn-lq,ðvijt i pōrred.

2. Farisēj' kuoss sij ujnēn tonn, cllhkēn so,ñne: kīč, tōn' uopsuvvoj' tūj'šeβ tonn, monn ij šīt tūjšēð sūvet.'

3. I son cllkij sijje: vaj' tij iepped lokmañē, mojt tūjišt Dqvid, kuoss son leaj űealkmañē ičē i tokk, kokk lējjēn sōñjn ortest?

4. Koxt son monij Jimmel po,rhte i pōrij vū,zxañē lijbijt, kojt, ij siehtmañē so,ñne pōrred ni tojt, kokk lējjēn sōñjn, a ortējt papijjt?

5. Ilā tij iepped lokmañē zāk'nest, što sū,vχij milt pap cierkvest ielleβ sūvett vuosta, paj-še sij ieβ leaj vie,pe?

6. Nu sārnam tijje, tā,št lē tott, kū lē šu,reamp cierkvetteð.

7. Go tij tied'čēpped, mī tātt lē: lā,vvedvūd tātam, a im laj,χijjt, to iepped vier'zehēbe,tted vie,rzemmes olmujt.

8. Tonn guojk što olmo a,lk lē šurr sū,vvett a,ln.

9. I kuoss son vllkij ta,mpet, monij son sien' sinagō,kke.

10. I kīč, ta,mpe leaj olmuñē, kon olmu,št leaj ko,šk kītt; i ko,čēčēš Isusest, sōn' vier'zem' vāras: oajj, ij loxced sū,v'χijn?

11. Nu sonn cllkij sijje: kie tienest kiest lē oxt lā,mpe, go,tt son sū,vvet jorr ārta, ij vā,lt di ni kie,χ ij sōn'?

12. A monn vie,rt lē olmuñē pu,reamp lampse,tted! I nitt oajj sū,vχij milt tūj'šed pū,pe.

13. Tanna son sārñ tonn olmūe: vujke i,žant kīd'; i son vuj,gij, i šōndij kītt tīrvas go,tt nu,mp.

14. A farisēj' li,χtēn olgus i kosknēs ju,rtēn sōn' vuosta, koxt sōn' majked. A Isus tiðist i vllgij to,mpe.

15. Sōn' milt vllkij ienne,χ olmūe,tted, i son tīrvxo,ttij sī,nijt pūkk.

16. I kīldij sīnijt sārñmen i,žes bajas.

17. Što leañē nitt, go,tt lē sārñmañē pajjel prōrok Isajja, kū sārñ:

18. Kīč, mūn' pāhkōm-pā,rn, konn vql'sēm, šqβ'sañē mun' pā,rn, koz mun' jīnk ājast pū,rijjt. Mun pejam ičēcan vujñas sōn' ol', i son tūjašt sq,r' sūd' bajas olmūjt.

19. Son ij sārñ vuosta, ni kul,χol ij, i ni kie ij kul' jotskijn sōn' jīn'.

20. Kosk-mu,rtem sujn son ij mu,rd', i sūvc-pīlcsijt son ij čgc-keč, konn ij pu,št oajhtmuž sū,tte.

21. I sōn' no,mnē törtmōs olmo oskešguo,tteβ.

22. Tanna pu,htēs so,nnē cuōrhtla ča,lmzemmes i űu,žčma,htem; i tīrvō,ttij sōn' nitt što ča,lmzem i űū,žčma,htem a,lgij sārned i ujnēč.

23. I tīvtuššēn pūkk olmo i sqrnun: vaj' tātt lī Xristos, Da-vid a,lk'?

24. A farisēj' ku,ss sij ku,llēn tānn, cīlhkēn: son ij vujeht cū,rtijt ie,řes nālla, go Vielzevul', cū,rtij šu,r' muz sāmaj guojm.

25. A Isus, kū tīdij sien' jurtkijt, cīlkij sijje: ju,kke cārstva, kū ratkij ičnis, leańč kuras; i ju,kke lo,nn ili porht, kū ratkij ičnis, ij lińče čuońčēč.

26. I go,tt sātana sātana vujaht, nitt son ratkij ičnis: kozt tanna čuońč sōn' cārstva?

27. I go,tt mun Vielzevul' sāmaj guojm vuj'žam cū,rtijt, to tien' a,lg', kienn sij sāmaj guojm vuj'žēβ? Tonn mīlt sij lińčēn tije su,djen.

28. A go mun Jimmel sāmaj guojm vuježam cū,rtijt, to tanna pūđij tije Jimmel cārstva.

29. Ili, kozt oajj kie monned sqmjēs olmo po,rhte i sōn' ealajt vā,ltēč, go,tt ovtel ij kor' sqmm-olmo? i tanna a,ņest sōn' porht-sisko.

30. Kie ij leaž munijn, tott lī mun' vuosta, i kie ij kōpč mu-nijn, tott pidgaj.

31. Tā,đ mīlt sārnam tije: ju,kke riehk i lajhtmuš kuotjeβ olmijt; a lajhtmuš vujņas vuosta ij lińče kuottańč olmijt.

32. Kie cealhk sā,ń' olmo a,lg ol', kuotjeβ so,nnē tokk rie,k; a kie cealhk Pa,ss-vujņas ol', tokk rie,k ieβ lińče kuottańč ni tā,đ a,lmest ni tu,đ'.

33. Ili tānn mūr' lokbēttēč šīγ mūrren i sōn' šantajt šīknēn; ili lokbēttēč mūr' űuo,ssen i sōn' šantajt űuo,ssen; tonn guojk što mūr' tīđett šantaj mīlt.

34. Kūvđ' šontus: kozt tij uojbēttēč sārned šīγ sqrijt, go tij liepped pakk? Tonn guojk što kū,tk' tīvdasvūdest űa,lm sārń.

35. Šīγ olmuńč puht šīγ ealajn šīknijt; i űuo,žēs olmuńč poht űū,zijt űūo,žēs ealajn.

36. A tije sārnam: ju,kke pu,št sā,ņest, konn cielhkēβ olmo, sij a,ņteβ sā,ņē vuosta sūđ' piejv'.

37. Ižant sagijn vujkdužaz i vžant sqnijn lihčij vier'žuvma.

38. Tanna kuolea-kokk kirj-kīdijn i farisējijn cīlkhin: Uopsej!
Tātčep mij tonst ujned vū,žyemuž.

39. A son cīlkij sijje vuosta: ūuo,zes i riehk-tuj'šej pūlvdōkk
occ vū,žyemuž, i ij antōd so,ņne ie,řes vū,žyemuš, go prōrok Iōna
vū,žyemuš.

40. Go,tt Iōna leaj vāllas čovj' sisn kolm piejv' i kolm ej',
nitt i olmo alk leač iemne kū,tkest kolm piejv' i kolm ej'.

41. Nineritla koccollēβ sūd' vāras tājn pūlvdōřin i son' sūdeš-
guo,tteβ; tonn guojk što sij kajdō,ttēn Iōna sagijn.

42. Sōvj'-gorj' carica koccall sūd' vāras tājn pūlvdōřin i sūdeš-
goatt sōn'; tonn guojk što son pūdij iemne rajijn kulleō Solomon
mīllorvūda; i kič tā,št lī šu,řeamp Solomonned.

43. Kuo,ss liežt tōrtmas vujņas olmu,št, tanna vōttatt čā,ž'-
žemmēs pajkij mīlt, occ vuoñņem-saj' i ij kovn.

44. Tanna sārñ: mun māccam mqst iččan porhte, ko,št mun
vū,łkēm: i kuo,ss son poatt, kāvn sōn' kuras, i lī pāšmañč i rievk-
lahtañč.

45. Tanna vuolk, i vālt mīldeš kiččem nu,mbijt vujņsijt, ūuo,ž-
zeamp iččedes, i čqkkeb sij toř i ie,łleβ ta,ņpeō; i lī tonn olmnje
ma,ņ' muñč ūuo,žzeamp aptmuñčēō. Nitt leač i tānn ūuo,žēs pūlv-
dō,łke.

46. Nu kuo,ss sōn veal' sārñaj olmijt, sōn' ie,ņn i vīlj' čuñčun
olkem-bie,łt, i tqhtun sōņijn sārñēō.

47. I mutam cīlkij so,ņne: kič tōn' ie,ņn i tōn' vīlj' čuoñčēβ
olkem-pie,łt i tāhteβ sārñēō tōņijn.

48. A son cīlkij vuosta, sārñja: kie lī mun' ie,ņn? i kiekk
mun' vīlj'?

49. I vū,žeht kīdijnis ižes uopsvrij ol', i cīlkij: kič, tā,št lī
mun' ie,ņn i mun' vīlj'.

50. Tonn guojk što kie alk ie,łlēō mun' a,łm-a,ž' tāhtmužij
mīlt, tott lī mī,ņne vīlj i uo,řpēn i ie,ņn.

Kolmōmplořant qłkžoš.

A tonn piejv' lūtij Isus portest i ištij mierr-gū,řre.

2. I koakka,ņ so,ņne ienneř olmnētteō, nitt što son mōņij con-
se, i ištij; a olmo pūkk čuñčun rīndest.

3. I son uo,pest sīnījt ienneɾ ā,rvdussij guojm, sārnaɾ: kīc, līvtij ka,lvēj ka,lvēd.

4. I kuo,ss son ko,lvij, muta ko,ččij čūhko luz' ; i pū,ttēn lo,nd', i nūhkun tonn.

5. Muta vīrij kiedg saɾja, koŋg' leaj vānas iemnjēttēd ; i vak-tiūne sondešgūdiɾ, tonn mīlt što leaj iemne sie,ŋk.

6. Nu kuo,ss pajjen pieje, koškešgūdiɾ, i koɾt sonst ij līnc uo,ndes, koškij.

7. Muta ko,ččij čōhkej mīstkiɾ ko,ske, i šo,ntēn čōhkej mīsteɾ', i sōn' tehpen.

8. Muta ko,ččij šīɾ ie,mnja, i pu,tiɾ šantaɾt ; oɾt šondi čuotsiūce, nu,mp kuttlo,ɾeliūce, a ie,ɾes kolmlō,ɾeliūce.

9. Kie,st liūcēn pie,lj kulleđ, q,an kull.

10. I pū,ttēn uopsurvoj' i čīlhkēn so,ŋne : mōnn guojk ā,rvdus-sij guojm sārnaɾ sījje ?

11. Son sījje čīlkij vuosta : tonn-guojk, što tiɾje lī antaūc tīttēd a,lm-čārstva peajhtoziɾt, a sījje illeaɾ antaūc.

12. Tonn guojk što kie,st lī, so,ŋne a,ntētē i sonst leaūc ienneɾ ; a kie,st illea, sonst vā,ltētē i tonn, mī lī.

13. Tonn guojk sārnam sījje ā,rvduziɾ-guojm, što sij ujneɾ i ieɾ ujn, i kulleɾ i ieɾ kul' i ieɾ qnt, št.

14. I sījje leaūc Isajja prorok sārnuɾ mīlt, kū sārŋ : kulmu-ziɾn kulbēttēd i iēpped qntēšt ; i čēlmij guojm līncbēttēd kīhčēd i iēp-pēd ujn.

15. Tonn mīlt što tojn olmījn kū,tk' šo,ntēn korras, i pīlj ij guojm poan nālla kulleɾ, i čēlmijdiš o,mpɾēn, tonn-vāras što ieɾ ujnē čēlmij guojm, i ieɾ kul'čē pīljij guojm, i ieɾ qnšēhčē kū,tkijnis, i ieɾ mācē, što mun sienijt tīrvɾatē.

16. A oazlož lieɾ tīn' ča,lm', go,tt ujneɾ, i tīn pielj', go kulleɾ.

17. Vuɾkest tiɾje sārnam : ienneɾ pīroko,ttēd i vuɾk-olmīe,ttēd tqhtun u,neđ, mojt tiɾ ujnbe,ttēd i ieɾ ujnaūc, i kulleđ, mojt tiɾ kul-bēttēd, i sij ieɾ kulmaūc.

18. Te tiɾ kulleđ mī lī ā,rvdos ka,lvēj' bajas.

19. Ju,kjēhčē, kū kulij sārŋ' čārstva bajas i qntšaūc ij, pōttall tōrtmas i kīšk tojt iers saɾja, mōkk lējjēn kalvaūc sōn' kū,tkēst : tātē lī totē, mī leaj kalvaūc čuokas gū,ɾre.

20. A kū leaj kalvaūc kiedk-pājkest, lī totē, kū kull sārŋ' i rāmno,st vālt sōn'.

21. A illeaz sonst uo₁ntes, i son illea raras; kuo₁ss šant peacel ili vuj'zemuš sã₁n' guojk, son raktiúne vier'zuv.

22. A kũ leaj kalvaúe čohkem-müstki₁ ko₁ske, lĩ tott, kũ kull sã₁n', a tãnn a₁lm vull i vãptogrũd' vuj'zolmuš tahp sã₁n', i son lĩ šantajã.

23. A kũ leaj kalvaúe šĩ₁ iemnej a₁ln, lĩ tott, kie kull sã₁n' i qntašt, kũ i lĩ šantaj-guojm, nitt što muta poht šantajt čuotliúe, a ie₁res kuttlog'liúe, a ie₁res poht kolmlog'liúe.

24. Nu₁mp arvdoz son sijje sã₁rnaj, i cĩlkij: a₁lm-cãrstva lĩ ort'-nãlla olmũjn, kũ ko₁lvij šĩ₁ kalvmužijt ižes pilto.

25. A kuo₁ss olmo ũttẽn, pũdij sã₁n' vuostlaúe i ko₁lvij ũuo₁zẽs rã₁z' pšenicaj ko₁ske, i pã₁ro vulgij.

26. Kuo₁ss šõndij sũjn i idij šant, tanna idij i ũuo₁zẽs rã₁ss.

27. Nu pũttẽn zo₁zjen pakolvõz, i cĩlkhẽn so₁pne: šurr olmuúe! Ikk ton šĩ₁ kalvmužijt kalvaúe ižant pilto? Kost šitt pũttẽn to₁ ũuo₁zẽs rã₁z?

28. Nu son cĩlkij sijje: vuostlaúe tũjšt tonn. A pakolvõz so₁pne cĩlkhẽn: tãtli₁z, mij vũlkep, vãllep sũnjt pã₁ro?

29. A son cĩlkij: im tãt; što tij, kuo₁ss tij vãltpẽtẽd. ũuo₁zẽs rã₁z', ieppẽd rã₁ž'ce pšenica ortest sũnjt guojm.

30. Kũttẽd ortest šõntẽd sijje tott i nu₁mp čũzpem rajje; i čũhpem bã₁l' mun cealkam čũhpjijt: kãpẽd ortlest ũuo₁zẽs rã₁z i korred sũnjt tohken, puõltem vãras; a pšenica kãpẽd mun' ajhta.

31. Ie₁res arvdoz son sijje pijij, cĩlkij: a₁lm cãrstva lĩ ort'-nãlla gorẽica siemajn, konn olmuúe vãldij i ko₁lvij ižes pilto.

32. Kũ lĩ ũcmus pukij siemaj, a pajdẽkke, kuo₁ss son šant, lĩ šũ₁reamp pukij šõntij, i čũnẽzuv mũrren, nitt što puõltež a₁lm lo₁d' i katčottež sã₁n' ũvsij vuolla.

33. Ie₁res arvdoz sijje cĩlkij: a₁lm cãrstva lĩ ort'-nãlla vãšn tajkenin, konn nizan-olmuúe vãltij i pijij kolm mearra jãvred, konn rajja iež pũkk kũcãúe.

34. Pũkk to-lajte Isus sã₁rnaj olmujt arvdõssen, i arvdõzija ij sã₁rnaúe sijje;

35. Što leaúe te₁d' mĩlt, mĩ lĩ sã₁rnaúe pajjel prõrok, kũ sã₁rn-
mun arvdõzijn a₁v'dam ičcan ũã₁lm', sã₁rneš₁roãdam tonn, mĩ leaj peajhtaúe tãnn a₁lm' sie₁tem rajest.

36. Tanna Isus lũštij olmijt i monij po₁rhte. I pũttẽn so₁pne

sōn' uopsuvvoj' i cīlkin: cie,lk mijje ārvdōz peald' ūuo,zes rā,z vāras.

37. A son sijje cīlkij vuosta: kū kalv šī, kalvmužij, lī olmo a,lk.

38. Pealt lī tātt a,lm; šī, kalvmuž lieβ cārstva a,lg'; a ūuo,zēs rā,ss lī tōrtmōz' a,lg';

39. Vuostlanē, kū sinij, kolvij, lī cuo,rht; cūhpmuš lī tānn a,lm' putmuš, a cūhpoj' lieβ ieñkal.

40. Tānn milt go,tt kōpčē,tt ūuo,zēs sujnij, i tōlījn puo,ltett, nitt leañē tānn a,lm' puttem pā,le.

41. Vūlgaht olmo a,lk ižēs ieñklījt, i sij kōpčēβ sōn' cārstvest pūkk vuj,χolmužij i kokk ielleβ zākon vuosta;

42. I suohpeβ sīnij, toll-kirkna; ta,mbet leañē reakmuš i pō-nij-guojm kāckmuš.

43. Tanna vujk-olmo cūvneβ, go pieje, ižēs a,š' cārstvest. Kiest lieβ' pie,lj' kulleð, q,nn kultal!

44. Veal: a,lm-cārstv lī ort nālla peajht-calaj, kū lī pealdest kāhtañē, konn olmuñē kovnij i pijtij, i rāmmest sōn' vāras mann i miekk pūkk; mē sonst lī, i oast tonn pealt.

45. Veal: lī a,lm-cārstva ort nālla kā,hpjozin, kū ooc šī, zemčurij;

46. Kū, kuō,ss kovnij ort kqlsēs zemčur, vūlkij, mī,ij pūkk, mē sonst leaj, i ū,stij sōn'.

47. Veal: lī a,lm-cārstva ort-nālla nūtij, kū lī suohpma mie,pre i vālt ju,kke-nāsem kūlij;

48. Konn, kuō,ss son šondij tūvt, kīssis rintu, di ištis i kōpčis šī, (kūlij) q,stja, a ūuo,z suohpjēn pōgo.

49. Nitt leañē tānn a,lm' putmen: vū,lkeβ Ieñkal i rā,tkeβ pōss-olmij, vujk-olmij, pōgo;

50. I suohpeβ toll kērkna: i ta,mpē leañē luojhkmuš i kā,ckmuš pōvij guojm.

51. I kō,žij sīnest Isus: qntšij, iepped tānn pūkk? Sij sārneb so,ñne: qntšim, Gospodī!

52. A son cīlkij sijje: tānn milt lī ju,kke kirj-kitt, uopsañē a,lm-cārstvo, ort-nālla χozjenij, kū kuont olgus ižēs eall-ajtest ott i uomm.

53. I kuō,ss Isus lūptij tājt ārvdōzij, vū,lgij ta,mbet.

54. I kuō,ss son pūðij ižēs a,šē-iemnja, son uopēst sīnij sīn'

sinagogin, nitt što tov'zuššën, i sarnun: ko, st so, nne muka mülvës-
vütt i sām'?

55. Vaj' son porht-čiep' a, lk li? Vaj' sōn' ie, n kohčaj Māri-
jenn, i sōn' vīl' nommed milt Jāk i Iōsij, i Simman i Iuda?

56. I vaj' sōn' uo, rpen' pūkk lie, β mīnūj koskest? Ko, st tanna
so, nne tākk pūkk pū, ttēn'?

57. I vier'zuvvën sonst. A Isus cīlkij sijje: illea prōrok iers
sajest čistza, go ižes a, š' -iemnjest i kuo, d'ses.

58. I ta, mpet son ij tūj' šahč ienne, r ujna, htem tūjij sīn' viere-
zemvūd' guojk.

N'ieljēmplo, rant alkzoš.

Tonn pā, le nielj'-vāldlač Irod kulij sq, rjij Isus bajas,

2. I cīlkij ižes pakolrozij: tātt li Orvan rīstej; son callaj
jāmijj go, rren, i tonn guojk ujna, htem tūj' tūj' šurve, β sōnijn.

3. Irod va, ldij Orvan, kōrij sōn' i pējij sievnēs sajja Irodiada
guojk, Illip, ižes vīl' kappeg guojk.

4. Te, d' milt što Orvan sārna, j so, nne: ij šit to, nne ie, lled
sōnūjn.

5. I tātaj ko, nted sōn', a polij olmūjn; tonn guojk što sōn'
lo, kkeš prōrok sajja.

6. A kuo, ss prāznu, ššēs Irod šontem-pieju, Irodiada nūjt sīrij
kū, ssij bā, l', i mīlōij Irod so, nne.

7. Tonn guojk son Jimmel-sq, nūn o, štij so, nne a, nted, lišša son
mojt āna, hč.

8. A son iennēs mā, tzenmed milt cīlkij: a, nt mī, nne tā, st jū, d'
a, ln Orvan rīstej' uo, jr'.

9. I vīrij eq, rr peacla; a Jimmel-sā, n' guojk i toj guojk, kokk
ōrrun sōnin, son pākaj a, nted so, nne.

10. I vūlkeht Ornest uo, jr' čūhped sievnēs-por, ttest.

11. I pu, htiš sōn' uo, jr' jū, d' a, ln, i o, ntiš nūjte, i son vīrij
eanna, s.

12. A sōn' uo, psurvoj' pū, ttēn, va, ltēn sōn' ro, nūg, i rū, hkēn
sōn'; i vū, lkēn i vikkēn sq, r' Isuse.

13. I kuo, ss Isus kulij, vū, lrij to, mbet vōsēst pu, st pajhka
o, xto; a olmo kuo, ss ku, llēn tonn, vū, lkēn lo, nūnūjn vā, nznelle sōn' milt.

14. I kuo, ss Isus līvtij olgus, son ujnij ienne, r olmūc, tted; i
šqlāšt sīnūjt i tīrv, o, tti sīn' uo, j'na, htmij.

15. Nu kuo,ss šondij ieknač, pū,ttēn so,ņne sōn' uopsuvvoj', i cūlhkēn: pājhk tā,št lī pu,št, i pā,ll lī ma,ñēd: lū,št olmājt, što sij vuolg'čēn sijōdijt, i oastēn ī,žijōdis pormuž.

16. Nu Isus cūlkij sijje: illea monn guojk sijje vū,ļkeō; tij a,ņted sijje porred.

17. A sij sārneb so,ņne: mānest tonn vie,xt lī ta,št vātt lejv' i kū,xt kū,ļ.

18. Son cūlkij: po,ļted mī,ņne tī,ņe sīnījt.

19. I pākaj olmājt īsted vā,z ol' i kuo,ss son va,ļtij vātt lejv' i kū,xt kū,ļ, kīčēst alma, son loslā,vīj, lībjījt mu,rdīj i o,ņtij uopsuvvojījt, a uopsuvvoj' o,ņtēn olmājt.

20. I po,rrēn pūkk i šo,ņtēn kallas; i kōpčēn kuotjač kū,skījt kū,xto,ņplo,kk tīvt kōr'betted.

21. A pōrje,ttēd leaj a,ļde vātt toafent olmā,ttēd, nīznījžā i pārnajžā.

22. I vaktīnē pākaj Isus īžēs uopsuvvojījt monned vōnse i suk,keō oetel īžēs nu,ņp pealla, konn son olmājt luoš.

23. I lū,štīj olmājt i monīj tie,ņm' ol' kōmmōrdōlled o,xtō; i iekna o,xtō kuostīj to,ņ'.

24. A vōns leaj uže kaska mier', i sōn' nōmbīj guojm jīevaj; tonn mīlt što pī,ņk leaj vuosta.

25. A űealjant vālvmuž-pā,ļe īkka pūdīj sijje Isus, vōttōdīj mier' mīlt.

26. I uopsuvvoj', kuo,ss sōn' ujnēn mier' mīlt vā,ņcēm, sūrknēn i sārņun: tātt lī om' vārdoj; i polmēn kū,ļol'skū,ttēn.

27. A Isus vaktīnē sīnīj guojm sārņeš,ņūdīj i cūlkij: rā,ņnūv,ved; mun leam, iē,ļled polled.

28. Piedar so,ņne cūlkij vuosta: Gospodī! go lea,ņ ton, i pāk mun' puo,ttēd to,ņne čā,ž mīlt.

29. A son cūlkij: puo,đ'. I lūvtīj Piedar vōnsest; vūlgīj čā,ž' mīlt tonn vāras, što puo,ttēd Isuz gorra čā,ž' mīlt.

30. A kuo,ss son ujnīj iēnne,ņ pī,ņked, sūrknēn, i go,tt čācca oaješ,ņūdīj, son kū,ļol's,ņūdīj: Gospodī, pie,št mun'!

31. Isus vaktīnē so,ņne o,ļdīnt kīdes, tū,ļjestīj sōn', i sārņ so,ņne: ton vā,ņn-vierlač! Mōs ton pu,št jurte,ņ jurte,ņ?

32. I kuo,ss sij pū,ttēn vōnse, te šo,ņñ kū,ļhkīj.

33. A kokk lējjen vōnsest, tokk pū,ttēn a,ļtla, kō,ņmerdēn so,ņne, i cūlhkēn: vujkest ton lea,ņ Jīmmel a,ļk.

34. I kuo,ss sij pajjel mo,nnén, pū,ttén Gennisaret iemnja.

35. Tonn pājkaš ie,lej', kuo,ss sij tūttén sōn', vūlkzén pūkk tonn iemne pīrr, i po,htēs so,ñne pukij't kob'lajt.

36. I gnnun sonst, nitt kūskeð sōn' a'z'-reavna; i kokk kūskenén, sij tīrv'zu,vvén.

Vitto,mplorant alkzoš.

Tanna puo,tteβ Isuz' gorra Ierusalim kirj-kīd' i farisēj', i sārneβ:

2. Moz' tōn' uopsuvvoj' ie,lleβ poar'saj vier' vuosta? ieβ sij poze kīdijōdis, kuo,ss pōrreβ lejb'.

3. Nu son cīlkij sīnij vuosta: moz' i tij tūj'seppēð pajjel Jimmel pāhkmuz' ižant vier' guojk?

4. Tonn mīlt što Jimmel pākaj: loj' a,žant eannant šurrén; i kie a,ž' ienn āfk, g,an sormas jāmm.

5. A tij sārnbēttēð: kie cīlkiñč a,čča, ili eanna: lajz Jimla lī tott, mojn ton oajčēz munst vie,kzuvvōð;

6. Tott oajj a,žēs iennēs kū,ttēð lōrzan̄na. Toj nq,lij tij pgrō eo,lijit Jimmel pāhkmuz' ižant vierij̄n.

7. Tij kūytla! puorest Isajja sār̄naj tīn' bajas prōrok sa,žijt, kuo,ss son cīlkij:

8. Tākk olmo puo,tteβ mī,ñne a,ltla nq,lmis guojm, i a,nteβ mī,ñne cist nūzēm̄in; a sīn' kū,tk lī ku,hken munst.

9. A pu,stiijt mī,ñne cist a,nteβ, go,tt uopseβ mā,tzemuzijt, olmīj pāhkmuzijt.

10. I son koččaj olmījt, cīlkij sijje: kulleð i qntšekēð!

11. Ij tott, kū mann nālma, tūješt olmo tōrtmussen; a tott kū vuolk nā,lmest tūjašt olmo tōrtmussen.

12. Tanna sōn' uopsuvvoj' pū,ttén i sarnun so,ñne: tiedaž, ikk, što farisēj', kuo,ss sij ku,llén tānn sū,ne, vierzuvvén?

13. Nu son sijje cīlkij vuosta: ju,kke šontmuš, konn ij mun' a,lm-ajč ištjañč, leañč rō,tjañč oāntsis guojm.

14. Kū,ttēð sīnījt, sij lieβ ča,lmzemij ča,lmzemes oāhpas; a go ča,lmzem̄m vīkk ča,lmzem', to kūyto jorreβ āvta.

15. A Piedar so,ñne cīlkij vuosta: cie,lk mījje tānn ārvōz.

16. Isus cīlkij: vaj' i tij veal' iepped qntēšt?

17. Vaj' o,pte tij iepped tō,lhke, što pūkk, kū poatt nālma, mann čoavja, i suohpjuv olgus?

18. A nálmest vūlkeĵ lieĵt kūtkeſt ; tott törtmaht olmo.

19. Tonn guoĵk ſto kūtkeſt vūlkeĵ paſſ jurteĵ, kontmuĵ, rieĵk veres kapkij guoĵm, ſuolnomuĵ, kileſ uĵnej'-ſān, lāĵhtmuĵ.

20. Tāt torhk olmo ; a poſzanaeńē kīdij g. oĵm porred, tott ij to,rk olmo.

21. I līvtij Isus ta,mpē i vūlgij Tīr' i Sidon iemnja.

22. I kīē, nīzan Xānanlańē līvtij toĵn ſoĵijn i kukĵolĵ ſo,ņne : pu,tt mā,ņne lā,ŗvedvūd', Goſpodi, Daĵid aĵk! mun' nāĵt loſdīńē kopſt cū,ŗtij mā,ņneſt.

23. A ſon ij ſārnańē ſo,ņne ni ovt ſā,ņe vuoſta. I ſōn' uop-
ſurvoj' pū,ttēn, qunun ſonſt : lū,ſt ſōn', tonn guo'k ſto kukĵoll mā-
nāĵ māl't.

24. Nu ſon cīlkij vuoſta : Mun leam vūlkĵańē, im nu,mbij
vāras, a Izraīl port' maĵkĵańē lāmbſij't.

25. A ſon pūdij aĵtla, kommōdōli ſo,ņne, i ſārnaĵ : Goſpodi!
vie,ĵkeht mun'.

26. Nu ſon cīlkij vuoſta : illea ſīŗ vā,ĵted leĵb', i ſuoĵped
piengij't.

27. Son cīlkij : nitt, Goſpodi ! a i pienney pōrreĵ čuvĵo,ĵij't,
kokk ko,ĵneĵ ſīn' ĵo,ĵĵēnij tuo,ĵeſt.

28. Tanna Isus cīlkij ſo,ņne vuoſta : oĵ, nīzan-olmuńē, ſurr
lī tōn' vierr ; q,nn to,ņne leańē tōn' tāhtmuĵ māl't. I tīŗĵuĵij ſōn'
nāĵt te,đ' vuoreſt.

29. Kuo,ſſ Isus vūlgij ta,mpē, ſon pūdij Galilēĵ' mier' luz' ; i
monij tie,ŗm ol' i iſtīĵ toĵ'.

30. I pūdij ſo,ņne ienney olmūē,tted, kokk pu,ĵten mīlōeſ lohĵ-
ſij't, ča,ĵmĵemij't, nūĵčma,ĵtmij't, kob'-murtańē olmij't i eaſſij't ien-
ney, i oĵkĵēn ſīnāĵt Isus ĵū,lgij vuolla ; i ſon tīŗĵo,ĵtij ſīnāĵt ;

31. Nitt ſto olmo tovtu,ſſēn, go uĵnēn nūĵčma,ĵtmij't ſārnem,
kob'-mu,ŗtem-olmij't tīŗveſn, lohĵſij't vōttottem, i ča,ĵmĵemij't uĵnem ;
i ſij kīhtēn Izraīl Jimmel'.

32. A Isus ko,ĵčāĵ ūĵeſ uopſurĵij't, cīlkij ſijĵe : mun ſql'ſam
olmij't, ſto ſij uĵe kolm pieĵv' ie,ĵleĵ mun' lu,ņn, illea moĵt ſijĵe por-
red ; a mun ſīnāĵt por'ĵanna im tāt lū,ſted, ſto ſij ieĵ ſōntēe vāreſt
loańēaſ.

33. I ſārneb ſo,ņne ſōn' uopſurvoj' : ko,ſt mijĵe pu,ſt pāĵkeſt
lī tonn vie,ŗt leĵped vā,ĵted, ſto portted tonn vie,ŗt olmūētted ?

34. Sārn sijje Isus : monn vie,rt tīnest lī lepped? Nu sij cīlh-kēn : kiččem, i vānas kuolīētted.

35. Tanna pākaj olmijt ištneð iemuja.

36. I son vq,ldij kiččem lepped, i kū,lijt, pā,spužij, murtehč, i o,rtij ižēs uopsuvrijt, a uopsuvvoj olmijt.

37. I pō,rren pūkk, i kalnēn ; i kōpčiš kuō,tjañč ku,skijt kīččēn tūt kū,ššed.

38. A pōr'jetted leaj ūielj tōf'netted olmnētted, nīznijχā i pārnajχā.

39. Son kuō,ss olmi,t lū,štij, son monij vonse i pūðij Magdali čorro!

Kuttemplořant qkχoš.

I pūttēn farisēj' i saddukēj', i sōn' kīhčlēm vāras qnnun vū,z'zed iččēs vū,z'žemuž a,lmest.

2. A son vuosta cīlkij sijje : iekna tij sārnbētted : leañč šīγ šōññ, tonn mīlt što lī a,lm rūpseð ;

3. I iñcekk : tā,rm leañč a,br-šōññ, tonn mīlt što lī a,lm rūp-sēs-čqhpēs. Tij kūχtla! ma,nte lī a,lm, tī tonn uojbētted rā,tkeð ; vaj' pq,lij tītijt iepped mā,t?

4. N'uo,zēs i riehk-tūj'šej pūlvðoγ oce tītijt ; i tīht ij onto sijje, Iōna prōrok tītχā. I kūðij sīnījt i vū,lgij.

5. I kuō,ss sij vū,lkēn mu,mp pealla, sōn' uopsuvvoj' oaj'lōhtēn vā,ltam lijbijt.

6. Cīlkij sijje Isus : kīhčed, vq,r'duvved' farisējij i saddukējij vā,šnest.

7. Nu sij ju,rtēn kosknīs i sqnnun : tātt lī, što mij lijbijt iep vāltañč.

8. Go Isus tānn tīðij, son cīlkij sijje : mojt ičsant ju,rtbētted, vā,nn-vierla, što lijbijt iepped vāltañč?

9. Veala tij iepped qntēšt i iepped mu,št vitt lejv' vīð' toafant olmij vāras, i monn vie,rt tij kū,ššed kōpčijt?

10. I kiččem lepped ūielj' tōfant ol' olmnētted, i monn vie,rt kū,ššed tij kōpčijt?

11. Kōχt iepped tō,lhke, što im lijbij mājnēst cealhkanč tijje : vq,r'duvved farisējij i saddukējij vā,šnest?

12. Tanna sij ōskun, son pākaj sijje vq,r'duvved ij lejp-vā,š-nēst, a farisējij i saddukējij uopsemest.

13. A kuoss Isus pūdij Illip Kesarēj' iemnja, son kožij ižes uopsurjin: kienn ortel olmo aainej' mun', olmo aļg'?

14. Sij cīlhekēn: ort Orran ištej' ortel, caras Ilj' ortel, muta Ieremeje ortel ili ort prōrok ortel.

15. Son sārņ sījje: a tīj kienn ortel lokbēttēd mun'?

16. Nu Simman Piedar cīlki soņne sāņne vuosta: Ton leaž Kristus, ieļleļ' Jimmel aļk.

17. Tanna Isus cīlkij soņne vuosta: oazloš ton, Simman Iōna aļk, tōnn guojk što ni lišk ni vōrr ie,tt vūz'žanč toņne tānn, a mun' aļč, kū lī aļmijn.

18. I mun toņne sārnam: ton leaž Piedar, i tānn koļle ol' mun seadam iččan cierker, ād' ucs ie,ž uojt sōn'.

19. I antam toņne aļm-cārsta lohk cūvtgijt; i mojt kōr'niž iemnej aļn, tott leaņč i oļmijn kōrmaņč; i mojt ton iemnej aļn čoavdaž, tott leaņč čoavdaņč oļmijn.

20. Tanna Isus kīldij ižes uopsurjijt, što ni kiez ie,ž cealkče, što son lī (Isus) Kristus.

21. Teđ' pālest Isus aļgij ižes uopsurjijt a,ntēd tietmuž, što soņne biitt vūlkeđ Ierusalimma, i iennež vajved vā,ltēd poarsemuzijn i šur'mus papijn i kirj-kādiņ, i kontjed; i koalmant piejv' ealjed.

22. I koččaj Piedar sōn' lqpta, i sārnašvūdij soņne vuosta: lehčij ton lā,rvēd ižant vāras, Gospodī; što tātt illiņče toņne.

23. A son kōrvu,š mqst i cīlkij Piedrē: mōn' paggo munst sātana! ton koččaj mun' pqs līhko; tōnn guojk što ton jurdaž, ikl tōnn kū lī Jimmel', a tōnn, kū lī olmij.

24. Tanna Isus cīlkij ižes uopsurjijt: kie tātaņč mun' mīlt vūlkeđ, peahtōd' iž'sant, i vā,lt ristant, i puo,đ' mun' mīlt.

25. Tōnn guojk što kie tāht ižes jīnīk vq,đ'ōdēd, tott kādaht sōn'; a kie kādaht jīnīkes mun' guojk, tott kāvn sōn'.

26. Mī leaņč olmīe viehk-vūdijt, go son kv'siņč pūkk mōr', a čūžaht jīnīkōs! Ili ma,nte oastmuž' ant olmīe ižes jīnīk' ortel?

27. Tōnn guojk što poatt olmo aļk ižes a,žē koargest ieņkljīdis guojm; i tanna ant ju,kjīņče sōn' tūjij mīlt.

28. Vujkest tījje sārnam: lie,ž' kuolea-kiekzenn tā,št čuoņčijijn, kokk ie,ž' ujn so,rmēs ortel, konn sij ie,ž' ujn olmo pā,ņn vqrdemm ižes cārstvest.

Kizjemplojant qlkzoš.

Mañña kutted piejvest, Isus vqldij Piedar, Jqhko i Orvan, sōn' vīlj', i vīgij sīnījt oll tiejrm ol' ortijt.

2. I šōndij ieřes nālla sīnīj ōvdest; i čuvvėn sōn' kāsř go piejv, a sōn' qsseř šōntėn pūkk vīlkeđ, go čuvr.

3. I kīč ęttėn sijje Mojselj i Ilj', i sarnun sōnijn.

4. Tānn bāřl' Piedar cīlkij Isusse: Gospodī! Šīř lī mijje tāřt ieřlled; tātnīř, tūj šėp tīře kolm porhteđ: ort tořne, i Mojselj' ort i Ilja ort.

5. Kuořs son veal' sārnař, kīč, čūrvės polv sīnījt kopsřodij; i kīč, jīnn polvest sārneřřūdij: Tātt lī mun' šqb'sem ařk, kū lī mun' mīlled mīlt; sōn' kuttlekkeđ.

6. I kuořs uopsurvoj' kuřlėn, sij kommađ' ojkjeřttėn kasvajdiř ol', i čuorta sūrknėn.

7. A Isus pūdij, līkseřttij sīnījt, cīlkij: kocjeřkkeđ, i ieřlled polled.

8. Nu kuořs sij qřv'dėn čėřmījdiř, ieř uřnačė nī kienn, caras gořtt ort Isus.

9. I kuořs sij űijjėn tieřmest volas, Isus kīldij sīnījt, sārnař: ieřlled sārneđ nī kiez tānn uřnem bajas, konn olmo pāřn ij eallo řqmījn.

10. I kořčėn sonst sōn' uopsurvoj': kořt šītt kirj-gīđ' sārneř, što Ilja bītt puotteđ ortlest?

11. Isus cīlkij sijje vuosta: tātt lī vūjkeđvūt, Ilja bītt puotteđ ortel, i sieřttėd pūkk.

12. A sārnam tije: Ilj pūdij, i ieřtt tīđ'řačė sōn', a tūj šėš sōnijn kořt tqhtuř; nītt i olmo ařk vāřt vāřv' sīnīj gieččėn.

13. Tanna uopsurvoj' qntšėn, što son sārnař sijje Orvan riřteř' bajas.

14. Kuořs sij pūřttėn olmīj gorra, pūdij sořne olmučė, kořčėij pūlvīj ol' sōn' ōvdest,

15. I cīlkij: Gospodī, řqř šuv mun' ařg'; son őtt mānař mīlt vuorr, i čuorta mūhksuv; tonn guojk što tōřj' suohřđatt tořle i tōřj' čācca.

16. Mun pohřlėm sōn' tōn' uopsurvjījt, i sij ieř oajjačė sōn' űrvřařhteđ.

17. Nu Isus vuosta cīlkij: oj, vier'řemmes i mqřt māhcačė

pūlvdok! konn rajja mun liñcem tññj guojm? kuikka miñne leañc
kīršed tññjt? poļhteð sōn' miñne tīge.

18. I cevzij Isus sōn'; i cuorht vūlgij sonst pago; i pārn
tīrvzuvvij testžanna.

19. Tanna uopsuvvoj' pūttēn Isusse tēnis i cīlkhēn: monn
guojk mij iep oajañc sōn' vuoj'žed?

20. Nu Isus cīlkij sijje: tñn' vier'žemvūd' guojk; vujkest sār-
nam tijje: go,tt tñnest leañc vierr gorēica siema šurað, i cīlkhēt-
teð tānn tearma: mon' tāð' go,rrēn tōr'; son mann; i illiñce ni mī
tijje mā,tna,htem tūj'šēst.

21. A tātt pūlvdokk ij ni mažt iepres nālla vuj'žuv, go maļec-
sq,ñij guojm i po,žin.

22. Kuo,ss sij lejjen Galilējest, Isus cīlkij sijje: olmo aļk
leañc antañc olmo-kīdijt;

23. I ko,ntett sōn'; i koalmant peajva callaj. I sij čuorta peac-
lužešgūttēn.

24. A kuo,ss sij pūttēn Kapernaume, pūttēn Piedra didraz-
maj kōpčej' i cīlkhēn: vaj' ant tñn' uopsej didrazma?

25. Son sārñ: ant. I kuo,ss son monij porhte, Isus, kū ortel
monij tōr', cīlkij: kožt tōn' mālest lī, Simman? Iemnej egr' kiest sij
vā,ļteβ pošlēn', ili čoañg'? ižēs oļgin ili vērēs olmujn?

26. Piedar so,ñne sārñ: vērēs olmujn. Isus cīlkij so,ñne: nitt
lieβ aļg' lūps.

27. A što mij sīñijt iep vī'če reahka, mon' mier' gorra, lūšt
vuñk, i a,vtmus kū,ļ', kū popaht, vā,ļt milt; i kuo,ss ton q,v'daž sonst
ñā,ļm', kōvnaž statir'; vā,ļt sōn', i a,nt sijje mun' ortel i ižant ortel.

Kārcempložant alkžoš.

Tonn cuor' uopsuvvoj' pūttēn Isu,ssē i cīlkhēn: kie lī šu,ř'mus
a,ļm-cārstvest?

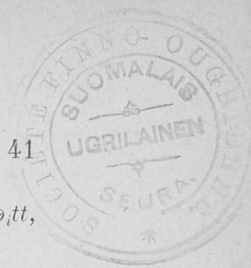
2. Isus ko,ččaj pā,řn, i cieñkeht ko,ške sīñij,

3. I cīlkij: vujkest tijje sārnam, go,tt tūj ieppeð kovsiñce i iep-
peð liñce muka, kožt pā,řna; ieppeð egr' a,ļm-cārstva.

4. I nitt kie uhēniñc go,tt to-la,hte pā,řn, tott leañc šu,ř'mus
a,ļm cārstvest.

5. I kie vālt ort muka pā,řn mun' no,ñme, tott i mun' vālt.

6. A kie vikk reahka ort tājn ucžajn, kokk vier'jeβ miñne.

tos' lehč puꝛeamp, go kōrčiš soꝛne mielnehe rājk-kieđg' pīrr čāpoꝛtt,
i kockdēn sōn' mier' čīñleꝛsse.

7. Poꝛč kqđ'-sūlje reahka-vīkmužijn; tonn guojk što bītt puoꝛt-
teđ reahka-vīkmužijt, a poꝛč tonn olmnē, pajjel konn poatt reahka-
vīkmuš.

8. A goꝛtt tōn' kūttili tōn' jūlk vīkk tōn' reahka, čūp iers sajja
i suoꝛhpe pꝛꝛo iž'sant: puꝛea toꝛne monned ealmušše kīđ'za ili,
jūlkza, go kūrtin kīđin i kūrtin jūlkin suoꝛhjuꝛved aꝛe toꝛlle.

9. I goꝛtt tōn' čālm vīkk tōn' reahka, roꝛtte iers sajja, i suoꝛhpe
iž'sant pꝛꝛo: puꝛea toꝛne ortin čēlmīn monned ieꝛllem-sajja, goꝛtt
kūrtin čēlmīn uoꝛkturved toll-qtto.

10. Kīhčēd, ieꝛlled lokked uꝛziñčēn ni ort tājn uꝛzajjn; sārnam
tījje, što sīnīj ieñkal oꝛlmijn juꝛkke vuor' ujneβ mun' aꝛlm-aꝛše kāsꝛf.

11. Tonn guojk što olmo aꝛlk pūđij occēd i pieꝛsted tonn, kū
majkuj.

12. Koꝛt li tīn' uꝛjnnetteđ mīlt? Go kīest lehč čūꝛtt lāmpsetteđ
i oꝛt sīnest čājjeđ; vaj' son kuott aꝛclok aꝛc tīrmijn i vuolkk occēd
čājdañč lāmpas?

13. I goꝛtt son kōvniñč sōn'; to, vujkest sārnam tījje, son rꝛm-
maš sōn' guojk ienamp, monn aꝛc loꝛkkēd aꝛcēd, kokk ieβ liñč
čājdañč.

14. Nitt illeaz tīn' aꝛlm-aꝛše tāhtmuš, što majkjahč oꝛt tājn
uꝛzajjn.

15. A goꝛtt reahktur tōn' vuosta tōn' vīlj: mon', i vūꝛzelt sōn'
vīerasvūtten ižant koskest i sōnin ortin; goꝛtt son jākꝛall tōn', ton
tanna kōvniñč vīljant.

16. A goꝛtt son ij jākꝛol' tōn': vāꝛlt mieltant veal' ort ili kūꝛt,
što kūꝛt ili kolm čorr olmo nꝛqꝛlmij guojm rꝛvnuvaꝛhč juꝛkke sārnn.

17. A goꝛtt ij jākꝛol'ñe sīnijt: cieꝛlk cieꝛkva, a goꝛtt ij jāk-
ꝛol'ñe i cieꝛkeꝛ', tanna qꝛnn leañč toꝛne koht tōrtmas i mīttar.

18. Vujkest tījje sārnam: mojt tij kōrbētteđ iemnjēst, tott leañč
aꝛlmest kōrmañč; i mojt tij čuortbētteđ iemnjēst, tott leañč čoartañč
aꝛlmest.

19. Vujkest nitt-še sārnam tījje, što goꝛtt tījjeđ kūjtas oꝛted
mīlest ānošguoꝛtbētteđ juꝛkke tīj': tanna, mojt tij ānošgoađ'čēppeđ,
leañč tījje mun' aꝛlm-aꝛžest.

20. Tonn guojk što koꝛst kūjtas ili kōlmas koaknañč mun'
noꝛmme, taꝛmpet mun' liñč sīnīj koskest.

21. Tanna Piedar so,une pūdi, i cīlkij: Gospodī! monn vie,rt vuorred biitt kūtted rīkij vīl'san, kū lī reahkturmañc mun' vuosta? Vaj' kiččem vuor' rajja?

22. Isus so,une sārñ: im cīelk to,une: kiččem' rajja, a kiččem vuorred kičlo,ze rajja.

23. Tānn mīlt a,lm cārstva lī ovt nālla qarījn, kū tātaj loktoted ižes pākolvozis guojm.

24. Kuo,ss son q,ilkij loktotted, pohtañc leaj so,une oxt, kū leaj so,une vealglāñc lo,ikk toafnētted talanted.

25. A koxt sonst illiñc mejn māzsed, tanna sōñ' cārr pākaj mīkked sōñ' i sōñ' kapper', i pārnajt i pūkk, mī sonst leaj, i māzsed.

26. Tanna tott pākolvos vīrij so,une juolka, kommordolij so,une i cīlkij: cārr! kīršel' mun' guojk, i pūkk to,une māvsam.

27. Cārr tonn pākolvos šal'suvij, lū,štij sōñ', i kū,di, so,une vie,lk.

28. A tott pākolvos kuo,ss son olgus līvij, kovnij ovt ižes to,vružijn, kū leaj so,une vealglāñc čū,tt dīnarejje, tāba,t sōñ', kākso,lij, i sārñaj: a,nt mī,une monn ton leaj vealglāñc.

29. Tanna sōñ' to,vruš vīrij sōñ' jū,ilkij, āndodij sonst, i sārñaj: kīršel' mun' tū,ikken, i pūkk to,une andam.

30. A tott ij tāhtañc, a vū,ilkij i išteht sōñ' sievñes-sajja, konn vie,lk ij a,nt.

31. Sōñ' to,vruž, kuo,ss ujnēn mī leaj šontmañc, čuorta sie,ntēn; pū,ttēn i sārñun ižes cā,rrre pūkk tānn, mī leaj šontmañc.

32. Tanna sōñ' cārr ko,čc sōñ' i sārñ: pāss pākolvos! pūkk tonn vie,lk to,une kū,ttēm, tonn vāras što ton munst āndō,ttēz.

33. I to,une bēdij tūj'sed lā,vvedvūd' ižant to,vru,šše, koxt i mun to,une tūj'sēm lā,vvedvūd'.

34. I sientij cārr i o,ndij sōñ' mūhejijt, tonn rajja kuo,ss son ij a,nt vie,lk pūkk.

35. Nitt i mun' a,lm-ajc tūj'sešgoatt tīnij guojm, go,tt ju,kjanč tīnest ij kū,đ' ižes kū,tkest vīljses sōñ' rīkij.

Azcemployant qlkzoš.

Kuo,ss Isus lūptij tājt sqrijt, tanna son vū,lgij Galilejest i pūdij Iudēj' čorro Iordan tuokka.

2. Sōñ' mīlt iennez pūdij olmūtted i son tīrvzo,ttij sīnūjt ta,mbet.

3. I pūitten soꝓne farisēj', i sōn' kīhčlem vāras cīlhkēn soꝓne: lijjā olmuē vālt ju, lke āššest rātkjed īžes kapprest?

4. Son cīlkij sijje vuosta: ieppeda tij lokmañč, što kū sīdij ā, lkej ajgest, qm-olmo i nīzan-olmo sīdij sīnījt?

5. I cīlkij: tānn mīlt kuott olmuñč a,žes i iennes, i ayt īžes kappka, i liñčēn kūyt ovt liška.

6. Nitt što sij uže ieβ leaž kuozta, st, a oyt lišk. I nitt, mojt Jimmel ožted', tonn olmuē ij bēd' rātked.

7. Sij soꝓne sārneβ: nu moī n guojk Mojsej pākaj a,nted rātk-jēm-kirj, i rātkjed sonst?

8. Son sijje sārñ: Mojsej tīn' korr kūtkij mīlt tijje a,ndij vālt rātkjed īžant a, kijn; a ā, lkmen illiñč nitt.

9. A mun tijje sārñam: kie rātkaj īžes kapprest ie, res tūjest go reahktwmuž guojk viersij guojm, i nājhltatt numpa, tott lī viersij guojm reaklañč; i kie nājhltatt rātkañč kappka, lī viersij guojm reaklañč.

10. Sārneβ soꝓne sōn' uopsuvvoj': kozt olmuñč nitt leañč kor-mañč īžes kappka, to pū, reamp soꝓne lī ij nājthlotted.

11. A son sijje cīlkij: ij pūkijt tātt sārñ čg', a kiez lī antañč.

12. Tonn guojk što lieβ kāčkañč olmo, kokk ie, nnes čovjest še, n-tēn nitt; i lieβ kāčkañč olmo, kokk lieβ kāčkañč olmij gie, ččēn; i lieβ kāčkañč olmo, kokk īža kčcken īžēs a, lm cārstva guojk. Kū oajj čāg'ned, q, nn čā, geant.

13. Tanna pohtañč lējjēn soꝓne pārna, što pējahč sīnīj ol' kīdijōis, i kommōrdola, hč; a uopsuvvoj' sīvtēn sīnījt.

14. Nu Isus cīlkij: lū, šted pārñajt, i ielled ca, vced sīnījt pōt-lemmen mun' gorra; tonn guojk što tēle-mukmij lī a, lm-cārstva.

15. I pējij sīnīj ol' kīdijōis i vū, lkij ta, mpe.

16. I kīč, pūdij oyt olmuñč i cīlkij soꝓne: šīγ uopsej! mojt mī, nne bitt tūj' šed' šīknījt, tonn vāras što mī, nne lehč a, γe calmuš?

17. Nu son cīlkij soꝓne: mojt ton kočcaγ mun' šīknēn? Ni kie illeaγ šīγ' go, tt oyt Jimmel. A go, tt ton tātaγ monned a, γe calmu, šše, tū, ljoō' (Jimmel) pāhkmužij mīlt.

18. Sārñ soꝓne: moj mīlt? Nu Isus cīlkij: ie, l' ko, nt, ie, l' reahktw viersij guojm; ie, l' suolent; ie, l' sārñ kie, les čgrr-olmo-sg, rījt;

19. A₁ne a₂žant cannant šurren, i šqbešt i₃žant a₁ltnus', go₁tt i₃čč i₃žant.

20. Nūrr olmu₁č so₁nne sār₁n: tānn pūkk mun pi₁n₁nem i₃ččan nūrvūdest; mī munst veal i₃ oal' ?

21. Isus cīlkij so₁nne: go ton tāthi₃z lied' tivt nālla; mon', mār' i₃žant calmu₁ž', i jū₁re vā₁jvšij₁t; i to₁nne lea₁č eall a₁lmest; i puo₁de, vā₁nc mun' mīlt.

22. Kuo₁ss kulij nūrr olmu₁č tānn sār₁n', son va₁ncij tu₁mpla peaclest; tonn guo₁jk što sonst leaj ienne₁ŕ ealled.

23. A Isus cīlkij i₃žes uopsuv₁ij₁t: vujkest sār₁nam tijje, losse₁d lī vā₁ptekke monned a₁lm-cār₁stva.

24. I veal' sār₁nam tijje: kiepsamp lī verblūt₁te monned nūv' pottaš čod', go vā₁ptekke monned Jimmel cār₁stva.

25. Go₁tt sōn' uopsuv₁o₁j' tānn ku₁llēn, sij čuorta sūrknēn i cīl-hkēn: kie oajj šitt pie₁st₁uvved' ?

26. A Isus kīčist sīn' ol', cīlkij sijje: tātt olmu₁jt illea₁ŕ ma₁ŕt tu₁jšed, a Jimmel pūkk oajj.

27. Tanna Piedar cīlkij so₁nne vuosta sār₁ne: kīč, mīj kū₁đim pūkk, i vū₁lkim tōn' mīlt; mī šitt lea₁č mījje ?

28. Nu Isus cīlkij sijje: vujkest tijje sār₁nam, što tij, kokk mun' mīlt vū₁lkij₁t, o₁ttest šontmušest, kuo₁ss išt olmo a₁lk i₃žes slā₁v' ištēm-sajja, i tij ištбетted kū₁ŕtemplo₁ŕ' ištēm-sajja, sūt₁ted Izraīl' kū₁ŕtemplo₁ŕ' pūlvodokked.

29. I ju₁kja₁č, kū kuott i₃žes portij₁t, ili vī₁lij₁t, ili uorpi₁jt, ili a₁žes, ili iennes, ili kq₁kes, ili pār₁naj₁đis, ili iem₁nij₁t mun' nom' guo₁jk, son oai₁č čū₁de vuorred ienamp, i lea₁č so₁nne a₁ŕe calmuš.

30. A ienne₁ŕ lea₁č a₁ŕtmusse₁d ma₁ŕnemussen, i ma₁ŕnemuz' lī₁čēn a₁ŕtmussen.

Kū₁ŕtlo₁ŕant a₁lk₁žoš.

Tonn guo₁jk što lī a₁lm-cār₁stva ovt nālla port χ o₁zjenin, kū i₃ncek a₁ggelt lā₁vtij pār₁llk₁ted tū₁jj-olm₁jt i₃žes vēnn-mūr₁-a₁jtō.

2. I kuo₁ss son sīn₁ij guo₁jm šitij ā₁rva₁n ovtij dīnārē₁ij peajva, son vulgeht sīn₁ij₁t i₃žes vēnn-mūr₁-a₁jtō.

3. Kuo₁ss son lā₁vtij olgus koalmant čea₁ss bār₁l', son u₁nij nu₁m₁-bij₁t čuo₁čēmen kāhp-sajest tū₁j₁ŕa.

4. I sijje cīlkij: monned i tij mun' vēnn-ā₁jtā, i mī tijje vū₁lgi₁č antam tijje. Sij vū₁lkēn.

5. Vā,št līvtij kudant čea,ss pā,l', i arcant čea,ss pā,l', i tūjēst tonn-še.

6. Keačča kuos,ss son līvtij ožtemplořant čea,ss pā,l', son kovnīj nu,mbijt tū]ža čuošēmen, i sārñ sijje : mojt tīj tū]ža čuošēbēteð tā,št keažas piejv' ?

7. Sij sārneβ so,ņne : ni kie ij pā,lhktanč mīnījt. Son sijje sārñ : monned i tīj mun' vēnn-ājta, i mī tījje vū,lkīnč līnčbēteð vā,lteð.

8. Nu kuos,ss šonđij ieknañč, cealhk vīnn-ājð' zo,řjēñ ižēs vīrma olmīe : ko,č tū]šējyt, a,ņt sijje pā,lk, qłkeht ma,ņmuzijñ a,řðmu-zij rajja.

9. I kokk pū,tten ožtemplořant čea,ss pā,l', vā,lteñ ovtij di-nārējij.

10. A kokk pū,tten a,řðmuzij, ju,řtēñ, što vā,lteř ienamp ; a i sij vā,lteñ ovtij di-nārējij.

11. I kuos,ss sij vā,lteñ, q,lkēñ port zo,řjēñ ol' grteð.

12. I sārñun : tākk ma,ņ'mus' tū]šēñ ovt čea,ss, i ton pi]ij]ž sīnījt ovt rajja mīnīj guojm, kokk kū,ņdēm piejv' lōsseðvūð' i pašteř.

13. A son vuosta cīlkij ožte sīnest : vā] ! mun im viereht ton' lořest ; ikka ton siehtmañč mīnījñ ožteð di-nārējest ?

14. Vā,l't ižant, i mon' ; a mun tātam a,ņteð to-lajne ma,ņe-mu,šse tonn-še, kovn i to,ņne.

15. Ijja mun' lea vā]t iččan līkest tū]šēð, mojt tātam ? Ili lī ton' ča]m ā,ņes vēres eal' ol' tonn gie,čēñ, što mun leam šīř ?

16. Nītt līnčēñ ma,ņ'muz a,řðmussen, i a,řðmuz līnčēñ ma,ņ'mussen ; tonn guojk što lī ienneř kohčmañč, a vānas lī va]l' šañč.

17. I vū,lkij Isus pajas Ierusalimma, i vārest koččaj kūžtemp-lo,kk uopsuvjēteð reavna ovtijt, i cīlkij sijje :

18. Kīč, mīj monnep Ierusalimma, i olmo a,lk leañč antañč su,ř'mus pa,řijt i kirj-kīđijt, i sūdešquodett sōñ' sorma ;

19. I a,ņtet sōñ' tōrtmōs olmījt oknařtem vāras, kuppem vā-ras, i riste-sa,ņtem vāras ; i koalmant peajra son eallaj.

20. Tanna pūđij so,ņne Zeredēj' o]lgij ie,ņñ ižēs o]lgij guojm, kommōrðolij i mojt leañč ānaj sonst.

21. Son cīlkij so,ņne : mojt ton tātař ? Son sārñ so,ņne : cielk, što tākk kūřt mun' a,]ř' ištēñ tōñ' luz' ožt uo]lgēs pealla, a nu,ņp-čīñž bealla tōñ' cārstvest.

22. Isus cīlkij vuosta : iepped tīð', mojt ānbēteð. Uo]jbēteð

iepped jukked tonn nāp, kon mun jugoškoadam, ili ristnotted tejn ristnotmužijn, kojn mun ristnodam? Sij so,anne cīlhkēn: uojjēp.

23. I sārni sijje: mun' nāp līncbētted jukked, i ristnotmužijn, kojn mun ristnodam, līncbētted ristnotted; a ištēd uo,lgēs pealla i činč pealla mun' luz', illea mun' a,ntmest, a kiez mun' a,čč valmišt.

24. Ku,ss ie,rēs lo,kk uopsuvvoj' ku,llen tānn, sij sie,ntēn kūjt vālj' ol'.

25. A Isus koččaj sīnij i cīlkij: tij tībttēd, što olmij qar' sīnij a,ln q,anneβ qarvūd', i šurr-olmo vālt q,anneβ sīnij a,ln.

26. A tīnij koskest ij bēd' nitt lied'; a kie tāht tīnij koskest šu,remussen lied', so,anne bitt tīje slušjen lied'.

27. I kie tāht tīnij koskest a,rtmussen, so,anne bitt tīje lied' p,qkolvossen;

28. Nitt go,tt olmo a,lk ij tonn vāras poattačč, što so,anne sluš-čēs, a sluššēd pūdij, i a,rtēd i,žes jīnk, iengij lo,n'sem vāras.

29. I ku,ss sij vū,lkēn Ierixonest, sīnij mīlt pūdij ienney olmīe,ttēd.

30. I kīč, kūjt ča,lmzemmes, kokk orrun čuokas gūrest, ku,ss sij ku,llen, što Isus mann rāj', a,lkēn kukzollēd: šqlošt mīnijt, Gospodi, Davīd a,lk!

31. A olmo p,qhkun sīnijt orred jīn'za; a sij veal ču,rtamp kukzolsqūtten: šqlošt mīnijt, Gospodi, Davīd a,lk!

32. Isus jōskij, koččaj sīnij a,ltla, cīlkij: mojt tij tāhtbēttēd munst?

33. Sij sārneβ so,anne: Gospodi, što āvnehčēn mīnest ča,lm'.

34. Nu Isus šqloštluvij, kūskij sīn' ča,lmijt; i testyanna ujnēs-gū,ttēn sīn' ča,lm', i sij vū,lgēn sōn' mīlt.

Kūjt-lo,ant oxt q,kyoš.

I ku,ss sij altnēn Ierusalimme, i pū,ttēn Vifagejja, Jeleon tie,rn luz; tanna Isus vūlgeht kūjt uopsuvvoj',

2. I cīlkij sijje: monned sījte, kū lē vujkest tīnij ovdest; i tede-xyanna vuorest kovnbēttēd nīnlos o,ssol' kōrmanč i nurr o,ssol sō-nijn; ču,rtēd i pu,htēd mī,anne.

3. I go,tt kie cīlkičč tīje mojt ni: cīllhked vuosta, što sīnijt bitt šu,rrē; i vaktiīne vūlkaht sīnijt.

4. A pūkk to-la,hte leaj, što leačč tonn mīlt, kū leaj sārnanč pajjel prōrok, ku sārni:

5. Cielhked Sion nįjte: kįc ton' cąrr poatt ton gorra, suone, orr nįnlos 0,ssol' a,ln i nurr 0,ssol' a,ln, tqvas 0,ssol' a,lg' a,ln.

6. Uopsurvoj' vų,łkėn, i nitt likkošgų,ttėn, koxt pąkaj sįjje Isus.

7. Sįj pu,łtėn nįnlos 0,ssol' i nurr 0,ssol', i pįjjen sįnij ol' i zes qsrįjt, i son ištįj sįnij ol'.

8. A ienneq olmhė,tted sįttėn qsrįjdis 0,łhko mįlt; a muta 0,łh-pėn 0,vsįjt mųrįjn, i sįttėn 0,łhko mįlt.

9. A olmo, kokk vą,ncėn 0,rdest i kokk sq,łtėn, l0,łkėn: Osanna Dącid alka! Blavoslovmańc lį tott, kų poatt Jimmel no,pmne! Osanna paj'muzest!

10. I ku0,ss son mońij Ierusalimme; omp la,nn liknešgųdįj, i sįrnaj: kie tįtt?

11. A olmo sąrnun: tįtt lį Isus, pr0rok Galilej' Nazariettest.

12. I soańaj Isus Jimmel cie,łkva, i vųjėht pųkįjt mįkįjt i uostįjt cie,łkvest olgus i k0,mėht vąj'zej' tų,łįjt, i golup mįkįjt i stem-saj'.

13. I sįrnaj sįjje: lį kirįjańc: Mun' porht kohčaj mą,łec-sā,ń' porhten; a tij tųj'sįjt s0n' olmo-0,ųz'zolįj vu0ńken.

14. I pų,łtėn so,pmne cie,łkvest 0,łm'zemmes i lohkuš; i son tįrvzo,łtij sįnij.

15. Nu ku0,ss šu,łrmus pap i kirį-kįd' ujnėn ujna,łtem tųjįjt, koxt son tųjįšt, i pįrnajt, kok kukų,łlėn cie,łkvest i sąrnun: Osanna Dącid alka! tanna sįj sie,łtėn.

16. I 0,łhkėn so,pmne: kuląza ton, m0jt sįj sįrne,ž? Isus sįrn sįjje: kulam! Ieppe0a tij lokmańc ni ku0,ss: u,0c pįrnaj i ra,nt-pįrnaj ną,łmįjn ton tųj'šez kįhtmuž?

17. I kųdįj sįnij, lįvtįj olgus la,nnest Vifānejje, i tq,mpet ijjed'.

18. A ińcėk, ku0,ss son mąst mąhcėl lanna, porsuįj.

19. I son ujnįj 0,ukas gųrest 0,vt smokva-mųr' i pųdįj so,pmne a,łt; i go,łtt sonst ij kovnma ni m0jt go 0,vtįjt lostįjt, sįrn so,pmne: illińcė tonst 0,vdus ni ku0,ss šant a,łk pajas. I smokva-mųrr testįanna koškįj.

20. Ku0,ss uopsurvoj' tįnn ujnėn, sįj tov'ų,ššėn, i sąrnun: koxt tonn vaktįńcė koškįj smokva-mųrr?

21. Nu Isus 0,łkįj sįjje vuosta: vųjkest tįjje sįrnam: q,nešųd' - nįpped vier', i ipped pu,łtįjt ju,łtešųode, tanna ipped lińcė 0,vt tonn tųj' tųj'šed, mį lį tųj'šanė smokva-mųrre; a go tij cielhkbeded tįnn tearma: pajjen i j0r' mie,łre; nitt i leańc.

22. I pūkk, mojt tij ān'nepped vierajn ma,lec-sanijn, vā,lt-betted.

23. I kuo,ss son pūdij cie,rkva, i uopest, pū,ttēn so,ņne šu,r' mus p,qp i poar'semuz olmājn, i cīlkhēn: kienn ton vāltajn tānn tūj'saz? I kie to,ņne o,ņtij muka cālt?

24. Isus cīlkij sijje vuosta: ko,šam i mun tīnest ort pajas: go,tt tij cīlkūpped mā,ņne, nitt i mun tijje cealkam, kojn vāltajn tānn tūj'sam.

25. Ko,št leaj Orvan rīstmuš: o,lmājn a,li olmājn? Sij kosknis ju,rtēn: go,tt cie,lhkep o,lmājn, to son cealkh mijje: monn gieččen tij tanna iepped vīrmaņč so,ņne?

26. A go,tt cie,lhkep: olmājn; pollōp olmājn, tōnn guojk što pūkk lō,otē Orvan prōrokken.

27. I cīlkhēn Isu,sse vuosta: ie,pp tīd'. Cīlkij sijje i son: i mun tijje im cie,lk, kojn vāltajn tānn tūj'sam.

28. A ma,zt tīn' mālest lī? O,žted olmu,št lējjēn kū,zt a,lg; i son pūdij a,vtmus' luz', cīlkij: a,lk, mon' i tūješt tā,rm mūn' vēnn-ājdest.

29. Nu son vuosta cīlkij: im tāt; a ma,ņlest tā'žuvij i vūlkij.

30. I monij numpa, cīlkij tonn-še. Tāt cīlkij vuosta: vuolgam, šurr; i ij vuolkaņč.

31. Kū kuoztsest jā,žolij a,šes pāhkmuš? Sij sārne,ž so,ņne: a,vtmus. Isus sijje sārņ: vujkest sārņam tijje, što mitta,r' i oakkoj' nīzan ortel tīn' monne,ž Jimmel cārstra.

32. Tōnn guojk što pūdij tijje Orvan vujkedvūd' vārajn; i tij iepped vīrmaņč so,ņne: 'a mitta,r' i oakkoj' nīzan vīrren so,ņne; a tij zošše i ujnijt tānn, iepped kajdotmaņč maņņa što vīrred so,ņne.

33. Kulleđ nu,ņmp ārvdoz: leaj muta port žo,žjēn, ku išteht vēnn-ājđ', pīrr, ceaņgaj ājđajn sōn', rābaj sonst vēnn-ā,rd', tūješt bā,šn; i o,ņdij sōn' vēnn-ājtnikij i vū,lgij paggo.

34. A kuo,ss pūdij šantaj pā,ll, son vūlgeht i,žes pāhkam-olmājt vēnn-ājtnikij luz', vā,ltēd i,žes šantajt.

35. Vēnn-ājtnik tā,ž'žen sōn' pāhkam-olmājt, muta ku,ppēn, mutam ko,ptēn, a muta kīdij guojm ku,ppēn.

36. Ovtā vūlgeht nu,ņbijt pāhkam-olmājt, ienamp ovtlīncēd; i sīnij guojm tūj'sēn nitt-še.

37. Ma,ņ'mu,sse vūlgeht i,žes a,lg' sijje, sārņaj: sij o,knušše,ž mun' a,lg'.

38. A vēnn-ājtnik, kuo,ss ujnēn a,lg', cie,lhke,ž nu,ņmp numpas:

tätt leañč eall-qannej; vuolkeþ, kontaka sōn' i vāltaka sōn' kuot-
jeþ' eal'.

39. I tāþ'žen sōn', vikken olgus vėnn-ājðest i koņtėn.

40. Tonn guojk, kuoss pūðiñč vėnn-ājð' ȝo:zjėn, mojt son ie,leš-
ȝoatt tāj vėnn-ājtnikij guojm?

41. Sārneþ soanne: tajt pq:s-olmijt ant pass sorma, a vėnn-
ājð' son ant numbijt vėnn-ājtnikijt, kokk liñčėn aņteð soanne šantaajt
sēn' pq:lij milt.

42. Isus sārñ sije: ieppeda tij lokmañč ni kuoss kirjijn:
kiedȝ, konn tūj'šeþ' olmo su,ħpjen, tott šoñðij ugl-uojren; tätt lī Jim-
lest, i lī tēvren mīn' če,lmijn?

43. Tonn milt sārnam tijje, što leañč vāltañč tīnest Jimmel
cārstva i leañč antañč olmijt, kokk pu,ħteþ son' šaņðajt.

44. I tōtt, kū jorr tāññ kiedȝ ol, murtlat; i kienn ol' son jorr,
tonn pa,čč.

45. I kuoss sij kullėn sōn' ārvðozijt, šu,armus pap i farisēj'
ārvðėn, što son sīñij bajas sārñ.

46. I sij tqhtun sōn' tāþ'ȝeð, a po,llėn olmijn; tonn guojk što
q,nnėš sōn' prōroken.

Kūȝtloȝant nu,mp qkȝoš.

Isus veal sārñaj sije ārvðozij guojm i cilkij:

2. A,lm cārstva lī ovt' nālla cȝrr-olmīe, kū tūješt nājm-tuo,ł'
ižėš a,lg' vāras.

3. I vūlgeht ižėš pqkolvozijt ko,ħčėð ko,ħčėmañč nājm-toalla; i
ieþ tāhtmañč puo,ttėð.

4. Ovtā vūlgeht numbijt pqkolvozijt, cilkij: cie,ħkeð ko,ħč-
mañč olmijt: kič, mun vālmše iččėn kū,ss-vear', mun' vū,ž' i mī leaj
pōrttañč, lī kontañč, i pūkk lī vālmōš; puo,ttėð nājm-toalla.

5. A sij ieþ jāȝolma tonn, a vū,ħkėn, kie ižėš pilto, kie ižėš
kqħpo.

6. A carras tāþ'žen sōn' pqkolvozijt, oħnehtėn i koņtėn sīñijt.

7. Kulij cȝrr tonn i sientij sīñij ol'; i vūlgeht ižėš vīȝ', mājȝaj
pūkk tojt ko,ņdijjt i pū,ldij sīn' la,nn.

8. Tanna son sārñ ižėš pqkolvozijt: nājm-tuo,łl lī vālmōš; a
ko,ħčėmañč ieþ liñč q,n'ȝēj'.

9. Tonn guojk monneð čuokas-ratkloȝijt, i pūkiijt, kienn ko,ņ-
betteð, ko,ħčėð nājm-toalla.

10. I tokk p̄kolvoz l̄yzt̄n c̄uhksij ol', k̄opč̄en p̄ukk, kiejt lišša k̄o,vn̄en, i p̄qss olm̄ijt i š̄iγ' olm̄ijt ; i n̄ajm-tuo,ll koakka,n tiv̄d or'jij-guojm.

11. C̄qrr kuo,ss son p̄ūdiγ k̄ihc̄ed išt̄nañc̄ n̄ajm-tuo,lukijjt, ujnij ta,mbet olmo, k̄ū illiñc̄ tov'notmañc̄ n̄ajm q̄sγij guojm.

12. I s̄arn so,nne: v̄ilj! koγt ton p̄ūtt̄eγ t̄iγe ikk n̄ajm-q̄sγij guojm? A son oraj jin'za.

13. Tanna c̄ilkij c̄qrr p̄kolvozijjt: korred sonst k̄iđijjt i ju,lkijjt, v̄ā,lt̄ed s̄on' i suohp̄je,k̄ked olgmus siev̄ñde,sse ; ta,mpet leañc̄ lujhkmuš i p̄qñij guojm k̄äckmuš.

14. Tonn guojk što ienneγ l̄i koh̄emañc̄ a v̄anas l̄i v̄al'sañc̄.

15. Tanna fariš̄eγ' v̄ū,lk̄en i k̄osknis ju,r̄t̄en, koγt leh̄c̄ s̄on' š̄il-leđ sqñij guojm.

16. I v̄ūlk̄zolleβ so,nne iž̄es uopsuv̄ijjt irod̄iānij guojm, s̄ārneβ: Uopsej? mij tit̄tep, što ton leaγ vujked, i vujkest uopsaγ Jimmel • keajñ i ikk v̄ülleht ni k̄ien m̄illed m̄ilt ie,lled ; tonn guojk što ikk k̄iē ni koj k̄āsvaj ol'.

17. Nitt c̄ielk̄ miije: koγt ton k̄iēaγ, l̄i, illeaγ luoštañc̄ a,nt̄ed čoañg' Kesar̄re?

18. A Isus, k̄ū ujnij s̄in' p̄qsv̄ūđ', c̄ilkij: moz mun' k̄ihc̄lēppeđ, k̄ūztla?

19. V̄ū,z'žekked mi,ne tieñg', k̄ojñ čoañk mā,v̄sett. Sij pu,ht̄en so,nne din̄arej'.

20. I s̄arn sijje: kienn l̄i tātt k̄ovas i kirj kirj'žañc̄?

21. Sij s̄ārneβ so,nne: Kesar'. Tanna s̄arn sijje: nitt a,nt̄ed Kesra, mokk lieβ Kesar', a Jimla, mokk lieβ Jimmel'.

22. Kuo,ss ku,ll̄en tānn, sij tov'zu,š̄s̄en, k̄ū,tt̄en s̄on' de v̄ū,lk̄en.

23. Tonn piejv' p̄ū,tt̄en so,nne sadduk̄eγ', kokk s̄ārneβ, što illeaγ j̄qmm-olm̄ijt eal'jemuš, i k̄o,čc̄en sonst:

24. Uopsej! Mojsej c̄ilkij: go kie j̄amm, i sonst ieβ leaγ p̄arna ; to s̄on' v̄ilj q̄ann v̄alt s̄on' k̄appoγ' ičc̄is, i čuoñc̄lajt sie,mea v̄iljes.

25. Leaγ m̄inest kičc̄em v̄iljed ; a,v̄dmuñc̄ najht̄lod̄ij i j̄qmij, i go sonst ieβ liñc̄ p̄arna, son k̄iđij k̄qpk̄es iž̄es v̄ilje.

26. Ov' n̄alla i nu,mp i koalmant i kičc̄ant rajja.

27. A mañña p̄uk̄ij i k̄qβ j̄qmij.

28. I nitt ealjem-p̄ā,l', kienn leañc̄ sijjed k̄iēmest son k̄qβ', go sij q̄ann̄en p̄ukk s̄on'?

29. Isus cǎlkij sijje vuosta: seaknonbetteð, go ieppede tide kirjyemuž ni Jimmel sāmajt.

30. Tonn mǎlt što eal'jem-pā,l' ie,tt najhtlottut i ie,tt monnu,t kujjo, a ie,tt go,tt Jimmel' ieñkal' a,lmest.

31. A jamm-olmǎj eal'jem bajas ieppeda tij lokmañe mǎ li tijje cealhkañe Jimm'lest:

32. Mun leam Abram Jimmel, i Issak Jimmel i Jqhko Jimmel? Jimmel illeaž jamm-olmǎj Jimmel a ie,l'ijj.

33. Kuo,ss olmo kū,llen tānn, to,ž'u,ššēn sōn' uopsemuž.

34. A farisēj', kuo,ss sij kū,llen, što son tūješt saddukeijjt jīn'ža orred, sij koaknēn ort saija.

35. I ožt sīnest, zakonnēhk, sōn' kǎhčlem vāras ko žij, sārnej:

36. Uopsej! kū li šu,r'mus pǎhkmuš zakonest?

37. Isus cǎlkij so,ñne: šqbošt Gospod' ižant Jimmel' pǎkijjn ižant kū,tkijjn, i pǎkijjn ižant jū,ñkijjn, i pǎkijjn qntšemužijnant.

38. Tǎtt li a,rdmus i šu,rmus pǎhkmuš.

39. A nu,mp li tānn nǎlla: šqbošt ižant a,ltmuz', go,tt ičē ižant.

40. Taj kūžted pǎhkmuš ol' poštuv pǎkk zakon i prorok.

41. A kuo,ss koaknēn farisēj', Isus kožij sīnest:

42. Mojt tij ju,rtbetteð Xristoz' bajas? Kienn son li a,lk? Sij sārneβ so,ñne: Dovid a,lk.

43. Sārñ sijje: a kožt Dovid, vujñas mǎlt, ko,hč sōn' šurron, kuo,ss son sārñ:

44. Cǎlkij šurr mun' šu,rre: išt uo,lgēs pealla mun', kōnn rajja pējam tōn' vuostlajt tōn' jū,lgij vuolla.

45. I nitt, go Dovid ko,hč sōn' šurren; kožt šitt li son sōn' a,lk?

46. I ni kie ij oajjañe so,ñne cǎlhkeð ni sǎ,n' vuosta; i tonñ piejvest ij tūstmañe ni kie ko,čēð sonst.

Akkalai nyelvjárás (23—28. fejezet).

Kožit-lok-kolmat algtos.

Tanna Isus algtij sarnod olmo,t i ižes vuohpnadojit,

2. I cǎlkij: Mojsej ištam-sajje ištis kirj-kid i farisej.

3. I nu,t puk, mojt sij pāko,t tijjit rukkedod, rukk'deppe i tujje-šekke; a sij tujje mie,t jelle monnod: ton-det što sij sarno,t i jet tujjed.

4. Si' kuor'det lo,sses i ku,ndetemes nuo,ddit i pijjet o,łgi ol olmo,t; a iž,jē tāt ni surmen likkastatte sijjit.

5. A puk ižes tujjit tujjet ton-det, štobi ujn'čiš sijjit olmu; sij žorrošet ižes perveskit i su,redet ižes āsseji sojjit.

6. I nu,t savv'set vonn'jed vus-sajjin pīrin i ārrōd parrasamus sajjin sinagōgin,

7. I cestatmuž olmo čōnkmužō,n, i štobo olmu ko,čičičiš sijjit: vuopistij! vuopistij!

8. A tij jēpped nom'ded vuop'sten, ton-det što oxt lī tist vuopistij Xristos; a puk tij lēpped vīllež.

9. I ežin ižat jelled nommo,t ni ovt mānd o,łn: ton-det što oxt lī tist ič, kū lī o,łmest.

10. I jelled nommo,d vuopesto,n; ton-det što oxt tist lī vuop'stij, Xristos.

11. Šōrmus tist a,n leuč tijjit pākaldos.

12. Ton-det što kū ollonat ižes, tot vuolledamauč leuč; a kū vuollead ižes, tot pajjan.

13. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmieri, ton-det što kātvette o,łm carvut olmo,t; ton-det što iž,jēpped čānded i tāttojit monno,d jēpped lušte,l.

14. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmer, mojt porvette lesk porto,t i licmer-nalla ku,hk' ajjesteppe: ton-det va,ltvette ton jēnap sudmuž.

15. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, mojt pīr monvette mier i košk mand moacotem bajas žo,t ovt; i ko,t tāt šontal, tujjevette sū ād o,łgin, kozt vier,t keažnabo,n tijjit.

16. Kōvr tijjit, šokkes lajtij, kok sarnavette: lečči kī boždat cerkven, tot ellea ni mī; a lečči kī boždat cerkov ko,łlīn, tot vier lī.

17. Miltomes i šokkes! Mi lī jēnap, ko,ł ili cerkov, mī po,zeat ko,ł?

18. Nu,t-že: lečči kī boždat oltarin, tot ellea ni mī; a lečči kī boždat la,žimin, kōbouč lī sū o,łn, tot lī vier.

19. Miltomes i šokkes! mī lī šōreap, la,žmuš, ili oltar, kōbouč čurvat la,žmuš?

20. I nu,t boždottoj oltaren, boždat i puko,n, mī lī sū o,łn;

21. I boždottoj cerkvin, boždat sujn i su,št illijin ;

22. I boždottoj o,lmō,n, boždat Jummo,l oltaro,n i sū o,ln arrojīn.

23. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, mojt o,ntvette logat vuos meatest, anisest i tminest, i ku,ddin mā lī zākonest kallasōmuš, sudmuš, šig-kuo,tkrut i vier: tan go,tked leaj tujjed, i ton ellea kuodded.

24. Šo,kkes lajtij, kok čedvette čuško,t, a nilvette verbljud !

25. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, mojt čistvette nā,pit i juodit olgo,lt, a siskelt sij lie tivd keškmuz i kiellesvūdet.

26. Šo,kkes farsej ! čist vū,št nā,p i juo,d sisklas, ton-det leñči sij olg-biel pu,ttes.

27. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, mojt lēpped ovt nālla pajnam jānij-kuodij-vujm, kok lēb olgo,lt kīčēd močēd, a sīst sij liet tivd jānij-tartit i ju,kke torkmuzot.

28. Nu,t i tij olg-bie,lt lēpped olmo,d kīčēd vujk olmo,n, a sīst tivdotam licmervūdet i zākonotemesvūdet.

29. Kōvr tijjit, kirj-kād i farisej, licmier, ton-det tujješeppe jānij-kuo,t prorokit i močideppe vujk-olmo,t jānij-kiedjijt.

30. I sārnavette: leñžim mij īčen ječēn pejvid, jep leñžim ovtšanč sijji prorokij vōrr vāллоjest.

31. Nu,t tij īž īžant pūt lēpped svēttel, mojt tij lēpped tejd o,lgī, kok ko,ntiš prōrokit.

32. Tij tivdotieppe o,žit jiežit mie,r.

33. Ku,rdi, kākklas ku,rdij šontmuž ! maht tij určēstēppe ātta sūdokeanna ?

34. Ton-det, nu,t, mon vulg'talam tijji gāra prōrokit, i māl-olmo,t i kirj-kādīt ; i tij earrasit ko,nt'vette, i poannašeppe, a earrasit a,lkvētte tākked tij sinagogin, i vuojtet vienest vienna ;

35. A,nn poatta tijje ol puk vujk vōrr, vāllamañč manda o,ln vujk Āvel vōrest Sākri, Varaxin o,lk vor rajja, kon tij ko,ndit cerkov i olta,r koskest.

36. Vujkist sārnam tijjit, tāt puk poat tā,llan šond ol.

37. Jerusalim, Jerusalim, kōboñč kondōñč prōrokit i tākk kādji-vujm, kok lēv vulgotamma tu,ņne ! momet vārr tāttom mon čuo,ñked tū pārna,t, mažt londañč čōnk īžes o,lgit sojji volla, i tij jieppe tātoškoatmañč !

38. Nu,t tijjit kuddastal tij port kōrasen.

39. Nu, t sārnam tījjit: jiepped ujnēst mū an, eñč rajest, kon jiepped līnke: laoslovmañč puo, ttij Jummel nī, mme!

Ko, zt-lo, k-ñeljat algtoš.

1. Vu, lgij Isus olgas i vā, n, zij cērkvēst; i pū, ttin su, nne sū vuopnattij čojētet su, nne cērkov, mā, zt leaj tujašamañč.

2. Isus cilki, j sījjit: ujneviette, jiepped puk tajt? Vu, jkest tījjit sarnam: ij kuddu ta, st kiedj kiedje o, ln! puk leñč murtstalmañč.

3. A ko, s son ārij Jeleon term o, ln, tanna pū, ttīš vuopnattij su, nne ovtsest, koččiliš: celk mījjit, ko, s tāt leñč, i mo, ntem lī tū pōtmuš i ēgge kē, ž tomtmuš.

4. Isus cilki, j sījjit vuosta: vāredikke tōn-det, ni-kī ij kēzoči tījjit reahka.

5. Tōn-det što jēno, jī puo, det mū nīm vo, ln, i ā, lget sarnet: mun leam Xristos, i jēno, jit sij kēzet reahka.

6. Nu, t-že kullo, vette tormu, ži bajas i tormu, ži sār, i bajas. Kīččēd, jielled surkestal: tōn-det što toz pukod galgoč leajd; a tāt veal elleak kieč.

7. Vi, llijet olmo olmo ol, i cār, vut cār, vud ol; i leñ, žet nealgastomuš, kob i madd-torjestomuš pajki melt.

8. Tāt veal puk lī kob algot.

9. Tanna leñ, žette jieppe sāvāšamañč pūko, n olmo, n mū nomest.

10. I tanna jēno, je kēzvūdet reahka; i ka, nc ka, nzes a, lget ontled, i jē sāvvošoškuodet ka, nc ka, nzes.

11. I jēno, j kēles-prorokit koccojet i kēzet jēno, jit reahka.

12. I zākontemmesvud lasnamu, ž-det jēno, jīn čoackat sāvšamuš.

13. A kī kuondeškoat kē, že rajja, leñč pasmañč.

14. I tāt cār, vud Jevanjeli leñč sāj, tamañč puk mand' o, ln, svi-dētelevūden pūkod olmod, i tanna poat kēč.

15. I nu, t, ko, s ujnvette kōrasvūddumu, ž keaznvūd, mī leaj sarnmañč pojjil prorok Tannil, čoañēmen po, z sajēst (lokkij a, n tomt):

16. Tanna kok lī leamañč Judeest a, n určēt termūt;

17. I kī lī kāt o, ln, tōt jeallas luoštlat va, lteđ mon-ni i, žes portest;

18. I kī lī pield' o, ln, tōt jeallas poñlat māsa, t va, lteđ i, žes āssejōit.

19. A kovr jārasso, t i čič-portijit tojd pejvid.

20. Ajjestēkke, ī šondači tijji urēmuš talva ili sōret.

21. Ton-det što tanna leńč šur kop, mo,ntem elmańč mier' kē-
žest anjeńč rajja i ī leńč.

22. I ko, t jē uonnadaččiš tok pejv, ij pastodoči ni ozt lešk' ; a
vall' šamo-det tok pejv uonnodet.

23. Tanna ležži kī cealk tijjit : kīč, ta, st lī Xristos, ili tombe ;
jelled askod.

24. Ton-det što kocc'jet kēles-χristi i kēles-prōroki, i o,ndet
šur čojjetumužit, i ču, d-vūdet, reahka kēssem-det, ko, t vājet, i vāllō-
šammet.

25. Nu, t, mon ovdest cilkim tijjit.

26. I nu, t, lečči ce, lket tijjit : kīč, son lī pu, st pajkest, jelled
monnod ; kīč, son lī pejt-por, to, n, jelled ask.

27. Ton-det ma, zt termes-kask mann nu, rtjest i kostoj ja zāpad
rajja, nu, t leńč olmo o, l, g po, ttem-nal.

28. Ja ko, st leńč jāmmij lešk, to, mbe čōńk' dedet ko, ckem'.

29. I a, ztnas mańņa tojde pejvod kōbest, pejv sevīad, i man ij
a, nd' īžes čuvra, i tāst ko, ččēt o, l, mest i o, l, m' vi, z sojjeteskuodet.

30. Tanna ett olmo o, l, j' čojjetomuš o, l, mest ; i tanna reagaskuo-
det puk mand-rod, i ujnōstet olmo o, l, g' potmen o, l, m pōlvō o, l, n jen-
no, n vīgo, n i oll-nomo, n.

31. I vulgat īžes angelit jīńsońč trubbin, i co, ņiget sū vāll'-
šommo, t űellen pińgo, n o, l, m čoarast i sij čoar' rajja.

32. Smokov-mūrest va, lte mokamvūd : ko, s sū ov, z šo, ndeškuo, tte
suppōd i lušt' let lōstot ; tanna tiette, što kiess lī o, l, t.

33. Nu, t ko, s ujnviette tan puk, tiette, što o, l, t lī, uvzō put.

34. Vujkest sarnam tijjit : ij pūd tāt pulv-šant, kon tāt puk
leńč.

35. O, l, m i mant pūdet ; a mu sāg jē pūd.

36. A ton pejvest i čāssost ni kī ij tied, ni o, l, m anjel, ozt
mū jēč.

37. A ma, zt leaj Noj pejvo, t, nu, t leńč i olmo o, l, g po, ttem
nā, lest.

38. Nu, t ma, zt ovd-belt kōckom-bā, l po, rriš, ju, kkiš, najtlo, ttiš i
vojtiš kujje ton pejv rajja, ko, ss Noj monij kovčegi ;

39. I jet jortmańč, kon ij poatmańč kōckmuš i loptmańč puko, d :
nu, t i leńč olmo o, l, g po, ttem na, ll.

40. Tanna leňzet kožtest pield' o,ln ; ovt valtlat, a nump kud-dastal.

41. Kožt meldattij žornovo lu,n ; ovt valtlat, a nump kud-dastal.

42. I nu,t valvotēkke, ton-det što jēppe tied kon cās tij Hos-pot pōtt.

43. No tan tij tiette, što leňči kuot-žo,zjin tied' či, kon vartjem-bā,l sul pōtt, tanna son valvočij i ij andočij kojvo,d ižes kuo,d.

44. Ton-det i tijjid galk leajjed valmošit ; ton-det što kon cas jēpped juo,rd, pōtt olmo o,lk.

45. Kū lī vujk i milmānās pākaldos, kon žo,zjin pijij ižes pākaldozo o,ln, o,nted sijjid pormuš vujk bā,l ?

46. Vuo,zes lī tot pākaldos, kon sū žozjin, poa,tmēn, kavn nu,t tujješemen.

47. Vujkest sarnam tijjit, puk ižes jelmuž o,ln pej sū.

48. A leňži tot pākaldos keažn, i cealk ižes kuo,tkest : ij tova poa,d mu žozjin ;

49. I alk tākkō,d ižes tovrūžō,t, i pōrred i jukkō,d jukkōj-olmo-vujm :

50. Tanna pōtt ton pākaldoz žozjin, kon pejv son ij vuo,rd, i kon cās ij juo,rd ;

51. I cuop sū i pej sū ovt vōssa licmer-vujm : to,mb leňč lojk-muš i pa,nn-žirraš.

Kožt-lo,k-vīdat algtoš.

Tanna o,lm carvut leňč ovt nālla login nijdin, kok va,ltiš ižes tuvsnik' i vītiš vuosta vuntme.

2. Sīst lejjīš vīt milmānos a vīt miltomes.

3. Miltomes va,ltiš ižes tuvsnik', a jet valtmaňč mieldes vuj.

4. Milmānos-že ortest ižes tuvsniki-vujm valtīš vuj ižes a,štiji siz.

5. I kuo,s vuntam ku,hk ij pōtmaňč ; tanna puk nokkaškū,ttiš i uo,ddeškū,ttiš.

6. A košk inno,št šondōj čorvmuš : kīč, vuntam pōtt, vīted vuosta su,nnē.

7. Tanna kocjiš puk tok nijd, i vujkijīš ižes tuvsniki.

8. A miltomes cilkiš milmānosō,t : o,nted mijjit tijji vuj ; ton-det što mij tuvsnik' čāckodōdet.

9. A milmānos cilkiš vuosta : štoḃi ij lečči pūtmuš i mīst i tīst, mennod puoreap migojid'gāra i vuoste īcsant.

10. Koš-že sij vulkiš vuosted ; pūdiij cuntam, i valmuš moḃniš sujn najm-vearra, i urz kattojiš.

11. Mañña poaḃdet i jāres nijd, i sarnet : Hospodi, Hospodi, āvved mijjit.

12. A son cilkiij sijjit vuosta : vujkist sarnam tijjit, im tied tijjit.

13. I nuḃt valvodēkke ; ton-det što jēpped tied ni peje, ni cās, kon pōtt olmu oḃlk.

14. Nuḃt son tujjaj, maḃt olmoš, ku vulkal vieres mantu, kočij īžes pākaldozit, i askodij sijji kitte īžes jelmuš.

15. I oḃte son oḃndij vīt tālantet, numpa koḃt, motme oḃt, jukikañče sū vig melt ; i torda vulgij.

16. Ku vaḃldij vīt tālantet, vulgij, oḃnij sijjit tujji ol, i vāllošij numbit vīt tālantet.

17. Nuḃt nuḃd-že i tot, ku vaḃldij koḃt tālantet, vālšij numbit koḃt tālantet.

18. A ku vaḃldij oḃt tālant, vulgij, i kojvoj sū mantu i kātij īžes zoḃjin silp.

19. Kuḃk ajkin pōtt tojt pākaldozit zoḃjin i kačč sist log.

20. I pūdiij tot, ku vaḃldij vīt tālantet, puvti numbit vit tālantet i sarn : zoḃjin ! vit tālantet ton oḃntik muḃne ; kič, numbit vit tālantet mun vāl'šom sijji ol.

21. Su zoḃjin cilkiij suḃne : puoḃr lē, šīḃ i vujk pākaldos ! vāḃnest ton lejik vujk ; jennej oḃln tu pijam ; mon tu zoḃjin rāmse.

22. Pūdiij nuḃt-že, ku vaḃldij koḃt tālantet, i cilkiij : zoḃjin ! koḃt tālant ton oḃntik muḃne ; kič, veal koḃt tālant mun vāl'šom sijji ol.

23. Su zoḃjin cilkiij suḃne : puoḃr, šīḃ i vujk pākaldos ! vāḃnest ton lejik vujk ; jennej oḃln tu pijam ; mon tu zoḃjin rāmse.

24. Pūdiij i, ku vaḃldij oḃt tālant, i cilkiij : zoḃjin ! mon tīttim tū, ton leak kor olmoš, čūppak, koḃst ik puštam sim, i čoaḃgak, koḃst ik koḃmetamañč ;

25. I poḃltim, vulkim, kāttim tū tālant mantu ; taḃl tu nne tū.

26. A sū zoḃjin cilkiij suḃne vuosta : venne-jurđij pākaldos i lāškes ! ton tīttik, mun čūpam, koḃst jim puštamañč, i čoaḃgam koḃst jim kuometam.

27. Tõn-det tu,ñne go,łked leaj o,ñtet mu silp kavpjazit ; i mon, ko,s puttım, lejm va,łted iččan lo,ssin.

28. Nu,ıt va,łted su,št tãlant, i o,ñted, kobest lı lo,łk' tãlantet.

29. Tõn-det što jokseñče, kobest lı, o,ñtlat i lassan ; a kobest elleak, su,št vattlat i tot, ni lı.

30. A keazn pãkaldos su,łp'jekke olgas sernesvu,tte ; tomb leñč lojkmuš i pa,ñn-žorš. (Ko,s cilkiy tallan, ču,rviy: kiest lie piell kul-lo,t, a,ñ son koll!)

31. Ko,s-še olmu o,łk pött ižes ol-nomest, i puk po,ž a,ñjel sujn: tanna ešt ižes ol-nom prestol ol ;

32. I čõñkdodet put su puk olmu ; i juo,gest ovtet numbin, mažt vãrredij jogač lampsit ko,zzin ;

33. I čuñčlat lampsit vo,łles-pie,łt ižes čoar, a ko,łlit čuñž kitte.

34. Tanna cealk car tojt, kok leb vo,łles-belt sũ : puo,tte, mu jěž laoslovmañč, monnet carstva, ku lı tıjijt vãłšamañč mand i o,łm tujjem rajest.

35. Tõn-det što nealg'tem mun, i tij o,ñdin mu,ñne porret : jug-stovım, i tij jugoten mũ ; lejjim jãkk-olmo,ñ, i tij valdin mũ ;

36. Lejjim pieota, tij tievv'ten mu ; lejjim kobest, tij kčččin mu ; tu,rmost lejjim, i tij pũdin mu,ñne.

37. Tanna vujk-olmu cełket su,ñne vuosta : Hospodi ! ko,s mij ujnım tũ nealgostam, i portem ? ili jug'stovom, i jug'tem ?

38. Ko,s mij ujnım tũ jãkk-olmo,ñ, i valdin ? ili pieotemes, i tievv'tem ?

39. Ko,s mij tũ ujnım kobest, ili tu,rmost, i pudım tu,ñne ?

40. I car cealk sıjıid vuosta : vujkest sarnam tıjijt : mommet tij tujješın tan ovte tãłlin mũ očkõn vıllin, ton tujjin mu,ñne.

41. Tanna cealk i tojd, kok lev čuñž-belt : va,ñced mu st, proklet tij, eg'señč to,łle, ku lı vãłlošam bısse i sũ anjelit.

42. Tõn-det što porstovvem mun, tij jěpped antmañč mu,ñne porret ; jugstovvem, tij jěppe jugtam mũ ;

43. Lejjim jãkk-olmo,ñ, jěppe valtım mũ ; lejjim pieota, jěppe tievtım mũ ; kobest i tu,rmost, jěppe kččmañč mũ.

44. Tanna i sıj cielket su,ñne vuosta : Hospodi ! Ko,s mij ujnım tũ porstovmañč, ili jugstovmañč, ili jãkk-olmo,ñ, ili pieota, ili kobest, ili tu,rmost, i jěp lũžamañč tu,ñne ?

45. Tanna cealk sıjijt vuosta : vujkist tıjijt sarnam : momet

tij jēppeð tujjam tan orte tajn ocmuzo:n ; ton jēppeð tujjamañč i mu:nne.

46. I vulget tak egsañč piezmuže ; a vujk-olmo egsañč jālloje.

Koxt-lo k-kūdat algto:s.

Ko:s Isus kēž'tij pukod tajd sānit, tanna cilkij ižes vuopnat-tijjit.

2. Tij tietvette, pejjil koxt pejv leñč jēž-pejv ; i olmo o,lk leñč antam poanšemme.

3. Tanna čoñkdottiš šo:rmus pāp' i kirj-kīd' i parr'samus olmo:t šo:rmus pāp' dvor siz, nomm mielt Kajjaf.

4. I pijjiš sarn'mužest va,lted Isus mudro:j nālla i ko:nted.

5. A sarnuš : ij gal pa:s-pejv, ij lečči seag'tamuš olmo sist.

6. Ko:s-že Isus leaj Vifanijest, Semman zurrij portest ;

7. Pūdij su:nne niezan-biel alvastr a:stijin källošin mir-vujjin, i vällodij su:nne lešmen o:jv ol.

8. Ujniš tan sū vuopnattij i jet sārvašeškōtmañč, i sārnuš : mon-det mokkam anmuš ?

9. Oj lečči mikko:d tann mir-vuj šurr ārvo:st i a:nted jummel-nom-ānojit.

10. A Isus, ko:s tomdotij tan, cilkij sijjit : mojt seag'teppe niezan ? son po:r tuj tujjij mū bajas.

11. Ton-det što Jummel-nom-ānojit ju,kk' bā:l' tijji mielt lie, a mon jim leakku ju,kk' bā:l' tijji-vujm.

12. Ko:s vāloj tan mir-vuj mū liešk ol, son vall'šestij mū rukk'-dūmmuže.

13. Vujkist tijjit sarnam : ko:st i leñč tāt Jevanjeli sāg'tamañč omp o,lmest, cealk'mañč leñč sū mu:štne i ton bajas, mojt son tujjij.

14. Tanna o:xt koxtamloga sist, nom mielt Iūda Iskariot, va:nčlij šo:remus pāpo gārra,

15. I cilkij : mojt tij a:ntvette mu:nne, mon tijjit sū andam ? Sij tarr'sešku:ttiš su:nne kolm lo,ik' silp-pilpijit.

16. I ton bā lest son o:zoj po:rmus bā:l o:nted sū.

17. A vus resk-pejv, pu:ttiš vopnattij Isu:sse i cilkis su:nne ; ko:st pākak mijjit väll'šet tu:nne jēže-pejv ?

18. Son cilkij : va:nced ven siz mokme, i ce,lked su:nne : Vuopes-todoj sār:n : mu ba:l lē o:lt ; tū ga:rn tujjam jēže-bejv mū vuopnadij-vujm.

19. Vuopnattij tujjiš, maŷt pākoj sijjit Isus; i väll'siš jēže-bejv.

20. Ko,s-že sondoškūdiŷ jēkkis-pejv; son vönlödoj koŷtamlo,g vuopnadoj-vujm.

21. I ko,s sij po,rriš, cilkij: vujkist sarnam tujjit, oŷt tij kos-kest ant mū.

22. Sij čotta lösvūdošku,ttiš, i alg'tiš sarnot su,ŷne, joksoñč sist: imma mon, Hospodī?

23. Son-že cilkij vosta: kuoboñč mujn luošt kīd' jod siz, tot ant mu.

24. Ja nu,t man olmo o,lk, maŷt lī kir'j'tamañč su bajas: a kovr' ton olmože, kōbo,n olmo o,lk ontlat; pōreap lečči ton olmože šondekeanna.

25. Ton bā l i Iūda, sū o,ntij, cilkij; imma mon, Ravvi? Isus sarn su,ŷne: ton cilkik.

26. I ko,s sij po,rriš, Isus valdiŷ lejv, laoslovoj, mu,rtilij, ontliŷ vōpnattijjit, cilkij: val,ted, porred, tāt lī mū lešk'.

27. I valdiŷ nā,p, pa,sbužiŷ, kejkij sijjit i cilkij: jukkod sū sist puk;

28. Ton-det što tat lī mū vorr odd zāvet, jennōji det väll'tamañč, rehkit kuddostalme.

29. Cealkam-že tujjit, anjeñč rajest im alg' jukkod tan vin-murj-šontmest ton pejv rajja, ko,s algam tujji-vujm jukkod odd vin mu jēž car-vud' sist.

30. I ko,s lavlotiš, vu,lkiš Jeleon term' ol.

31. Tanna sarn sijjit Isus: puk tij reahkduvčette mū bajas tan in; ton-det što lī kirjetam: tāklam vārredij, i rā,tkedodet tuk lāmpaz.

32. A mon ižan pajjenam bajas sāg'tam tujjit Galilejest.

33. Piedar cilkij su,ŷne vuosta: leñžet puk reahkvūdet tū bajas, mun jim reahk'ded ni ko,s.

34. Isus cilkij su,ŷne: vujkist sarnam tu,ŷne, tan in, ovd-biel't kon o,res-ka,n löñkeaj, kolmoēšt sarndodak mu,st.

35. Sarn su,ŷne Piedar: lečči mu,ŷne galgoč i jāmmēd tujn: jim sarndod tu,st. Ort nālla sarnuš i puk vopnattij.

36. Mañña-dost pottal sijji-vujm Isus sajja, sarntāmañč Gef-simania, i sarn vuopnattijit: arrostekke ta,st, kon mon vuolgam, ajjestastam tombe.

37. I valdij mieļdes Piedar i kuztōd Zevedej oļgit, lo,svūdeš-kūdij i tužoškūdij.

38. Tanna sarn sijjīt Isus: mū jīnk lo,svūduš so,rm nalla, vuortlēkkeð ta,st, i valvōdekke mujn.

39. I valnclastij kreaḡa čorlakše, vonlōdij īžes muod ol, aļjestij i sarnoj: Ečče mū! lečči oļjam nalla, a,ņ man raj mu tat nāp: a ij nu,t maḡt mon tātam, no maḡt ton.

40. I puo,ttal vuopnaddoļjīt garra, i kavnač sijjīt uo,dmen, i sarn Pedre: nu,t jēpped vajj' maņē valved ovt cās mujn?

41. Valv' dēkke i aļjestēkke, ton-det što jēppe vīr' čī kūttalmuže. Vujņ valv; a lešk' vīg'temes.

42. Veal uļtlastij numb vār, aļestij i sarnoj: Ečče mū! lečči ij vaj tat nāp monnōd raj mū, mū juḡkeanna, a,ņ leņē tū valt.

43. I ko,s pūdij, kavn sijjīt das uo,dmen: ton-det što sist čelm losniš.

44. I kudij sijjīt, uļdij das, aļjestastij kolmat var, i cilkiļ ton-že san.

45. Tanna puo,ttal īžes vuopnadiļ garra, i sarn sijjīt: tij paj veal o,drētte i oñnōdekke; kič, altnaškūdij cās i olmu o,ļk ontlat reahk-olmo,t kīdo t.

46. Koccojēkke, valnclēkkep: kič, altnij mū o,ņtij.

47. I ko,s veal son sarnoj, kič, Iūda, oḡt koḡtamloga sist, pūdij, i sujn jennoj olmo,t mīkki-vujm i čoltni-vujm šo,rmus pāpō,ņ i olmo pārr'samuzo,ņ.

48. I sū o,ņtij o,ņdij sijjīt tietted, cilkiļ: kon mon cuklam, tot i liļ, valted sū.

49. I ton cās pūdij Isus gārra, i cilkiļ: ramšōd, ravvi! i cuklattij sū.

50. A Isus cilkiļ su,ņne: pa,s-vīl, mon-det ton pu,ttik? Tanna pu,ttiš i pijjīš kīdo,t Isus ol, i valtiš sū.

51. I kič, oḡt sist, kok lejjiš Isuson, vujkiļ kīd, kīzij īžes miek', čiekij šo,rmus pāp pākaldas, i čupoļ su,št pie,l.

52. Tanna sarh su,ņne Isus: pij māsa,t īžes miek' sū sajja; ton-det što puk, kok valdet miek', miekin majkoļet.

53. Ili jordak, mun im vaj a,ņ aļjestatted mū Jēččan, i son peļ mu ovtē jēnap koḡtaplōgit legiō,ņit a,ņjelit?

54. Maḡt jēres nalla šōndōčōdet kirji, što nu,t golk leaļ?

55. Ton cās cilkiļ Isus olmo,t: nu,t maḡt olmu-ko,ņtij ol vul-

gin tij mākiĵ-vujm i čoltniĵ-vujm, mū vaļtem bajas ; juĵkke peĵv tijĵi-vujm ārrum mon, vuopestemēn cerkvest, i tij jēpped valtlam mū.

56. Tāt-že puk leaĵ, što šondociš prōrokīt kirĵi. Tanna puk vuopnattij ku ddiš sū i určiš.

57. A Isus vaļtĵi vīkkiš sū Kajĵafe, šoŗmus pāppe, koz čoņk-dottiš kirĵ-kīd' i parrsamuz.

58. Piedar-že vaņĵeliĵ sū mielt ku keldago, st, šoŗmus pāp dvor rajĵa ; i čāñņolĵ siz ištĵi pākaldozo-vujm, što ujnōčĵi kieže.

59. Šoŗmus pāp i parr'samuz i puk sinedrion o,cciš kielles-sā-got Isus vuosta, su sarma o,ntem bajas ;

60. I jet kavmaņč : i, ȳot jēnnoj kielles-sarņojit puotliš, jet kavmaņč. No majĵmu, sse pu,tteš koȳt kielles-sarņoj.

61. I cilkiš : Son sarņoj : vaĵĵam murted Jummel cerkor, i kolmo, n peĵvest tuĵjed sū.

62. I čuņčodĵiĵ šoŗmus pāp i cilkiĵ su,ņne : mon-det ik sarn ni mon ? moĵt sij tū vuosta sarnadet ?

63. Isus ariĵ inta. I šoŗmus pāp cilkiĵ su,ņne : pākam tu,ņne ĵillĵiĵ Jummelin, celk miĵĵit, ton leaĵ, ĵik Xristos, Jummel o,ĵk ?

64. Isus sarņoj su,ņne : ton cilkiĵ ; ĵa sarnam tiĵĵit : anjeņč rajest ujnvette olmu o,ĵk ištmen vuolles-bielt vig', i puotmen o,ĵm polvo o,ĵn.

65. Tanna šoŗmus pāp keštĵiĵ ā,ȳes aĵĵit, i cilkiĵ : Son Jummel ȳavk ; moȳ miĵĵit veal sāg-olmot ? kič, a, n tij kullo, n sū Jummel-ȳavkmuš.

66. Moȳt tiĵĵi mielt lā ? Sij-že cilkiš vuosta : sorma lā vier.

67. Tanna čolkuš su,ņne muod vuosta, i pel-mantoĵe takkuš : a nuottam peakkostoš su kaĵbo vuosta,

68. I sarnuš : a, rced miĵĵit, Xristos, kā tākliĵ tū ?

69. Piedar-že āriĵ olgot dvōrest ; i pūdiĵ su,ņne oȳt űēzan-pākaldas, i cilkiĵ : i ton leĵik Isuso, n Galileĵlaņĵin.

70. No son pācdodōĵ pūko, d pūt, cilkiĵ : ĵim tied, moĵt ton sarnak.

71. Ko s-že son vulgeškūdiĵ urzo tokka ; ujnistiĵ sū nump, i sarn tomb ārriĵit : i tat leaĵ Isuso, n Nazoreĵin.

72. I son das pācdodōĵ bo,ȳdotmo, n, što ij tied tan olmo.

73. Ij jēnnoj manlako, st puotliš, kok tomb čuņčiš, i cilkiš Piedre : vu kest i ton sist ; ton-det što i tū sarnam-na, l čojat tū.

74. Tanna son klendadoškūdi*j* i boždadoškūdi*j*, i*j* gol tied tan olmu. I aytan lavloškūdi*j* o*res*-ka*n*.

75. I muštli*j* Piedar sa*n*, kon cilki*j* su*nne* Isus: ovd-bielt kon lavl o*res*-ka*n*, kolm varra padodak mu*st*. I vulgi*j* olgas i lo*j*-ko*j* čotta.

Ko*z*-lo*k*-k*ē*žat algto*s*.

Ko*s*-že pūdi*j* ides-pe*ju*; puk šo*r*mu*z*' pā*p*' parr'samu*z*' olmo*n* sarndottoš Isus bajas, o*nted* sū sorma.

2. I ko*rri*s sū, vīkkiš i o*nti*s sū Po*nti*j Pilate o*lti*je.

3. Tanna Iūda, sū o*nti*j, ko*s* u*jni*j, son lī sudma*ñ*, kajdadoškūdi*j* i o*ndi*j māsat kolm-lo*k* silp-pilpi*ji*t šo*r*mu*s* pā*p*o*t* i parr'-samuzo*n*,

4. I sarn: mon reahkado*m*, ko*s* o*ntem* vier'temes vor. A si*j* cilkiš su*nne*: mī ni*ji*t lī tui ton rajja? k*ē*č ič.

5. I suppi*j* son silp-pilpi*ji*t cerkva i vo*jd*o*j*, mon*oj* kāhksodo*j*.

6. Šo*r*mu*s* pā*p*' va*l*tiš silp-pilpi*ji*t i cilkiš: ellea ma*z*t pi*ji*t si*ji*t cerkov kaš*n*' si*z*; ton-det što tat lī vor arv.

7. A pi*ji*š sarndotmuš i u*sti*š si*st* kietk'-a sti*j* čēpsest mand.

8. Ton-det tot mant i nom'dat vor-mando*n* tan pe*ju* rajja.

9. Tanna šendo*j* sarntamaš pe*jjel* prōrok' Jermi*j*, kōbo*ñ*č sarn: i va*l*tiš kolm-lo*k* silp-pilpi*ji*t, arv'dam arv, kon Izrail o*lg*' arvedoš,

10. I o*nti*s si*ji*t kietk'-a sti*j*-čiep mandost, ma*z*t cilki*j* mu*nne* Jummel.

11. Isus-že ču*ñ*clottij o*lti*j ort*e* i ko*č*li*j* su*st* o*lti*j: Tonna leak Iude*j* car? Isus cilki*j* su*nne*: ton sarnak.

12. I ko*s* šo*r*mu*s* pā*p*' i parsamu*z*' vieretiš sū, son i*j* sarnma*ñ*č ni mon.

13. Tanna sarn su*nne* Pilat: jika kul, momet svidētelvut sar*not* tū vuosta?

14. I son i*j* nom'dama*ñ*č su*nne* ni ort sa*n* vu*ste*, mu*t* što o*l*-ti*j* čotta divjužo*j*.

15. A jēž-pe*ju* po*s*-pe*ju* o*lti*jest lea*j* mātt'jam-na*l* luštled olmo*t* ort a*r*stant, kon si*j* tāttuš.

16. Lea*j* tanna si*st* tietma*ñ*č a*r*stant, nom mielt Varava.

17. I mu*t*, ko*s* si*j* čōhkdottiš, Pilat cilki*j* si*ji*t: kon tātvētte, što*b* mun luoš'čim ti*ji*t, Varava, ili Isus, kōbo*ñ*č nomdat Xriston?

18. Ton-det, što son tūdi*j*, si*j* o*nti*s sū zāvidutmuš-det.

19. Koskoł ton, koš son arij suddam sajest, sū kāv vulg'tij suņne cielkeđ : jel tujjed ni mojt ton vujk-olm'že ; ton-det što muņne aņ nāhkrest čotta leaj lossod sū bajas.

20. A šořmus pāp' i parsomuz' pajjidiš olmođ koččed Varavva, a majkod Isus.

21. Tanna ołtij koččilij sist : kon kuořtest tātvette, štoš unu luoštačim tįjįt ? Sij cilkiš : Varavva.

22. Pilat sarn sijjįt : mon šot mun tujjam Isuse, ku nomdat Kriston ? Sarnet suņne puk : aņ leńč poann'samańč.

23. Ołtij cilkiš : mořtem keařnūd son tujjį ? A sij real čō-teap čurvuš : aņ leńč poann'samańč.

24. Pilat, koš ujnį, što ij viekket ni mī, a seagatamuš lasnat, valđij čāz i pōzoj kīdot olmo put, i cilkiš : im mon leakku vier tan vujk-olmu vōrest ; kīččed tij.

25. I sarnuš puk olmu vuosta i cilkiš ; sū vōr mij ol i mij parno ol.

26. Tanna luštį sijjįt Varavva, a Isus son tāgej i oņđij poann'semme.

27. Tanna ołtij vuččij valtiš Isus pretorij siz, i čuńkiš su ol puk polk.

28. I jāksiš sū i cākkiš sū ol rūpses āssoj.

29. I pařk'diš vienc cokkoj rāzest, pijjįš suņne ojev ol i oņtiš suņne vołles kittle trost ; i čuńčlođtiš sū vuosta pulv' ol, luoņđottiš sū oļn, sarnođ : ramšod Iūdej car.

30. I čolkuš su ol i valtiš trost i tākkuš sū ojev vušte.

31. I koņ luoņđottiš sū oļn, jāzsiš sū oļn rūpses āss'jįt i tev' nattiš sū sū āss'je, i lajt'ješkuđtiš sū poann'semme.

32. Koš vōjtoš, vuosta pūđij ovt Kirine-olmoš, nom mielt Semman ; sū pākkostoš kuņted sū rist.

33. I koš puđtiš pajka, nom mielt Golgofa, mī lī : Kal-saj ;

34. Oņtoš suņne jukkođ uksuz, seagotamańč seppoņ ; i koš kuttolej, ij tātmońč jukkođ.

35. A su poann'sottoj juokkiš su āssojįt i soppuš vuřbit ;

36. I arruš, cartjįš su tombe,

37. I pijjįš su ojev ol kirj, košt leaj sū vier kirjtamańč : Tāt lī Isus, Iūdej car.

38. Tanna poann'siš sujn kuořt olmu-koņtiįt : ovt vuollesbiełt, a nump činž-biełt.

39. I raj-monnoj zackiš sū, kejviš ižes uvij-vujm.

40. I sarnuš: cerkov murtlottoj i kolmojn pejvest tujjelattij! Viekket ič ičsant. Leňžak Jummeļ oļk, luštlad ristost.

41. Nu, t šot i šormus pāp' kirj-kādi-vujm, parr'samuz'-vujm i fa,rsej-vujm luondottiš i sarnuš:

42. Numbit viekkitij, a ič ičses ij vaj viekk' ted. Leñci son Izrail car, a n a n luoštlat ristost, i ask' škuo, ttep su, nne.

43. Pijj' dodoj Jummeļ ol; a n a n peast sū, leñci son šittel su, nne. Ton-det što son cilki j: Mon leam Jummeļ oļk'.

44. Nu, t-že i olmu-ko, ntij poann' šamož sujn, lajtuš sū.

45. A kūdat cāssost leaj siev' puk mand' oļn arcat cās rajja.

46. A arcat cās baļ lo, ņki j Isus šur iñņo, n: Ili, Ili, lama savayfani; tot li: mū Jummel, mū Jummel, mon-det ton mu ku, ddi k'?

47. Mottam sist, kok tomb čuñčuš, ko, s ku, lli š tān, sarnuš: Ill koč son.

48. I to vda urc' stij oyt sist, va, ldi j mier'-sopt, tivd' tij uksu-son, pijij trost kiečča i o, nti j su, nne jukkod.

49. A mottam sarnuš: arest; kēstep, pott, ij, Ill sū peasted.

50. Isus že ču, r' vij das šur jññe, n i lu, stij vujñ.

51. I kič zāves cerkvest kieškodoj ku, vten, pajlest i vuo, l rajja, i mant puštladoj; i kietk' luntno, š;

52. I jāmmij kuo, t arniš; i jennoj po, s jāmmiji lišk'it pajnoš;

53. I vojtiš jāmmij kuodin mañña su pajnamo, st i mo, nniš po, s vienna i čojjetottiš jennojit.

54. A čuo, ņnik i tok, kok sujn vartjiš Isus, ko, s ujniš mand'-puštmuž i puk šond' čamuž, surkniš čotta, i sarnuš: vujkist son leaj Jummeļ oļk'.

55. Tomb lejjiš nu, t-že i kiččiš olg'-ga, rn jennoj niezano, t, kok va, ngetiš Isus mielt Galilejest, i lužžiš su, nne.

56. Sij koskost lejjiš Marj Magdalina i Marj, Jak' u i Iosia je, nn i Zeredoj olgij je, nn.

57. A ko s pūdi j jekk'is-pejv, pūdi j boztes olmoš Arimafejest, nom mielt O, sk', koboñč nu, t-že vuo, pestadoj Isus lu, n.

58. Son pūdi j Pilat gārra i ānnoj Isus lešk'. Tanna Pilat pā-koj o, nted lešk'.

59. I va, ldi j O, sk' lešk' i kizo j sū pu, ttes lijno, n.

60. I pijij sū ižes odd jāmmij kuo, dd siz, kū su, st leaj čupmañč ka, lli j sist; i jorr' tij šur kietk' jāmmij kuo, t uzse i ujdij.

61. *Leaj-že tombe Marj Magdalina i nump Marj, kok arruš jämmij kuošt vuosta.*

62. *Numb pejv, ku lī mañña peatnicest, čoñkdottiš šo,rmus pāp' i farisej Pilat luz,*

63. *I sarnuš: ʒer! mij muštjīm, tot kieles, ko,s veal leaj jillij, cilkij: mañña kolmon pejvest pajjinam.*

64. *Ton-det, pāk rukkoded jämmij ʒavt kolmat pejv rajja, ton-det što sū vuopnattij jet lejjiš puo,tted i soll ded sū i sarnod olmo,ņ: son pajjinōj jämmiji koskost. I leač ma,ņmus mantamuš kea,ņnap vusmuz.*

65. *Pilat cilkij sijit: tist lī vartjam-na,l; monned, vartjēkked, maʒt tietvette.*

66. *Sij vu,lkiš i pijjiš ka,lm luz vartojit, i pijjiš keatka pečat.*

Koʒt-lo,k'-kavcat algtoš.

A mañña survet monnest, ko,s nietlest rus-pejv čuvvan, pūdij Marj Magdalina i nump Marj kēsted jämmij ʒavt.

2. *I kič, šondoј šur mand-puštmuš; ton-det što Jummel anjel luštlođoј o,lmest, pūdij i jortij kietk' ʒavt uz-na,lmest, i āroј sū o,lņ.*

3. *Su,št leaj ujnem-na,l maʒt termes-tol i sū āssoј lejjiš vilkod koʒt mut.*

4. *Vartij surkniš sū i torjestaškū,ttiš, i čuñčliš maʒt jämmij.*

5. *A anjel po,ņlij sān niez'ņij gārra, cilkij: jelled pol; tiedam, što tij oevette poann'sam Isus.*

6. *Son elleak ta,št: son pajjinij, maʒt cilkij. Monnod, kies-tiekke saj, ko,št Jummel vonnoј.*

7. *I monned viktap, cie,lked sū vuopnadoјit, što son pajjinij jämmijin, i ovd-bielt calk tijit Galilejest: tomb su ujnvette. Kiččed, cilkim mon tijit.*

8. *I tovdā voјtiš jämmij-kuo,dest i polmužon i šur rāmmo,ņ u,rc'stiš cie,lked su vuopnaddoјit.*

9. *I ko,s sij va,ņciš cie,lked sū vuopnaddoјit, kič Isus pūdij sijit vuosta, i cilkij: ramšotte! I sij pu,ttiš, tāvvotottiš sū ju,lgit i ko,ņmerdiš su,ņne.*

10. *Tanna sarn sijit Isus: jelled pol; monnod cie,lked mū villižin štobi va,ņcetiš Galileje: i tombe sij ujn'let mū.*

11. A ko,s sij va,nciš ; tanna mottam vart'jin mo,anniš vienna i sarnatiš šo,rmus pāpo,t puk mī lī leamañč.

12. I tāleak čoñkdottiš parr'samuz'-vujm i tujjiš sarndatmuž, i jennej o,antiš tieñkit vuččijit.

13. I cilkiš: cie,łked, su vuohpnattij pu,ttiš jehka, soldiš sū, ko,s mij u,ddim.

14. I leñči sāk tan bajas man o,ltij rajja, mij sarnatep sū, i tijjit riekketep keaznrūdest.

15. Sij va,ltiš tiñkit, tujjiš, mažt vuopestam lejjiš ; i kund'čodij tat sāk Iūdej kōskost tan pejv rajja.

16. A ožtaplo,k' vuopnađojit va,nciš Galileje, term ol, koz pā-koj sijjit Isus.

17. I ujn'stiš su i ko,mmerdiš su,ñne, a mottam ju,rtlastiš.

18. I altnij Isus i cilkiš sijjit: Mu,ñne lī antmañč puk valt o,lmest i mando,st.

19. I nu,t, monnōd, vuop'stiekked pūko,t olmo,t i risto,d sijjit Ež, i O,lg' i Po,s-vujñ nomme.

20. I vuopestiekke sijjit nu,t jelled, mažt mon tijjit pākkum ; i nu,t mun leam tijji-vujm puk pejvid eg kiež rajja. Amin.

Ter-lapp nyelvmutatványok.

A) Lumbovszkból (Limbés).

1. Sā,ħpliñke porij lejpe, kari porij, tagazi vans lejpe-karr-paj-kest. Son jišti vanzi, ja,vre milte vi,łki vanzel. No vā,łti son toavruži čuzu, vā,łti son pi,łtegijit, vā,łti son na,vtijit, piengijit ja rīnnijit, kīmčt ja olknekijit ; lo,ndijit vā,łdij, kiockemijit ja čāfa,ñkiyt vanzis. Je vi,łki son, vanzes lāttani, sij kommanin ; vijjin rīnti, pik popalin rīnti. — Sā,ħpliñke sievtčatta, što muni vans lej, kul', čitte jiennij jištnijit. Sij kā,nc kā,nces toarragiottin, na,vtē na,vtē pealla, lo,nte lo,nte pealla. Sij tiorrin kolm jige. Muttam lo,nte tagazin poneta, na,vtē tagazin kišksolmijin filji giojm. Ma,ññelest šickantkiottēn na,vtē ja lo,nte.

2. a) Jiellin kalnča, ki,łj kāpkijnes. Sīst lej niyt ja a,łke. Piejve poatta, son violka vanččet, šillet mi popāla. Kāpkis sārna, što jo,łki vierta,zt jiel kīntē. Muttamašt kāpkēs jo,łki vierta,zt kīntēi. — Kuht, kul', ki,łjim jī līšt vierta,zt kīntčēt jo,łki ? — Pijjas jogi vi,łke čutte, što

„viertazi liev, tobelt jielle liev.“ — No ja viertaz milte piottin, kaxnin jiellijt sist. Čutte piottin koatta, čutte šuremis sáme kappije askadi; karaulgiottin, što kio,ss kijjis poatta. Kijjis piodij miecest, sij kajs korrin, čude taške, kizt kit siełge bealla, kaštin nu,mpo loajta-bealla. Ji oattijin. Jij tagazi. Jikka nijdij olkuzi viłkkiodi; ta,tte sāmmejaj cealhka, što piot nijtnim, piest kit ki,tt sijja. Nijdij cealhka: ott ačni sarnam; nijt ji čihpmajn. Alkanis olkuzi viłkkiodij: alkanim, piest kit ki,tt sijja! Alkanis niriyt čippi, son ji koccaj, kijjis sāmmejaj. No son koccaj. Čutte liev pik iottemen. No son vāłti čude-čiorve sāble ji iøjviyt pik čipi,nti čudijn. Ākes vāłti, peacca pieli, nijtis tašše, jienijnes avt sijja. Alkas jččis vāłti, viłki kozi viöji jieres sijja alkajnes. — No pik.

2. b) Kāles i āhke jiellin kuške; sijje šanti ałke ju sijje šanti nijt. Nu sij jiellin kuške, källazaj sarna, ušta jiel kint viertazt jołki, viertaz taške manniv mietta jogi, viertazt āmažev čude, tāk piotter viertaz tajje milte, pijas jogi piotter. — Källazaj viłgij meahca. Āhkes viertazt kändij jołki, ju son piodij māzit koatta. Jielij kolm piejve, källazač li miecest. Ju piottin āhka tašsi čude; son čudij gjojm porra ja jukka piejve pijas. Ju piejve jiekenižij, son, ākaj kommalij čudijn; a sist čuttet akca, ačant čudijn kommalij ākaj. I iottin čudijn tajn; jiellin kolm piejve; ju ākaj ta,tte cealhka, ušta tāpne piejve kāles poatta. Nu sij torvalin nire uksi, jč iodsołlin. Kāles piodij, ju poppalij niorra; sij čude taške soni korrin, kaštijn tašsi. Nu jč čude taške iodsołlin. Nijt ta,tte laktij olkuzi, jiečes cealhka, što pi,tt mi,nni nijpe. Nijdij ta,tte cealhka, ušta mun ott ačani sarnaza. Pāgi viłki. Arta algaj laktij, källazaj ta,tte cealhka: alkanim pi,tt nijpe! Algaj ta,tte so,nni a,ndij nijpe; son nijpe ta,mppe vāłdij, čipij niriždes pikas, mealgaj altinij ju čudest ta,št iøjve vi,ln vāłdij sāble jččis. Tuške iottin, koccajin, ju källazest ta,št kaččiv: mom nikkuk nakkareasant? Källazaj ta,tte cealhka, ušta mun ta,mppe nikkuk nakkareasan, ušta akt karnas akce karnast ča,łme rońka. — Ju tuške, čude taške sārnev, ušta akce karnassijt afti karnast ča,łme rońkiv. — Ju čuttelaj ta,tte kārviži, occili iøjv-viola,š, a källazaj ta,tte sāble pijjinti, ceahka,li čudest ta,št iøjve kaskit. Tujn čudijn pik čippi iøjviyt kaskit; ākka,š ju nijtis vāłdij, viłgij, pielij kissi jiellemen, ju pik sienā poafka,tti.

3. Jieli kio,ss Tālla, Tāla,št lej šurr čiozaj; jielij lähptest ozaj olmij, nammis lej Ucc lāngij. Son popali, Tālla čuči ma,ni.

Pa^{li} pi^{remis} jierke Tālast. Kīpti pik avti mālla Tāla jierke. Tālla āmmažīži, što jierke pallamajⁿ li Ucc lāngij. Tālla Ucc lānki vi^γtol-giōdij. Ucc lāngij vanzijn javra sukkīli. Tālla mīlte sukkīli jiss vanzijn. — Ucc lāngij ujna, što Tālla jukskīodi; poala^{di} vans čuhp-keacča a^γvljij, kīγtlas sukkīottin, što koambaj oajja ri^{nti} suktet. Kīγtlas sukkīottin, Tālast vans kaskit rottini, Tālla ka^{cki}, ja majns pik.

4. Jieli Āc, sost līn kolm ni^{jt}. Son siola^{nti} a^{lke}, a^{lke} jielta^{gi}, ku^{kke} jieli sost, kīγt-lo^{ge} jige rajja. Son tittegiōdi lāhptest jienes. Jienijnes sārna^{ttin}, što najhtlattit pitta. Son sīlki pu^{lki}jⁿ, piōdi, jienes vā^{lti} pulhka. Jienes pi^{tti} Āccije kiotte-gu^{rri}. Āc olkuži līγtij, što miōlda pitta koatta vi^{kkit}: jilei coalama, pi^{rre} āve la takmājⁿ, kāllaga ākast alka la ništelajⁿ. Kiōllī korstakk-kiečče lu^{ema}?

Ākaj pu^{lkest}, ničkedī, nieskemel korta iocce ča^{cki}. Āckest liš seahka sinaj. A^{lges} jiččis vā^{ldij}. — Pik.

5. Jieli tu^l kīo^{ss} ākaj kallasajnes. Ša^{nti} sijj' a^{lk} i ša^{nt} sijj' ni^{jt}. Na ākaj, kallasaj jā^{mmen} kukt, vīlji^{nč} kīo^{fta} kuttijⁿ. Ni^{jt} sārⁿ, što vīljim vārri^t, a kīorki jiel.

No vīljis vī^{lki}, kā^{reba} piōdij. Kā^{rebest} ka^{čt}, što majⁿ jālak? — Akt ior^{pnan} jālam. — Mom jālak ior^{pnan}? — Munst ior^{pen} li močēd. — Ma^{lle} močēd? — Kiōvt ioc pie^{ve} pāšt, kī^{γte} rittest kī^{kt} kīo^{rsa}-tāst, nēške-māntk^{est} māⁿⁿ, kī^{γte} kīd^l-sij^{est} ko^{lte}, kī^{γte} piōlm-sij^{est} sēlp, čot āskes lēškes kīost, čot tārtest atmes kīost. —

Koatta^s piōdi. Ni^{jt} kačča vī^{ljes}: mom toskjatk? — Ta^{mm}e toskjadim, ior^{pnam}, što viōlkap kā^{reba}. — I vī^{lken}.

Piōttekiō^{tten} kā^{reba}; son ior^{pnes} pāhka tu^{rn}ed ieres āskij^t. Jieres ni^{jt}, āppulaj, najhelnehc piōdij, pākaj čācca ničked. — Čācca ničkedij. Kā^{reba} piōdi i ko^{ččēb} kā^{rebest}, što kost li ior^{pnat}? Čācca ničkedij. Jieres ni^{jt} ciell^k, što mun lam sōⁿ' ior^{pen}. — A jella, kul, mun' ior^{pen}. Olmuj va^{ltes}, vikkeš sōⁿ', āvta rāppuš kī^{čč}em solled.

Ior^{pnes} kīo^{rūj}, kā^{reba} piōdij, kačča: kost li mun' vī^{lj}? Maⁿⁿed, pi^{hted} sōⁿ'. I vī^{ljis} pi^{htes}. Karabelšehk sārⁿ, što mank menne kā^{pken}? — Poafkahted mun' izmensīk, ta^l jiesk' mun kā^{pken} manim. — Poafkahtes izmensīk, i karabelšehk vā^{lt} močēd ni^{jt}im kā^{pkenes}. Pik.

6. Jielij tu^l kīo^{ss} olmuj, i son najhtla^{dij}. Ju jiellin, sijje

šandij aļke. Nu sij jiellin kuļke, kaļles toļte jāni, āļkes toļte vīļķij miorjijt ussit. Aļkes taļmme vāļldij mīldes. Nu miorjijt uskiōdij, alkas taļmme kīdij taļsse. Jieč āļke vīļķij tuļmpelā. Uzij son miorjijt, uzij ja kirkonij. A pieļve jieķķenīžij. Son vīļķij māzīt alkas. No piōdij māzīt. A aļkes jillak. A taļnne sijja piōhtamajn Āccije nīj. A son nījti taļmme vāļldij, ju vāļncelij koattas; piōdij koattas, šanttiškiōdij nījti taļmme, jiellegiōdij nījdn tajn. Ju jiellin, nu nījti taļte šurrini. Iōttin, koccajin, Āccije nijt taļte tuvvaniškiōdij, ju āķaj piļij ķimnes. Ju ķiptekiōdij, ķiptin, ju porrin, ju vīļķin vārra. Vārest tōbelt ničķtin kolm Āccije, ju akka taļmme ūumstīn, ni varijt jiemneja jieb ķiōttamajn.

7. Jielij kāļes āķijnes, jiellin sij kuļke. Nu sijje šandij aļke. Ju jiellin kuļke, aļkes šurrini. Kallazest taļst lī sāļble piļmījn iōļves vīļe; sijje piōttekiōdij toarra jekka; aļkes vāļldij jiežes sāļble ju vīļģij jiežes rozijn vīōsta tiōrru; toarrakiōdij, čihpiōdij, čipij kuļke. Toaraš taļmme jī vīōļ liōptet tuļke, vīķķ taļte rāppin soņni kobe i nuļpe ju koalmant. Nu ju son sīļģij toara taļmme čihpit. Čipij ju alas sīļģij piļjele kobij ja vīļij kobe piļjele ju nuļpe piļjele. Koalmant koppa karkīdi, rošses uļdij māzīt koattaš, son ķīttij koppa taļssi, soni čuķķin; a son popalet je vīōļkoattamajn ko-best taļst.

Jiečes sīļģij aļģes taļmme occit, vīļij kuļke, aļģes kāvniņ kōbest. Aļģes taļmme vāļldij, piestij, aļģijnes toara taļmme pik čihpin kuļke, iōņeje, liōptin pikas. Vīķķin māzīt, koattaš piōttin, i jiellekīōttin, aļte veala jiellev.

8. Līmpēzest, liōķķa aļln iōļje lī; taļde iōļest tiōss-aļ-ķiōss līn olmī, čūķt, sist līn tāļķķine. Sij oajja poŗtekiōttin tāļķķnijt. Poŗtin čitta jienņije, a tiertet jieb iōļ. Akt olmuj vēļšidij čācca, oajja, tuļte ķiōsta olmuj čāģest. Son cealķķa toavrīššis: mun, gul, ūūjī, čācca čāņī, vāļta olmī taļmme, son maļne mīni tāļķķnijt porra. Nu ju čāņij čācca, ockiōdij čāģest. Ozij kuļke, kavniņ jī oajjamajn, juhtlīžij čācca.

9. Tiōss-aļ-ķiōss līn olmī, čūķt, sij jiellin kuļke i tuvvaķiōttin parī āssit; ju āskiōttin; āssin laķķe rajja; ju vāļtin parht-mīri, piļjin mīri, a mīris taļtte vīōņej; ju sij vanttiškiōttin. Vanttin kuļke; akt olmuj cealķķa, ušte mīst mīrrim kuķķāna, veala jieļze vanlahtap, lišt son kuķķāna. Ju piļjin, a tuļte mīriš taļte afti taļne kukiōļ.

10. Találós mesék.

Mušt ta,tte mī lī: pīrr ja,vre pittiemes olmī vīžneb? —
Tī,lje; pīrr tī,lje sa,ŋke ceakkamaj.

N'ikēmā,htem nā,lmest jīnn kullaj, jī ujn ni kie-gen. —
Pā,hte, pākta poadak i sārnak, jīnn kullaj pā,kttest.

Nāča,lnehke pīodi, čitte pafvīt: kāžņioj pūhci afti vie,rt
koŋca. — Samvar pīhtiš, i kāžņioj piekkara,kki afti vie,rtē komolt.

Olmīj kiosta, kīdi andak, a kītti jī paššan. — Kērhhkem-
kā,pre.

Mušt ta,mme, ušta: la,stij kiskāda, kāžņij vī,lsāda. —
To,rne ārvāna, kāžņij vī,lsāda, što kie tolla.

Rokk ka,lle a,ln leašša. — Kī,lle-iōrhke paštāja jī-
kīzi a,ln.

Kiella-āhta oakka. — Pielje-vieške sā,me ā,kest.

N'ielje kallas aktis rastav toarrat, aktis jiev vīoj poppa,let.
— N'ielje kiotte-vatog.

Aiges kieže milt kietkijt kiōnt; ni kozi-gen jī olgan. — Ra,tte.

Kārnas krta, čieles ku,ge,ldēv. — Kīo,dest ā,vle, ā,vlest
kimne tiōlt.

B) Jokongából (Jofkuj).

1. Jielī tu,l kiō,ss kāllasaj i ākaj. Sijje ša,nti a,lke ja nu,mpe.
Kāllasaj ja ākaj jā,mmen. A,lkes cealhka: mun vīolkam jeačan jea-
nan lihte-mī,rt pīo,ltet. Vā,nci, vā,nci son, ta,gi čigi, so,nni kā,les
vīosta pīodij: kōz ton, čalmanim, vī,lkik? — A mun, kul, vī,lkim
jeačan jenan lihte-mī,rt pīo,ltet. — Son sārna, što rāba,št muni
pielje-pie,le! — Tu,tte so,nni popa,li šurr kimne. — Nu, ton rāba,št
muni nu,mpe pielje-pie,le! — Nu so,nni popa,li kiō,tte. Sij kepte-
giōtten iōhče ja pījte šurr kimnest ta,št. Kā,les vā,lti, oattaj, ta,tte
kepta, a tu,tte vā,lti, pījtegaj karnta, son ū,ne tākka,lij va,rrī pījte-
ga,št. Kā,les vā,lti riōka,dij, kālla,št ū,nest varr, a son kačča: aija,
kul, ū,nest mast lī varr? — Nu ta,tte so,ŋne sārna: mun nakkareas-
tan šīžnim. — Kiptin ja porrin, kīrknin. Pārnej kačča, što aija,
kozi oattep? — Ajjas sārna: rāba,št muni pielj'-pie,le. So,nni popali
roavva ja tiōlje ja iōjv-bealas. Ji sij oattijin. Ajjenes iōttemen so nni
tagazi pī,lle. Nu mun, gul, aija, jim vīoj iōttet, pī,lle; mun, aija, kun
sīzn, jīl sīzn oadam. — Ajjas so,ŋne sārna, što jim tiō,lle, koht ton

tatak. — Son *čāñña* kun *siz*, *jil* *siz*. *Īodi*, *iodi*, *koccaj* kun *sizn*, *jil* *sizn*, *ajges* *jillak*, *ni* *kiotte* *jillak*, *ni* *mī-gen* *jillak*. Son *vānceli*; *vāñzij*, *vāñzij*, *sijti* *piottegiodi*. *Ta* *lle* *soni* *ujniš* *piotteme*, *vīčēis*, *sāgi* *ta* *kkiš* *konaga* *ssi*: *no* *vārlaj* *tolla*, *vaj* *toll-čiockanas* *jorra*. — *Konagas* *pākaj*: *vīčēt* *kohčat* *soni* *tiege*. — Son *piōdij* *konaga* *ssi*, *konagas* *so* *ñni* *tio* *le* *šitteli* *ji* *portteškiōdij* *soni* *ji* *jihthigiōdij* *soni* *ji* *kačkiodi* *sonst* *sāgt*: *tonst* *mī* *lī* *riemeslijt* *tio* *kkanant*? *A* *munst* *lī* *nijtst* *ko* *lte* *bā* *nne*; *vaj* *biōlni* *ton* *oajak* *munī* *nijtst* *ko* *lte* *bā* *ne* *līn* *tīt*? — Son *sārna*, *što* *oajja*, *konagas*, *a* *tte*. — *A* *son* *sārna*, *što* *mun* *nijtīm* *kočam*, *ton* *vīzed* *riemeslijdant*. — *Nijti* *s* *kaski* *porrimen*, *liej*; *tu* *tte* *konagas* *nijts* *pītij*, *son* *vā* *lti*, *kaski* *porrimen*, *pejas* *kān* *daj* *violas* *iojve*: *ta* *l* *pik* *munst* *riemeslam*. — *Konagas* *vā* *lti* *iojve* *čīpij* *ji* *pašk* *al'* *ciekkeli*.

Nu *mpe* *vīlj* *vīrdij*, *vīljis* *ji* *poattamajñ*; *son* *vī* *lki* *to* *ro* *že*, *kozi* *vī* *ljis* *vī* *lij*. *Vā* *nc*, *vā* *nc*, *so* *nne* *čigi* *ta* *gij*, *son* *vā* *lt'* *čajjedi*. *Son* *ša* *llū* *zīj*, *ji* *tīd* *koz* *vā* *nced*, *son* *ristkiōdij* *čē* *lmides*: *a* *nt* *Jimmel* *mī* *ñni* *vierta*! — *No* *so* *ñni* *popali* *kā* *les* *kaski* *čā* *lm* *ristta* *me*. *Kā* *les* *sārna*, *što* *mom*, *čalmañim* *kiōrejatk*? — *Kozi* *manim*, *ajja*, *ko* *tt* *mun* *jim* *kiōrejad*, *ko* *tt* *lī* *mī* *ñni* *kiōrja*. — *Ajges* *so* *ñni* *sārna*, *što* *mī* *ñni* *popalik*, *tak* *to* *ñni* *kiōrja* *ji* *piōde*, *ajja* *toni* *vikka* *sijti*. — *No* *mun* *lam*, *ajja*, *šičkantmājñ*, *mun* *lam*, *ajja*, *porstičmājñ*. — *Ajges* *so* *ñni* *sārñaj*: *po* *adak* *ton* *pormājñ*, *ji* *po* *adak* *ton* *jukmājñ*, *ko* *tt* *ton* *muni* *ka* *pnik*; *ton* *rā* *ba* *st* *muni* *pielje* *bie* *le*. — *Son* *rā* *ba* *st* *pielje* *bie* *le*: *šurr* *kimne* *so* *ñni* *popali* *pielje* *sizn*. — *Rā* *ba* *st* *muni* *nu* *mpe* *pielje* *bie* *le*. — *Son* *rā* *ba* *st*, *so* *ñni* *popali* *kiōtte*, *a* *pie* *lle* *lī* *vte*, *a* *nu* *mpe* *pie* *lle* *kiōhcev* *kiō* *dses* *ta* *st*. *Son* *ajgeses* *kačča*, *ušte* *mom* *porgio* *ttep*, *ajja*? — *Ajges* *soni* *pākaj* *keptet* *io* *ñče* *ja* *pījte*, *ji* *son* *keptegiōdi*; *ajges* *sārñ*, *što* *ton*, *čalmañim*, *kipt*, *a* *mun* *oattam*. — *Son* *jīčč* *ma* *ñij* *kiōhce* *bealañi*, *a* *ajges* *komali* *lī* *vte* *bealla*. *Son* *keptegiōdij*, *kinnes* *sonst* *tīltij*, *son* *jīčč* *lī* *porstičmājñ*, *son* *vā* *lti* *io* *ñče* *ja* *pījte*, *ko* *ñka* *kiptemajñ*, *kaski* *tīltime*, *son* *porškiōdij*; *so* *ñni* *pījtega* *jitteli*, *son* *vā* *lti* *pījtega* *portted* *kalnem* *rajjā*. *Sonst* *vā* *lti* *kimnes* *kirkeni*, *son* *ajges* *pokta*: *ajja*, *kocca* *porriđ*! — *A* *ajges* *nu* *nne* *vī* *tijn*. *Son* *kačča*: *ajja*, *tonst* *nu* *nne* *ma* *st* *lī* *vī* *tijn*? — *Ajges* *so* *ñni* *sārna*: *nakkareastan* *la* *šīžñajñ*. — *Sij* *porrin*, *kīrkuin*, *ji* *sij* *oattaš* *liottin*; *a* *son* *kačča*: *ajja*, *mij* *kozi* *oattep*? — *Ajges* *so* *ñni* *i* *sārñaj*, *ušta* *rā* *ba* *st* *muni* *pielje* *bie* *le*. — *So* *ñni* *popali* *ott* *roavva* *ji* *ott* *tīlje* *ji* *ott* *iojve* *bealas*. *Sij* *oattijen*, *iottin*, *koccajjin* *jintsiejke*.

K'ep'tegio, tten ajgijnes avta ju ; keptin sij, porrin ja kirknin ja sij vāncelin ajgijnes. Vāncin jieb kukkiz, ajges so,nni cealhka, ušta porust munī čalmañim ! Ajja tonni kiostnic anta. — Ajges so,nni anti vī,ssē, son ajgijnes porusta,gi, ajges soni mātedi : vānzak, vānzak, āvvāna to,nni sijt, podak sijti, konagast lī nījt kolte-bā,ñne šantmājn ; podak sijti, toni konagas kohča. Nu ton rieveslijdant avti,le jiel vī,zet ; kio,ss ko,tt nārot čioñkoaja, tanna ton ju oajak vī,zeded. — Son ajgijnes porusta,gi ja vānceli.

Vānci, vānci, vānci, āvva ni so,nni sijt, soni vā ltiž ja ujniž : piejvaga pāšta, vaj vārlaj tolla ? — Konagas soni pākaj jiččēs kohčat, son piōdij konaga,ssi, so,nni vā,lti konagas kā,re pijij, ji soni portteškiođi ji sonst vā,lti sā,jt kaččit. Son sārna, što mun lam poattamajn porkkeana ja juhkkeana, tīd im mom mun, jim tieda, tā,ñne piejv jim ioj to,nni mom sārnet. — Konagas soni portti ja ju,ti,ji ja io,dedi. Jintsiejke son pākaj nārodu čieñket. Konagas nārodu čieñki, son pākaj konagaz nī,ti nārodu siz pihtet. Son piōdij ta,ssi, a vīsuis lī sonst io,ik a,ln. Son vā,lti ja vī,ssis kommat luvva,li, vī,ssises ka,pper karkidi, ta,tte ka,pper vā,lti kāžnoj oajva, kien oajva poatta : kūk ja šlak, kūk ja šlak. Soni vīs sizn karkidi kurj(a)-oal(a)-(t)a,v-te, ta,ñne a,vti karrab : šar, šar, šar, mutta,ñ a,vti karrab : šar, šar, šar, kāžnoj a,vti. Āksa karkidi avta : ta,ssi zočč, ta,ñne jelñazi zočč, mutt' sijja zočč. Nārot pik sijniž ja konagaz nī,ti sijni,ji to,ro-že, kolte-bā,ñne kvitit. Son konagazi nī,ti kāpkenes vā,ldij, konagas so,nni anti ta,ñne gieččen, što son čitte mīllas lī.

2. Kio,ss tu,ł jielī kāllazaj ja ākaj. Sij jiellin, jiellin, jiellin, sijji šentim kolm nījt. Nu sij jiellin, jiellin, jiellin, sijji piōdi vintim. Ākaj iođij, koccaj ; cealhka, što kā,les rā,fke, kā,les, kārnazi sioje koañkažev. — Majt sārnak, ā,hke, vintim poattamajn, ko,tt Jimmele jieñgīl. Nu sij nījts āntin. Nu,mppe, vintim sijji avta piōdij. Ākaj sārna, što kā,les rā,fke, kā,les, nio,rije vīčča vanniv. — No sij nījts a,ntin ta,ssi-gas. Koalmant-kas vintim piōdij ; ākaj āmažī,žij : kā,les rā,fke, kā,les, rievta čio,rve veampa,v. — Majt ton ā,hke sārnak, vintim poattamajn ko,tt Jimmele jieñgīl. — Ta,mmme-gas nījts a,ntin ta,ssi.

Kāllazaj vānceli nījtis vārañe. Piōdij piōziembis nījtis. Nījtsest ča,łme roñkmājn. Pārna,š ta,łke reakka,v, korktev. Nījtis cealhka jeačča,š, što vārrit māzīt ! Kārnas poatta, tak toni porra. — Nu vī,lgij māzīt ja kāvvizij kaskliembis nījtis. Piōdij, nio,rije pārna kio,d' a,ln kirstolliv. Soañaj koatta. Nu nījtst kīt-pie,lle por-

mijn, niyti,s lī ompī vījst. Nijti,s cealhka, ušta vārri,t māzi,t, niørje poatta, tak toni porra.—Nu son vīlgi,j māzi,t. Vā,nci, vā,nci ja kārvvi,zi nīrmis niytis. Piōdi, miēntuži pārna kiō,d' a,ln kirstolliv, cie,łkin, ušta ājja tolla. — Piōdij koatta, kiōdest ko,nte tilje šiottamaj. — Pārna,s reakkiōttin jeanna,s, što āčča tolla. Nijti,s jeačča,s cealhka, ušta lieyta olkis, vī,łšcakka! — Nu liktin olkiz, vī,łšin: aštu tu,tte ko,nte-sa,rves tolla. Nu ja piōdij, vīps tirtvi, tī,łjes jā,vsij, tagazij olmij ja vīps porttiškiōdij. Vīhpi,s vī,łkkiōdij māzi,t āhka,s. Tu,tte vivvis so,ņne a,ndij iōńce milte, iōńce son a,nti jiennije: kiedempijte, tā,kte-vij, čio,v-vij, patt-čio,le, niōckas, čīńč, kākha,d ma,ņemi,s.

Nu son piōdij ākańis. Ākańis kiesčiškiōdij vīss sizn vīłktuvzi,jt. Ākańis kačkīōdij kāllazest sa,gt.

3. Jielī kiō,ss tu,ł ākaj ja kāllazaj. Jielin, jielin ja ākaj kāllazes vīłktolla košk kī,le kiōjk ja vījj-guttu kiōjk. Kāllazaj mieltšat vī,łgi,j. Nu piōdij ajht-uks-nālma,s, so,ņni kulloaja ajt sizn: vitt, kutt hī! Nu vā,łti son palgiōdij ja vī,łki māzi,t. Piōdij ākańis. Ākaj jičč vī,łkkiōdij ja silki, vījnel piōdi ājhta-gi,rri,s. Ta,le kulaj ajt sizn palttuvš: vitt, kutt jiemeniōj hī! Nu ākaj ajhtu soań-ńa,łi, vīj-gu,tte tāba,di, košk kiōlajt vā,łdij. Sā,łplińk pu,ci sizn. Son vā,łti, kist-nunna co,ńki, māzi,t silki; piōdi kāllazańcis. Ussi ā,vedī, ka,štij sā,łplińka kāllazańcis: tī-la, gul, toni so,rme! Kāllazaj ničkīdi ja čiojve kvitī,t, jā,mi,j. Ākańis ničkīdij: a po-po-pop! Čiojves kvitī,t, mieltšat jā,mi,j. Nu majns pik.

4. Találós mesék.

Mušt ta,tte mī: ūvčī ma,ņne tirtist ma,ņn-sijest. — Nā,łme sizn pā,ņe.

Pīrr javra vīkk vānca, kā,ņc kā,ņzes jieb kīski,nt. — Šāba pīrr toll-sije ceakkamaj.

N'cazm-jikt-mogn, la,hke roškī, nu,ņpe la,hke vīłkī. — Nijst perevieske.

Vīłkis ka,pper ja čā,łpis ka,pper. — Kiesse ja tā,łve.

Ra,šte mieri tierm-jiks santāda. — Kimne-kievle ra,šte kimne santāda.

Mušt ta,ņme, ušta olmiej vānca ruškis kiō,łpegest. — Līme,ņ.

Ā,hke lī kassig, niytis roškī, a,łkes uda,ł lī, a,łme vī,ł vār-rida. — Toll-sijje ā,hke, nijt avr, a,łkes suv.

Mun toŋne muštteškoada mušttázi: kállazaj ra,ste čāra vānca, kietke-niōde kiōnta. — Ra,tte.

Kuhkāna ja oannāna, kāžnij pajkanas kiōsta. — Podzornij turpe.

Ki,tte piellege pā,kke kiēt kiella-āhta oakka v. — Pielje-vieške.

Mi ta,stit pik a,lmest? — Riēššat.

Kukemīs alm-mānda,št? — Čiokas.

Čiēč čioŋčāla, a,lme kidles vāldač. — Čiokas.

Ajt' a,ln lejp-pielle. — Ajhta lī iōjve, vienc-lījn' lī iōjv' a,ln.

Tost tilsaj, must čoksaj, ajht-uks-ūalma rajknatkioŋtep. — Lohk-āvaakk ja lohk.

Tā,lve poatta, son piojta; kiesse poatta, son ŋealka. — Čā,ccc-kiēttem-kukse.

C) Kuroptyovszkból (Kiōttēm-ja,vre sijt).

Találós mesék.

Rivte-ro,sse, lion-sīnn-siejpe, turta karra. — Nivle ja sīnn.

Ucc kiēki tuvnev ku,ttijt. — Vīnk sieptamaj.

Ucc Tiorzemaj ŋička pijjele all sije, ičč ta,le šilleš. — Čo,ge.

Ki,zt rievne vanŋta, kaska coŋka. — Kāmgijt coŋka.

Piejveaga līvjāla, jikka rajke ānna. — Ussi zaloš.

Iōjvedem ā,ke-loŋte krrta: ȳaž, ȳaž, ȳaž. — Nieskem.

Līmen-lā,mpe oarra pajke nālla, ussi,t jilla mom, mušt ta,tte mī. — A,lmest tā,ste.

Či,vjis čukka sizn moččis keatka. — Čā,lme-čāhptaj.

Kildini nyelvjárás.

Lovozerszkból (Lu-ja,vr sijt).

1. Kállas ja ākaj īllin, īllin, čīlhkin: ma,ŋ mijji ī šānt a,lke? Sijji šānti a,lke: la,lke olmu, la,lke tāll; vq,ltij sīrred, pārnajŋ oajvajt rott. Aččes iennes mq,ksin, mq,ksin ja tieŋk pu,ttin. Son pārna monij jāvra, jordan ju,sti, kukȳo,lli čā,ž-ielle. Čā,ž-ielle pūdiŋ: ma,ne kukȳolk muno? — Tīŋkiŋjt pitta. — Ton mank tun geačča ja,vr ovtel muno, taȳ antam tīŋkiŋjt, ik moneŋi ovtel muno, taȳ mun poram

tono. — Son, sām̄la pārn ortel moni tun geac̄ca ja,rr, vā,lti išti, kobe rābaj, ka,pper pējēj kū,t jū,lkes ko,ski ja rajk pukki,j ka,pri. Nu ta,le čā,ž-ielle pūdi, sām̄lin̄ci cealhka : oho, ortel muno pū,ttik ! — Sām̄lea cealhka : puhtik tīnkij? — Puhti. — Čā,ž-ielle ka,pper sis liškij tīnkij, ka,pper sisn rajk, puk kolkin koppa. Olmuj cealhka, što m̄ leak ton vīkk-olmojt, ik oajje muno ka,pper tierteð. — Ta,tte veala vūlki tīnke gorra, sām̄lan̄c orr, tīnkij vuort. Čā,ž-ielle pūdi,j, tīnkij i pu,tti sām̄lin̄ci, ka,pper siz liškij, ka,pper la,k sa,nti. No lea,ñc a,tt, kul, minni tīnkij, i bid ienamp.

Čā,ž-ielle mažo jāvra ča,ñi ; olmo,ñc ta,tte mažo vā,ncel koat-ta,s. Monij koatta,s. Vq,ltij sgnij, vūlkij mūrrijt sa,tko. Tal tāll, son tāl uo,jvest kōccist, vā,ltij pa,kkeð. Tāll cealhka : ora, iel pa,je ! — Son i alka pa, keð, vā,ltij tālo keassa,tti mūr-sqno vuolla, koatta,s vā,ncel, tāll mūr-sgnij i keass. Pūdi,j koatta,s olmo,ñc, lūšti tāl lāmpas-purra ; tāll vā,lti lāmpas puk pōrij.

Inciej,k kōccijen källasa,ñc ja āka ; ta,l tāll li lāmpas porma,ñc puk. Sij alkes kočson : tonst m̄ li pampelijt lišta,ñc, puk lāmpsi,jt porj ? Son pggu vq,lti pampelis, vq,lti ja vā,nceli vārra, kozo uo,jv kuont. Vā,nci vārra, ta,l vilkis kietke. Son vq,lt, kietke li,kžolškoatt, tāl ittin tie,ñk kietke vu,ln. Son jur, sām̄lan̄c : illea kojt sa,kkeð. Vā,nceli koatta,s, monij koatta,s, ru,vt-koajv tāga,tt. Pū,ttēn, ru,vt-koajv kū,tes kū,ntin. Son tāba,tt koajv ortin kīdin, čeki, kož' kītt kuont, pākaj avta koajv tākkōð. Ta,l pu,htin kolmas ru,vt-koajv sām̄lin̄ci. Son tāba,tti koajv ortin kīdijn, cealhka : kiehpsehke veala li. — Tukko čilhkin : vaj mojt, earras pītt ? — Son čilki,j : i bi. — Son vq,lti koajv, vā,nceli vilgis kietke koajvōð. Koajvgūdi, ja koajves i mu,rti ; di maž' vā,nceli, moni koatta,s. Avta koajva ta,kkoš, pu,htin vits koajv. Son tāba,tt, cealhka : oho ! tel iesk muno milt i li. — Avta vūlki vilgis kietke koajvōð. Ājja,s eala oce ; koajvaj, koajvaj, di sggj tīnkij, tāl juš li ājja,s eall. Nu mašt vā,nceli, monij kuotte-gurris. Tā,le olmu,ñc orr, cealhka : ko,ste vgrdik ? — Ājjan eal omen ; pā,lhktur minne kāzjen. — No son ošte pā,lhktur. Monnin koatta, pi,jjiš si,jji porro ; porrin, kīrkuin, li,ztin olkos, mo,nnin piltō. Ta,lli čokk-čān pielk, nielj-lo,kk puttō. No sām̄lan̄c čack alma, son mann, mann, čā,lmest kāt di mažo poatt. Nu cealhka kāzjes : ča,ck ton ! Tōtt vālt kīttis, tāht ča,ckēð, orr, alma kiehē. Sām̄la cealhka : mojt kīčaz ? — A čahpis polv, kul, poatt, ton tuokka paštzed pītt. — Nu son ošte čeki, čekij : polv tuokka pašša,n. — No puk.

2. Találós mesék.

Tátt m̄ l̄ ārvozijt: luvt-peakanē kaska ja,er kobl. — N'uz-
čem ūālmest.

Vār a,ln lejp orr. — Mānn.

Tārj ja Mārj orreb, kāncē kāncēs ujneb, a tīrvet ieb. —
Port lakk ja ša,lt.

Ārved m̄ l̄: vilgis ūuzčed kirka,n tivt. — N'ālmest pā,ne.

Kuvt kāžno čuokas-mač kuorr. — Valhk ka,ltij milti mann.

Oxt olmoñč vittas kōrij. — Incejka kocjak, tuvnotk, vot vīt
ciep i kork, go,tt koam-biele cā,ak.

Kūxt čuzga kū,ť pielel šarj kirteb. — Kūxt ča,lm kū,ť pie-
lel ūu,ne.

Notozeroi nyelvjárás.

1. A,łke pārna palln sirret, korro sij vātta-päll. Puodi rimne
čorast, pallo va,lt kitt sis, cielk: oh tij parna, tij sirvettet čerte-pāl-
lojn, m̄j nuorrenen s̄irim vātta-pällojn! — Sij pārna ciełke: mättat
m̄jjit, koara m̄jje vātta-päll. — A son cealk: iannij l̄ tuijit mu,ne
poa,resvuodest, čolmitemesvuodest; ūttišit mu,ne pujte-ronn' pallo-
koarremest. — Ū,ttep. — Alji pallo koarred, pallo vojješkuodi, koa-
raškuodi, celk: ševnet, čuovet tol, jim vuejn čolmitemesvuodest, poa-
resvuodest. — Su,ne urs avē, son oajna, što urse melt ča,om, son
poakkañ kōrij, poakkañ vuoll' pēj vātijt, son vuolji olgas, tierlij.
Tuk ciełke: rimne ka,łles, ma,nnik!

Son ajta monij, purškuodi košk kulit, pijje su,ne sułlemit.
Rimne proppej ajt vuolla. Puette s̄irdi, sij ciełke: v̄lle rimne proh-
pām l̄, kōs pijjip kon kerres ol, i paššan. — Ciełke sij: pijjit košk-
kuo,łl-kerres ol. — Son i paššini. No sij vuejjilē; šoddij pork-o,łm.
No son juo,łjines koac, čoav poac koaddijeskuodij, vorse koaddijj.
No son voaldij žimjilij, to,łle poazž' polložuodij, son tierralij, čorro
monij, johk-lā,βž koa,ckij, poazž' tierralij, košk-kuo,łle-kerres paccij.
Riemn pōraškuodi, pōraj, pōraj i puk pōraj, pā,ce uccinēš. Son
vā,łde kuetteð, monij, monij; to,št lie ajjizam, čiccizam, kia,tk, čovres,
ūall, pujtij ja juo,łke ževaj: ko,št ton rimn va,łdiz tajt košk kuo,łlijt? —
Mon valdem, sijd galdijest vuokkum, sejbinam vuokkum. Voj ton,
riemn, m̄jjit mattak? — L̄ mōžno matted: kolk puoleš inn. Šoddij
puoleš inn, sij vuolqe si d galdijest vuaggad, sij pijje sejbes čahea, ne
di sij ōraškuette; rimn pōdas vuolla sejbes p̄j. Sij ciełke: mon-dieht,

rīmń, toav ij? — Ij ovdlest toava go iedesin. — Pejv šodškuodi; poakta čacc-kuoddij, rīmń cealk: poakt olm-olmaš. — Son vuoljjij, tierlij. Tuk pāhce: sejb lie kolmam. Kuopč vuoljjij: rāsta sejbēs; ku,mp vuoljjij: rāsta sejbēs; mājjij vuoljjij: lohk poatkuij; čovres vuoljjij, sejb űuopsij. Puojdijes kaldijest pork; puodij ua,lk-muorin, son čāck kiehp-ua,lk-muorin sejp kiahče, son tierlij, kiehp sejp-kiahješ. Tierre, tierre, puodij ajjizam; čiccižam, kia,tk ovt sajjē, sij ka,ve rīmń ka,les: oj ton, rīmń ka,les, mijjit ma,nnik! — Sij a,łke porred rīmń, rīmń cealk: iele ta,št pōr, kuotte purrom-sajje. — No valde kuotted, son cealk rīmń ka,les čāšn'že: tol laj puorr ajk, kua,ss mon tū sialga kirjtem. — Mojt rīmń ka,les sārna? ajjizam cealk; voj kirjtak mū sielj rīmń ka,les? — Jennaj tī tuojjed tū sielj kirjted: kolk čuold navlijed ja peastag pońned, kolk to,rv-kuacknas. — Ože rīmń-ga,les, mon jiehč tuojam tojt. — No son pīj puk, čuoldijd navlij, peastagijd pōnij, i jijjes kōrij; no cealk: te rīmń-ga,les kirjaht mū sielj! — Son kirjteškuodi, šoddaj kirje. — Rīmń-ga,les, mon puoleškuettem! — Kierde, kierde, rīmń-ga,les cealk, čāšnas uekaš lea, tott kirdij, ton jik kierd. — No jim kierdeškoattam, sie,łk puoll. — Son vāld, ta,rv-kuacknasit pēj, puallejjij, ješ tiarlij, ajjizam puolij. Son oa,čij, oa,čij, māsat puodij, tajt tārtojt nōrlj, pīj siekk siz, vāldij kuotted; kuoddij, kuoddij, kavna j pārna, pallojn sierre. Son siekk' sist puštač. — Mōkk tust ta,št? — Ajjizan ārba. — Voj ton, riemń, mijjit kavpšak? — Ūdižit mu,ņne puojt-rōn'. — Ūttep. — No son vāldij puojt-rōn', nu vuoljjij son, porstorškuodij, ko,tted aljjij, i uejt ko,tted; son čuorvej: čiccižām, ajjizām, poakteđ veahka! Puehte tok i ko,tteste, pōrškuotte. Son oajn, što puk poa,rrē; cealk: čiccižām, ajjizām, olm-olmuš poakt'. — Sij tierlē, son oxtō pāccij, son pōrij, pōrij, pācc oxt puejt-ku,sk. Vuolk son pašteđ tan puejdes, monij koakta, son pīj tol', son pāšteškuodij, puejt puoleškuodij, son čāck, puollj kēadga čāck, čōlmēs puoldij, šoddij čōlmijta. Monn son kuosse, kuozest kahča: mī leahk ton muorij? — Mun leam kuoss. — Ūde čōlmijd mu,ņne. — Lehče must čō,łm, da lea pihk. — Monij peahca: mī leahk ton muorij? — Mun leam piehe. — Ūde mu,ņne čō,łmijd. — Ūdehčim mon, lie mu,št pihk-čō,łme. — Monij soahka: lie tu,št čō,łm? — Lehče mu,št čō,łme, lie mu,št kurč čalma, odam mon tajt čalmajt. — Son ūdij čalmajt, su,št šotte kurč čalma.

2. Oj oappam, oj oappam Jo:zm̄i nijt :
 „Vuolkap, vuolkap, Va,sk v̄lj-pealžam,
 Vuolkap, vuolkap tev-mier še,lleð,
 Kuehc õplehk tozs' porred,
 Tev-mier šilij kuehc tozs' p̄rij.“ —
 Kue,ss mij monim, kue,ss mij monim
 Eakkadoz Jearmez sāhtkže,
 Je mij k̄,ħk leamma :
 Ta,l pueðij čugunoj ruvt vonn'seš
 K̄rehč vajkes jiennines.
 „Vuolkap, vuolkap v̄lj-beall'žam
 Čuguna-vonn'sa uejnsta,sted!“
 Iepp k̄,ħk leamma,
 Vuelk, vuelk v̄lj-beall'žam
 Ku,kes Ōro-vuona kiejj mielt
 Sāgeš u,ħc koaleš tieht.
 Monim mij Ko,lcovoj p̄,vt vuolla,
 Porrep kie,tk-stoala o,ln,
 Mon Ojjeneš tā,v'tam
 Čievr u,ħc kiadga :
 K̄lēhk lōzdojže.

3. Ojjiš Kotraht niejt
 Nelj ee leasken iellim,
 V̄iht leask-vuottem kie,ltim.
 Jim vajjam vue,rted žolostoj vuottem,
 Pueðij Ivanka Ervan o,lk,
 Leask-vuottem, požittoj leask-vuottem.
 Iehke,ld mo,ñ̄eð sier'škuoðim,
 Kuahkeneškuehte šürest ohckiž,
 Nuorbest poarr'su,bb sier'ja, kiehcja.
 Sierēp, ūrcēp,
 Iehkild mo,ñ̄eð ūrcēp, jorēp.
 Lečč sierr'men, vuolkahp māsat.
 Portsēn monim vuordškuoðijm ko,ljejd,
 Iehp k̄,ħk leammeš, pueðij Sa,v'tij,
 Uhtrea o,lk, čilmeas risttij.
 Tierv Ervan Mihkal o,lk,

Ohkmij Javγar niejt,
 Ojjiš Kotraht niejt!
 Šall' jehčvehted vā,ceed mij ajtest
 N'eažžaht juhkeð, pōrred! —
 Ohkmij Javγar niejt oŧtužžij:
 Mū űeažiš illea nuoriš niejdiš
 Vojj'depp' jiehč vā,ceed, juhkeð,
 Porred jijjis uejv.

Igazítani valók az «Eredeti textusok» alább következő fordításában az idézett lapszámok

- A 87. lapon olv. (lásd 71—75. ll.)
 A 91. « « Találós mesék (75. l.)
 A 92. « « Lovozerszkból (75—77. ll.)
 A 94. « « Notozerói nyelvjárás (77—80. ll.)

Az eredeti lapp textusok (67—80. ll.) fordítása.¹⁾

Ter-lapp nyelvmutatványok.

A) Lumbovszkból (*Limbés*) (Lásd 67—71. ll.).

1. Egy egér evett kenyeret; a héjat ette, s alakult egy sajka kenyérhéjdarabból. Beleült a sajkába, s a tavon elindult a sajkával. No, vett magához czimborákat is; madárkát, hölgymenyéteket; vett állatokat, kutyákat és rókákat, medvéket meg farkasokat; madarakat vett, sasokat és baglyokat a sajkájába. És [azután] elindult; de a sajkája túlterhelődött, ők felfordultak; úsztak a parthoz, mindnyájan eljutottak a parthoz. — Az egér szítkozódik, hogy, az enyém volt a sajka, azt mondja (tkp.: halljad); szerfölött sokan beültetek. (Ők) kezdtek egymással verekedni: állat állatra, madár madárra. Verekedtek három esztendeig. Néhány madár tollatlan lett, az állatok szétszaggatott bőrökkel lettek. Utóljára fázni kezdetek az állatok és a madarak.

2. a) Élt egy házaspár, férj a feleségével. Volt nékik egy leányuk meg egy fiuk. Nap lesz, s ő indul kóborolni, fogni a mi kerül. Feleségének azt mondja, hogy «a folyóba forgácsokat ne hordogass». Egyszer a felesége a folyóba forgácsokat hordogatott. — Hogyan, azt mondja, férjem nem engedi, hogy forgácsokat hordogassak a folyóba? — A folyón fölfelé indultak *csúdok*²⁾ [azt

¹⁾ E fordítás lehetőleg szószerint híven követi az eredetit; a hozzá pótoltt összekötő szók [] zárjelek közé vannak rekesztve.

²⁾ LpOr. *čutte*, lpS. *čude*. E néven a lapp néphagyomány egy ellenséges rabló népet emleget, melynek támadásaitól valaha sokat szenvedhettek. Lindahl szerint a *karjeleh* (azaz *karjalaiak* v. *karélok*) nevezet is fordul elé.

mondva v. gondolva], hogy hiszen «forgácsok vannak, ott lakosok lesznek». Nos, a forgácsok után jöttek, megtalálták a lakosokat. A csúdok jöttek a lapp-házba, s a csúd fejedelem a lapp asszonyt megölelte; kezdtek őrt állani, hogy mikor jön a férje. A férje el is jött az erdőből, s a csúdok őt megkötözték, két kezét hátrafelé, s oda dobták a ház másik felébe. És lefeküdtek. Éj lett. Éjjel a leány ki akart menni; a lapp ember azt mondja, hogy «gyere leánykám, oldd el a kezét (a kezemet, tkp. oldd két helyre). A leányka azt mondja: [majd] [meg] mondom új atyának; a leány nem vágta el [a köteleket]. Ki akart menni a fiacskája; «fiacskám, oldd el a kezemet». Fiacskája elvágta a köteleket, ő fel is kelt, férje, a lapp ember. No, ő felkelt. A csúdok mind alusznak. Tehát vette a csúd fejedelem (tkp. csúd-szarva) kardját és a csúdoknak mind levágta a fejüket. Azután fogta a feleségét, egy fenyőfára feszítette, ugyanarra a leányát is, anyjával együvé; a fiacskáját magához vette, s elindult vele a hová tudott, más helyre. — Vége (szó szerint: no mind).

2. b) Egy öreg ember és egy asszony éltek sokáig; nekik egy fiú[k] született és aztán meg nekik egy leány[uk] született. No, ők éltek sokáig, az örege azt mondja, hogy «ne hordj forgácsokat a folyóba; a forgácsok, azok mennek a folyón lefelé (folyó szerint, f. mentiben), a forgácsokat észreveszik a csúdok, azok jönnek a forgácsok után, a folyón fölfelé jönnek». — Az öreg elment az erdőbe. A felesége forgácsokat hordott a folyóba, s visszajött házába. El volt (élt) három napig, az örege az erdőben van, [akkor] már jöttek az asszonyhoz a csúdok; ő a csúdokkal eszik, iszik egész nap. Már a nap esteledett; ő, az asszony, lefeküdt egy csúddal; de csúd van náluk kilencz, s a kilenczedik csúddal feküdt le az asszony. És aludtak ezen csúddal; éltek három napig, már az asszony azt mondja, hogy ma az öreg jön. Tehát tört vetettek (tkp. kötelet tettek) az ajtóba, s maguk lefeküdtek. Az öreg jött és belekerült a törbe; ők, a csúdok, őt megkötözték, s oda dobták. No maguk a csúdok lefeküdtek alunni. A leány, az kifelé jött, mondja neki az atyja, hogy «hozz nekem kést». A leány azt

A NyK. XII, 164, 165. közölt svéd-lapp elbeszélések (1. és 4. szám) csak *pahatahkeje'* v. *veholače'* («gonosztevők, rablók») és «ellenségek») kifejezéssel élnek. Szerk.

mondja: «majd új atyának (atyámnak) mondom», s elment. Megint a fiú indult, az öreg mondja: fiacskám hozz kést! A fiú adott neki egy kést; ő vette a kést, elvágta mind a köteleit, hal-kan közeledett és a csúdnak a feje alól ki vette magának a kardot. Amazok aludtak, fölébredtek és az öregtől kérdezik: mit álmodtál álmodban? Az öreg feleli: én azt álmodtam álmodban, hogy egy holló kiássa kilencz hollónak a szemét. De már amazok, a csúdok, azt mondják, hogy kilencz holló kiássa egy hollónak a szemét. Akkor a csúd megfordult, kutatta a feje alját, de az öreg emelte a kardot s ketté vágta a csúdnak a fejét. Ama (a többi) csúdoknak is mind ketté vágta a fejüket; fogta a feleségét meg a leányát, vitte, fölfeszítette egy fenyűfára elevenen és őket mind agyonlőtte.

3. Volt (élt) egyszer egy Tálla¹⁾, a kinek nagy nyája volt; mellette egy merész ember lakott, neve *Ucc lāngij* (Kis Sógor) volt. Ez oda került, Tálla nyájába ment. Megölte a Tállának legjobb ökrét. Megfőzte mind egy evésre a Tálla ökrét. Tálla észrevette, hogy Kis Sógor megölte az ökröt. Tálla Kis Sógort üldözni kezdte. Kis Sógor sajkával kievezett a tóra. A Tálla szintén evezni kezdett saját sajkájával. — Kis Sógor látja, hogy a Tálla szinte már utólérte, [ő tehát] a sajka orrához lánczot kapcsolt, [s azután] kétfelé eleveztek, hogy melyikük bír a parthoz evezni. Kétfelé eleveztek; a Tállának a sajkája ketté hasadt, a Tálla belefűlt a vízbe és a mesének vége van (tkp. a mese mind).

4. Volt (élt) egy Ácz²⁾ s annak volt három leánya. Egyszer egy fiút lopott, s a fiú élt nála sokáig, húsz esztendőskoráig. Ez megtudta ott közel az anyját. Az anyjával összebeszéltek, hogy házasodni kell. Ő azután elhajtott *pulkán* (azaz fedett szánon), megérkezett, anyját a pulkába vette s elhozta az Ácz házához.

¹⁾ *Tálla* a finnmarki lappok *Stallo*-jának és a svéd-lappok *Stálu*-jának felel meg. Képzelték óriásnak és nagyon gazdag s erősnek, de egyszersmind ostobának, úgy hogy egy kis ravasz ember meggyőzi (v. ö. a NyK. XII, 166. közölt *Stalo*-mesét).

²⁾ *Ácz* ugyanaz mint a finnmarki lappok *Haccecán*-ja, s nőnemű gonosz lényeket jelent, kik kisebbek voltak az embereknél (Lásd: «Orosz lapp utazásomból». [Értekezések a nyelv- és szépt. köréből VIII, 2 sz.] 32. lap).

Az Ácz kijött, hogy a menyecskét a házba vigye. [Itt következik az Ácz üdvözlete «Ácz nyelven», valami komikus badarbeszéd, a melyből félig meddig ennyit lehet érteni: Lábam elgyengült (örömtől), jó — (?) van csinálva, az öreg ember(?) feleségétől fiacskája el van lopva. Hol van a zsinór-vég —? (Hadd oldjam föl a pulka borítékát.)]

Az asszony a pulkából kiugrott, s egy húsoló késsel keresztül vágta a homlokát (az Ácznak). Az Ácztól csak a haja(?) ki ment(?). Fiát magához vette (az asszony). — Ennyi volt.

5. Élt hajdan valamikor egy asszony az öregével (férjével). Született nekik egy fiuk és született egy leányuk. Hát az asszony meg az öreg meghalt mind a kettő, a testvérek ketten maradtak. A leány azt mondja, hogy «bátyám utazz [el], de ne dicsekedjél».

A bátyja tehát elutazott, egy hajóhoz került. A hajón kérdezik, hogy mivel élsz? — Egyedül nőtestvéremmel (húgommal) élek. — Minek élsz húgoddal? Az én húgom szép. — Mi által szép? — Homlokán át a nap fénylik, két halántékjáról két hajnalesillag, nyakáról (tkp. nyak-töről) a hold, két kézcsuklójáról arany, két lábszáráról (tkp. cipőszalag helyéről) ezüst, ruháján keresztül a teste látszik, csontján keresztül a veleje látszik. —

Haza jött. A leány kérdezi a bátyjától: mit búsulsz? — Azért búsulok, aggódom, húgom, hogy a hajóra kell mennünk. — S el is mentek.

Közeledtek (tkp. kezdtek jönni) a hajóhoz; ő a hűgának parancsolja, hogy más ruhát vegyen föl. Egy más leány, szolgáló (vagy segéd), cselszövő(?) jött, parancsolta, hogy a vízbe ugorjék. — Bele ugrott a vízbe. [A bátyja] a hajóra jött és kérdezik a hajón, hogy hol van a hűgöd? — «A vízbe ugrott.» A másik leány azt mondta hogy «én vagyok az ő hűga». — De nem, azt mondja, ez nem az én húgom. Emberek fogták, vitték őt, verembe ásták hét ölnyire.

A hűga följöött (v. fölmerült), a hajóra jött, kérdezi: hol van az én bátyám? Menjetek, hozzátok őt. S a bátyját elhozták. A kapitány [azt] mondja, hogy «jösz-e hozzám nőül?» — «Lőjétek meg az én csalómat, csak akkor megyek hozzád nőül. — Meglőtték a csalót, és a hajóskapitány elveszi a szép leányt nejeül. — Vége.

6. Volt (élt) hajdan egyszer egy ember, s az megházasodott. Azután éltek, született nekik egy fiuk. Sokáig éltek, s az öreg meg-

halt, a felesége meg elment bogyót szedni. A fiát, azt magával vitte. Hát kezdett bogyót szedni, a fiacskáját ott hagyta. Maga az asszony odább (messzibbre) ment. Szedett ő bogyót, szedett és végre kész lett vele. De a nap elesteledett. Elindult vissza a fiához. Hát visszajött, de nincs meg [ott] a fia. Hanem annak helyébe hoztak egy Ácz leányt. De ő csak fogta azt a leányt s ballagott hazafelé; haza érkezett; kezdte azt a leányt nevelni, s élt a leánynyal együtt. És éltek, s a leány fölnőtt. Aludtak, fölkeltek: az Ácz leány öltözködni kezdett, és az asszony rátette (a tűzre) az üstjét. És főzni kezdett, főztek, és ettek és elindultak az erdőbe. Onnan az erdőből kiugrott három Ácz, és az asszonyt megették, még a vért (vérét) sem hagyták a földön.

7. Élt egy öreg a feleségével, éltek ők sokáig. Hát született nekik egy fiuk. Sokáig éltek, a fiuk felnőtt. Az öregnek a kardja a feje alá van téve. Rájok támadt [kezdett jönni] éjjel egy ellenség (tkp. harc); a fiú vette az atyja kardját, s elindult atyja paripájával az ellenség ellen; kezdett harcolni, vágni, vágott sokáig. Azt a harczát nem tudja elvégezni; amazok, az a sereg, ástak neki egy vermet, és egy másikat, meg egy harmadikat. No, s ő [csak előre] hajtott, az ellenséget vágni. Vágott és föl általszöktetett a vermen, hajtott egyik vermen át és a másikon át. [De] a harmadik verembe bele esett; lova elszökött vissza haza, ő ott maradt a veremben, s [ott] bezárták; ő már ki nem tudott kerülni abból a veremből.

Az atyja elindult a fiát keresni, hajtott sokáig, a fiát megtalálta a veremben. Vette a fiát, kiszabadította, fiával együtt mind azt az ellenséget vágta sokáig, rövid ideig, s mind végig ölték (tkp. végezték). Visszamentek, haza jöttek s [megint] éldegéltek, hogy még most is élnek.

8. Lumbovszokban, egy hegy alatt egy patak van; ezen pataknál valamikor (tkp. akkor vagy mikor) emberek voltak, csüdök; nekik volt zablisztjük (oroszúl *tolokno*, azaz megfőzött és aztán őrlött zabból készített étel). Ők a toloknót bele kezdték tenni a patakba. Betettek nagyon sokat, de meg nem tudták tölteni. Egy ember belenézett a vízbe, a patakba, s íme egy ember (tkp. amaz) látszik ki a vízből. [Oda] szól a czimborájának: én, azt mondja, lemegyek, a vízbe merülök, hogy kifogjam azt az embert; minek

eszi a mi toloknónkat. Bele is merült a vízbe, kezdett keresni a vízben. Keresett sokáig, meg nem tudta találni, belefűlt a vízbe.

9. Valamikor voltak emberek, csúdok; éltek sokáig és hozzá fogtak egy házat építeni; már építeni kezdték, építették félig; azután vettek egy házfát (gerendát), föltették a fát; de az a fájuk rövid volt, s ők ki kezdték nyújtani. Nyújtották sokáig; egy ember [azt] mondja: már a mi fánk hosszabbúl (nyúlik), [csak] még mindig nyújtsuk, hadd legyen hosszabb (hosszabbúljon). Azután föltették; de íme az a fájuk csak olyan hosszú volt.

10. Találós mesék.

Találd ki, az micsoda: egy tó körül mezítelen emberek futnak? — Egy száradás végett kifeszített (rénszarvas-)bőr; a bőr körül (azaz szélébe) a (feszítő-) czövekek beütve (tkp.: állítva).

Nyelveetlen szájból hang hallik, nem látja senki. — Egy szikla; a sziklához jössz és beszélsz, a vissz-hang hallik a sziklából.

Egy tisztviselő jött, nagyon goromba: minden hordóba ugyanannyit huzoz. — A tea-üstöt (szamovárt) hozták, és minden csészébe ugyanannyit töltenek be.

Egy ember látszik, kezét adsz, de a kezét meg nem fogja (tkp. kézbe nem ragad). — Tükör.

Találd ki azt, hogy: egy levelecske megmozdúl, mindenki oda néz (tkp. pillant). — Az ajtó megnyílik, mindenki nézi (pillant), hogy ki jön.

Egy tengeri kutya a kőszirten fekszik. — Egy halpástétom sül a (tűzhelyet képző v. bekerítő) kőlapon.

Egy kolompos öreg rénszarvastehén szaladgál. — A lapp asszonynak fülbevalója (tkp.: fül-réz).

Négy öreg ember törekszik egymással (tkp. egybe, össze) harcolni, nem tudnak összekerülni. — A négy lappház-gerenda.

Életkora végéig köveket hord; sehová se mozdul el. — Kelepeze (finnül: *rita*).

Egy holló röpül, belei függnek. — A lappházban az üstláncz, a lánczon az üst-fő.

B) Jokongából (*Jofkuj*) (Lásd 143—147. ll.)

1. Élt hajdan egyszer egy öreg ember meg egy asszony. Nekik született egy fiuk és egy másik. Az öreg meg az asszony meghaltak. Fiuk azt mondja: én elmegyek atyám anyám áldozat-fáit (fabakok, a melyekre az áldozott rénszarvasok bőrét húzzák rá) megégetni. Járt, járt, köd lett (tkp. impersonaliter: es machte nebel); neki ellenébe egy öreg ember jött [azt mondva]: hová indúltál szemecském? — Hát én, azt mondja, indúltam atyám anyám áldozat-fáit megégetni. — Ő azt mondja: vakard a fél fülemet! Ime került neki egy nagy üst. — No, vakard a másik fülemet! — Hát került neki (v. lett) egy lappház. Főzni kezdtek húst és zsírt abban a nagy üstben. Az öreg fogta magát (tkp.: vett), lefekszik; [az] (a fiú) főz, de amaz (az öreg) fogta magát, (mint) hölgymenyét futkos, ő (a fiú) a hölgymenyétnek az orrát véresre (tkp. vérbe) verte. Az öreg fölbredt, az öregnek az orrán vér (van), de ő (a fiú) kérdezi: nagyapa, azt mondja, mitől van az orron (orrodon) vér? — Hát az neki feleli: én álmomban szerzeszt jártam. — Főztek és ettek, elvégezték. A fiú kérdezi: nagyapa, hová feküdjünk le? — Nagyapja azt mondja: vakard a fél fülemet. Került neki egy bőrtakaró és rénbőr és fejal. S ők lefeküdtek. Nagyapjával alvásakor neki melege lett. No én, nagyapa, azt mondja, nem tudok alunni, meleg(-em van); én, nagyapa a hamuban, a szénben aluszom. — Nagyapja neki felel: nem tartlak, [tégy] a hogy te akarsz. — [Hát] bemegy a hamuba, a szénbe. Aludt, aludt, fölkel a hamuból, a szénből; nincsen se nagyapja, se lappház, semmi sincs. [Aztán] útnak indúlt; járt, járt, egy faluhoz közeledett. Akkor őt látták jönni, futottak, hírt adtak a királynak: no, egy utazó jön, vagy egy tüzeshasábfa forog. — A király parancsolt: fussatok, híjjátok őt ide. — Ő a királyhoz jött, a király neki asztalt rendezett, s kezdte őt etetni itatni és hírt kérdezni tőle: neked micsoda mesterséged van (tkp. mi m. van mögötted)? De az én leányomnak van egy aranyfoga; vajjon tudod-e az én leányomnak az aranyfogát hasítani? — Ő azt mondja, hogy lehet, király, most [mindjárt]. Ő meg azt mondja: eléhívom a leányomat, te mutasd meg a mesterségedet. — A leánya evés közben volt; a király elhozta a leányát, ő meg fogta evés közben, sarokkal fölfelé, fejjel lefelé (fordította?); az

mind az én mesterségem. — A király levágta neki a fejét és szarra állította.

A másik testvér várt, testvére nem jött; elindult [hát] ugyanoda, a hová testvére indult. Megy, mendegél; [egyszerre csak] köd lett neki (előtte), eltévedt. Megzavarodott, nem tudja hová menjen; imádkozni kezdett (szószser.: keresztezni kezdte szemeit): adj Isten nekem derút (v. tiszta időt)! — Hát hozzá került egy öreg ember imádkozás közben. Az öreg azt mondja: mit búsulsz szemecském? — Hová menjek, nagyapa, hogy ne búsuljak, mikor bajban vagyok (tkp. inségem van)? — Nagyapja neki azt mondja: hozzám kerültél, hát neked nem lesz bajod; nagyapa téged faluba visz. — No, én, nagyapa, megfáztam, megéheztem. — Nagyapja neki azt mondta: majd jól lakol (szószserint: leszel a ki evett) és majd inni [is] kapsz, minthogy (tkp. mikor) engem találtál; vakard [csak] a fél fületem. — Ő vakarta a fél fülét; egy nagy üst került neki a fölből. — Vakard a másik fél fületem. — Ő vakarta; lett neki egy lappháza, de annak a házának fele deszka, másik fele [pedig] fenyűág [volt]. Kérdezi a nagyapjától, hogy mit együnk, nagyapa? — Nagyapja neki parancsolta, hogy főzzön húst és zsírt, és ő főzni kezdett; nagyapja azt mondja: te, szemecském, főzz, de én lefekszem. — Ő maga ment a fenyűágas felébe, de nagyapja lefeküdt a deszka félbe. Főzni kezdett, üstje neki fölforrt; ő maga éhes [volt], kivett [hát] húst és zsírt a mennyi meg van főzve, [s] fölés közben kezdte enni; [akkor] neki egy hölgymenyét jelent meg, kezdte a hölgymenyétet etetni jóllakásig. Neki az üstje megfőtt, nagyapját kelti: nagyapa, kelj föl enni! — De nagyapjának az orra be van zsírozva. Ő kérdi: nagyapa, neked az orrod mitől van bezsírozva? — Nagyapja azt feleli: álmomban szertesztét jártam. — [Azután] ettek, készek lettek, és le akartak fekünni; de ő kérdezi: nagyapa, mi hová feküdjünk le? — Nagyapja [megint] azt mondta neki, hogy vakard a fél fületem. — Ott termett neki egy új bőrtakaró, új rénbőr és egy új fejal. Lefeküdtek alunni, aludtak, fölkeltek reggel. Megint főzni kezdtek nagyapjával; főztek, ettek és készek lettek és útra keltek nagyapjával. Jártak nem messze, nagyapja neki azt mondja: isten áldjon, én szemecském! Nagyapa neked vendégajándékot ad. — Nagyapja adott neki egy zsákot, nagyapjától elbúcsúzott; nagyapja őt oktatta: jársz, jársz, megnyílik neked

egy falu; elérsz a faluba, [ott] a királynak egy aranyfogú leány [a] született; érkezel a faluba, téged a király meghív. Hát a te mestersegeidet előbb ne mutasd; mikor a nép összegyül, akkor már megmutathatod. — Aztán elbúcsúzott nagyapjától, és útnak indult.

Járt, járt, járt, megnyílt neki egy falu; őt meglátták: nap süt-e vagy jön egy utazó? — A király őt magához hivatta, ő a királyhoz jött; neki a király egy tálat tett eleibe, etette és tőle kezdett hírt kérdezni. Azt feleli: én jöttem étlen itlan; [ha] tudtam valamit, [most már] nem tudom; ma neked semmit sem mondhatok. — A király őt etette, itatta és lefektette. Reggel parancsolta, hogy a népet gyűjtsék össze. A király a népet összegyűjtötte, s parancsolta, hogy a király leányát a nép közé hozzák. Ő oda jött, de zacskója van neki a vállán. A zacskóját felfordítva megrázta, zacskójából egy sipka esett, az a sipka kezdett minden fejbe, a kinek fejébe jön (kerül), (így tenni vagy szólni): „kúk és slak, kúk és slak“. A zsákjából kiestek nyúl-állcsontok; az egyiknek eleibe futnak: „sar, sar, sar“, egy másiknak eleibe futnak: „sar, sar, sar“, [s így] mindenkinek eleibe. Megint egy fejsze esett ki: ennek meg annak a fatörzsöknek „hocs“, meg máshová „hocs“. A nép mind nevetett és a király leánya nevetett szintén, az arany foga ketté [hasadt]. A király leányát nőül vette; a király neki adta azért, hogy nagyon okos.

2. Valamikor hajdan élt egy öregecske és egy asszonyka. Éltek, éltek, éldegéltek, (nekik) született három leányuk. No ők éltek, éltek, éldegéltek, (nekik) jött egy (leány)-kérőjük. Az asszony aludt, fölkelt; azt mondja, hogy szegény öreg, öreg, a holló szárnyai görbülnek. — Mit beszélsz, asszony, (olyan) kérő jött, mint Isten angyala. No ők egy leányukat odaadták. Megint egy másik kérő hozzájuk jött (tkp. nekik). Az asszonyka azt mondja, hogy szegény öreg, öreg, a tengeri kutya hátulso lábai nyúlnak. — No ők egy leányukat adtak annak is. Egy harmadik kérő is jött; az asszony fölbredt (azt mondja): szegény öreg, öreg, a vad rénbika szarvai függnek. — Mit beszélsz te asszony, (olyan) kérő jött, mint az Isten angyala. — Azt a leányt is odaadták neki.

Az öreg elindult leányaihoz látogatóba. Eljött a legidősebb leányához. Leányának a szemei ki (vannak) ásva. A gyermekei kiáltoznak, kárognak. Leánya azt mondja atyjának, hogy utazzál vissza! [Ha] a holló jön, hát téged megesz. — Hát elindult visz-

szafelé és befordult középső leányához. Eljött, a tengeri kutya gyermekei a házon csúszkálnak. Bement a házba. Hát a leány(á)nak fél keze meg (van) éve, leánya egészen be van zsirozva (szószzerint: zsírban). Leánya azt mondja, hogy utazzál vissza, [ha] a tengeri kutya jön, hát téged megesz. — Hát indult vissza. Ment, mendegélt és befordult a legfiatalabb leányához. Oda jött, a *mientuš* (azaz a vad rénbika) gyermekei a házról csúszkálnak, azt mondták, hogy nagypapa jön. — Bejött a házba, a házban vad rénszarvas-bőrök ki (vannak) terítve. — Gyermekei kiabálni kezdtek anyjuknak, hogy az apa jön. Leánya atyjának azt mondja, hogy menjünk ki, nézzük. Hát kimentek, néztek: igazán ama vad rénbika jön. No és eljött, köszönt az ipjának; bőrét levetette, ember(-ré) lett és ipját kezdte etetni. Ipja elindulni (kezdet) vissza a feleségéhez. Ama veje neki adott húst vele, húst adott sokat: hátfaggyút, csontvaját, gyomorzsírt, végbélt, lábszárt, rénsodart, hátvéget utóljára.

Hát [haza] jött a feleségéhez. Felesége kihúzta a zsákból a küldeményeket. Felesége kérdezni kezdett az öregtől híreket.

3. Élt hajdan egyszer egy asszony és egy öreg. Éltek, éltek és az asszony küldi öregét száraz halért és zsír-övért (azaz egy halzsírral töltött csukabőrért). Az öreg el is indult. Hát érkezett tárháza ajtó-nyiladékjához, neki úgy hallik a tárházból: öt, hat hí! Hát ő megijedt és visszaindult. Eljött a feleségéhez. Az asszony maga indult útra, hajtva érkezett tárházához. Akkor [is] hallatszott a tárházból az ijesztés: öt, hat, házasszonyka, hí! De az asszony belement a tárházba, a zsírövet megkapta, száraz halacskákat vett. Egy egér (van) a hordóban. Fogta, a kesztyű végébe (hegyébe) beledúgta, vissza indult; eljött az öregéhez. Az ajtót megnyitotta, (oda) vetette az egeret az öregéhez: nesze (azt mondja) a te haláloed! Az örege felugrott és hasa ketté [ment], meghalt. Felesége felugrott (azt mondva): a po-po-pop! Hasa ketté [ment], szintén meghalt. Hát a mesének vége.

4. Találós mesék.

Találd ki, ez micsoda: hattyútojásokkal tele (van) a madárfészek. — A szájban a fogak.

Tó körül nép jár, egymást nem érintik. — *Šāba* nevű halak (Coregonus lavaretus) a tűzhely köré állítva (hogy megsüljenek).

Egy füves domb, fele piros, másik fele fehér. A leánynak a fejkötője.

Fehér sipka és fekete sipka. — Tél és nyár.

Tengeren át a szivárvány görbül (ívformán)? — Üstfogantyú az üst fölött görbül.

Találd ki azt, hogy egy emberke vándorol sárga sipkában. — Mocsári szeder (*Rubus Chamaemorus*).

Az asszony vastag, leánya vörös; fia bátor, az ég alá jár. — A tűzhely az asszony, a leány a láng, fia a füst.

Én veled ki akarok találatni egy találós mesét: egy öregeske a hegyormon át vándorol, kóterhet hord. — Kelepcze.

Hosszabbodik és rövidül, minden darabka látszik. — Látócső.

Egy hegynek mind a két oldalán két kolompos vén réntehén futkos. — Fülbevalók.

A mennyi csillag az egész égen (annyi lyuk van benne). — Szita.

Leghosszabb a világon? — Út.

(Ha) egyenesen (tkp. állva) föláll, kezével az eget fogná. — Út.

A tárházon egy fél kenyér. — A tárház a fej, a fejkötő van a fején.

Neked egy kis laposod (van), nekem egy kis hegyesem, a tárházajtónál (tkp. -hoz) hadd szúrjuk egymást. — Kules és lakat.

Tél lesz, ő zsírba; nyár lesz, ő éhségbe. — Vízhordó merőkanál.

C) Kuroptyovszkból (*Kiottem-ja, vre sijt*).

Találós mesék (147. l.).

Egy vas paripa, lenfarkú, sebesen fut. — Tú és czérna.

Egy kis görbületre raknak v. adnak (tkp. öltöznek) zsír-övet. — Horog megrakva csalétekkel.

Kis Trofimka ugrál egy magas helyen át, ő maga (szó szerint: maga az-van) jó vadász. — Fésű.

(Mind a) két szélét kinyújtja, közepébe dűg [valamit]. — A cipőket felhúzza (az ember).

Nappal lefityeg, éjjel lyukat kér. — Ajtózár.

Egy fejetlen madár (tkp.: asszony-madara, vmi madárfaj) röpül: hazs, hazs, hazs. — Húsolókés.

Egy szedermocsár áll (szószerint: ül), (magas) mint egy hegy (? talán *pajke* e helyett: *pā,ke*); nincs mit szedni; találd ki, micsoda az. — Az égen a csillagok.

Egy fényes szekrénykében szép kövecske. — Szemgolyó.

Kildini nyelvjárás.

Lovozerszkból (*Lu-ja, vr sijt*). (147—149. l.)

1. Egy öreg ember és egy asszonyka éltek, éltek, azt mondták: miért nem születik nekünk egy fiu [nk]? — Nekik született egy fiuk; félig ember, félig medve; kezdett játszani, a gyermekek(től) fejéit leszakítja. Atyja anyja fizettek, fizettek és a pénz kifogyott. Ő, a gyermek, elment a tóhoz, felvágott egy léket, kiáltva hittá a vízi tündért (szószerint: víz élőjét). A vízi tündér jött: minek kiáltasz utánam? — Pénz kell. — Te (ha) előbb oda érsz (tkp. mégy) a tónak ama végéhez, nálamnál, akkor adok pénzt; (ha) talán nem érsz előbb [oda] nálamnál, akkor megeszlek. Ő, a lapp ember fia, előbb ért a tó másik végéhez, leült, egy vermet ásott, a sipkát két lába közé tette és lyukat fűrt a sipkába. Hát akkor a vízi szellem jött, a lapp embernek azt mondja: oh, előbb jöttél nálamnál! A lapp azt mondja: hoztál-e pénzt? — Hoztam. — A vízi tündér a sipkába hajított pénzt, a sipkában lyuk (van), [a pénz] mind a verembe folyt (hullott). Az ember azt mondja, hogy milyen erős ember vagy te, nem tudod az én sipkámát megtölteni. — Az még (megint) elment a pénzhez (pénzért), a lapp ember ül, pénzre vár. A vízi tündér jött, pénzt hozott a lapp embernek, a sipkába hajította, a sipka félig (tele) lett. Hát lesz most, azt mondja, nekem (elég) a pénzem, nem kell több.

A vízi tündér vissza merült a tóba; az az ember vissza vándorolt haza. Ment haza. Vett egy szánt, elindult fát hozni. Ott van egy medve, ő a medvét fejénél fogta, kezdte rázni (v. tépászni, czibálni). A medve azt mondja: légy csendesen, ne rázz! — De ő csak neki fog a rázáshoz, meg a medvét befogta a fás szánba (szószerint: szán alá), hazafelé járkal, és a medve a fás szánt húzza. Hazajött az ember, beeresztette a medvét a juhistállóba; a medve meg a juhokat mind megette.

Reggel fölkelt az öregecske és az asszonyka; akkor a medve a juhokat mind megette. Ők a fiukat kérdezték: neked

micsoda vadállatod van eleresztve, a juhokat mind megette? Ő fogta vadállatját, fogta és elvándorolt az erdőbe, a hová a feje viszi (azaz: kedve vezet). Ment az erdőbe, ott van egy fehér kő. Kapta a követ, megmozdította, akkor pénz látszott a kő alól. Ő gondolkozik, a lapp ember: nem lehet (tkp. nincs miképpen) megkapni. Elindult [hát] hazafelé, hazament, egy vas ásót kovácsoltatott. Jöttek, a vas-ásót ketten vitték. Ő megkapta az ásót egy kézzel, felhajította, a meddig a keze vitte; parancsolta, hogy egy (új) ásót kovácsoljanak. Akkor hoztak hárman egy vas-ásót a lapp embernek; ő megkapta az ásót egy kézzel, (azt) mondja: kissé könnyű még. Amazok azt mondták: vajjon mit, más kell(-e)? — Azt mondta: nem kell. — Vette az ásót, elment a fehér követ ásni. Ásni kezdett, és ásóját eltörte; tehát vissza indult, haza ment. Megint egy ásót kovácsoltak, elhozták öten az ásót. Ő megkapta, azt mondja: oh, csak most van hozzám (nekem) való (szószerint: szerintem van is). — Megint elindult a fehér követ ásni. Nagyapja jószágát keresi; ásott, ásott, és megkapta a pénzt, ott van már nagyapja józága. Hát vissza indult, ment háza közelébe. Ott egy ember ül, azt mondja: hol jártál? — Nagyapám jószágát keresni; szegődjél el hozzám szolgának. — Hát ő valóban elszegődött. Bementek a házba, adtak (szószerint: tettek) nekik enni; ettek, elvégezték, kimentek, a szántóföldre mentek. Ott van az ördög ujjá, negyven pudos (nehéz). Hát a lapp ember felhajította a levegőbe, az megy, megy, a szem elől eltűnik és visszajön. Hát azt mondja a szolgálja: hajítsd te! Az a kezébe veszi, akar hajítani, csendesesen van (v. ül), a levegőbe néz. A lapp ember azt mondja: mit nézel? — Hát egy fekete felhő, azt mondja, jön; arra reá (tkp. a mögé) kell ragasztani. — No ő valóban hajította, hajította: a felhőre reá ragadt. — No vége.

4. Találás mesék.

Ez micsoda rejtvény: egy deszkadarab a tó közepén úszik.
— A nyelv a szájbán.

Az erdő fölött egy kenyér van. — A hold.

Daria és Maria ülnek, egymást látják, de nem köszöntenek.
— A pallós szoba födele és pallója.

Találd ki, (ez) micsoda: fehér hattyúkkal a kemenceze tele (van). — A szájbán a fogak.

Egy kígyó az útnak minden tekervényét egyenesíti. — A há-

lórúd (azaz: hosszú rúd, melylyel a kerítőhálót a jég alatt egyik léktől a másikig taszítják) egyik léktől a másikhoz (szó szerint: a lékek mentében) megy.

Egy ember megkötött ötöt. — Reggel fölkelisz, fölöltözködöl, hát öt lábujjat megkötsz, mikor fél czipót felhúzol.

Két kis madár egy hegyoromnak mind a két oldalán röpül. — A két szem két felől az orrtól.

Notozerói nyelvjárás. (149—152. l.)

1. Labdával akarnak gyermekek játszani, varranak egy posztó-labdát. (Oda) jött egy róka oldalról, egy labdát vett kezébe, azt mondja: oh ti gyermekek, ti bőrlabdával játsztok, mi fiatal korunkban posztólabdával játszottunk! — Ők, a gyermekek azt mondják: taníts bennünket, varrj nekünk egy posztólabdát. — De ő azt mondja: sok fáradságom van nekem vénség(em)ben, vakság(om)ban; adnátok-e nekem egy kövér meddő réntehenet a labda varrásáért. — Adunk. — Kezdte a labdát varrni, a labdát szabta, azt mondja: sötét (van), gyújtsatok világot (tkp. tüzet), nem látok vakságomban, vénségemben. — Kinyitják neki az ajtót, hát látja, hogy «az ajtón kiférek»; az övet megkötötte, az öv alá tette a posztót, [azután] kiindult, elszökött. Amazok azt mondják: róka öreg, megcsaltál!

Ő a tárházba ment, enni kezdett száraz halakat, tesznek neki étető eleven kénésöt. A róka megdöglött a tárházban [tkp. alá]. Elmennek előtte, azt mondják: róka bátya megdöglött, (akár) hová teszszük, (akár) melyik lapp-szánra, nem marad. — Azt mondják ők: tegyétek a száraz-hal-szánra. — [Ott] meg is maradt. Hát ők hajtani kezdtek; hófergeteg támadt (tkp. lett). Hát ő a lábaival visszatartotta (a szánt), (tkp. akadályoz v. ellenszegül), a szabad rénszarvas hátra kezdett maradni, egészen hátra maradt. [A róka] megijesztette; akkor a rénszarvas megijedt, ő (a rénszarvas) elszökött, félre ment, (a róka) a násfa-hurkot (azaz azt a szán elején való hurkot, melybe a húzószíj végén való násfát, vagyis átfácskát tesz be, mikor befogják a rénszarvast) átrágtá, a rénszarvas elszökött, a szárazhal-szán hátra maradt. A róka enni kezdett, evett, evett és mind megette, megmaradt egy kevesecske. [El] kezdte hordani, ment, ment; ott vannak atyácskám (=a medve), anyácskám (=a farkas), a rozomák, vidra, kövi róka,

hölgyeményét és minden állat; (azt mondják): hol vetted, te róka, ezen száritott halakat? — Én [hol] vettem: a falu lékjéből kihorgásztam, farkammal horgásztam. — Vajjon te róka bennünket tanítsz(-e)? — Lehet tanítani (taníthatlak): [de] hideg éj kell [hozzá]. — Lett hideg éj, ők elindúlnak a falu lékjéből horgászni, farkukat a vízbe teszik, no és várni kezdtek; a róka [meg] segge alá tette a farkát. Ők (azt) mondják: miért nem pedz a hal, róka? — Nem pedz előbb, csak reggel. — Nappalodni kezdett; jön egy vízhordó, a róka azt mondja: jön egy férfi. — [Avval] indúlt, elszökött. Amazok maradtak: a farkok be vannak fagyva. A medve indúlt: letörött a farka (szószzerint: keresztül a farka); a farkas indúlt: letörött a farka; a hód indúlt: [farka] fele eltörött; a vidra indúlt: megnyúzta a farkát. A kis hölgyeményét a léktől eligyekezik: jött (az ember) a csöbörúddal (tkp. vállrúddal), [rá] üt a kormos csöbörúddal a farok végére, ő (a hölgyeményét) elszökött, megkormosodik a farka végecskéje. Szöknek, szöknek, összejött atyácskám, anyácskám, a rozomák, megtalálják róka pajtást: oh te, róka pajtás, bennünket megcsaltál! — [Meg] akarják enni a rókát, azt mondja: ne itt egyetek, vigyetek az evőhelyre. — Hát kezdik (tkp. veszik) vinni, (azt) mondja a róka pajtás a harkálykának: akkor volt jó idő, mikor én a te hátacskádat megezfiráztam. — Mit beszélsz, róka pajtás? atyácskám (azt) mondja: vajjon megezfirázod(-e) az én hátamat, róka pajtás? — Sok fáradtságba kerül a te hátad megezfirázása: karót kell szegezni és vesszőkötelet gyártani, kell szurkos forgács [is]. — Majd magam [meg]csinálok azt, róka pajtás. — Hát ő (oda) tette mind, karókat megszegezett, vesszőköteleket gyártott, és magát megkötözte; hát (azt) mondja: most, róka pajtás ezifrázd meg az én hátamat! — Kezdte ezifrázni, lett ezifra. Róka pajtás, én égni kezdtem! — Tűrd, tűrd, (azt) mondja róka pajtás; a harkályka kicsinyke, az eltúrte, te nem tűröd. — Hát nem tűrtem, megég a hátam. — [A róka] veszi a szurkos forgácsokat, rátette, meggyúltak; maga elszökött, atyácskám megégett. Kóborolt, kóborolt, visszajött, azokat a csontokat összeszedte, betette egy zsákba, kezdte hordani; hordta, hordta, talált gyermekeket, labdával játszanak. Ő a zsákban megrázza (a csontokat). — Mid (tkp. többes szám) (van) neked ott? — Atyácskám öröksége. — Vajjon, eladod-e nekünk, te róka? — Ha adtok nekem egy kövér meddő réntehenet. —

Adunk. — Hát ő vette a kövér meddő réntehenet, no, elindúlt; megéhezett, megölni akarta, nem bírta megölni; ő kiáltotta: anyácskám, atyácskám, jőjjetek segítségre! — Jönnek amazok és hamar megölik, enni kezdenek. Látja, hogy mindent megesznek; azt mondja: anyácskám, atyácskám, egy férfi jön. — Ezek (ők) elszöktek, ő egyedül maradt, [asztán] evett, evett, marad egy darab zsír. Elindúl ezt a zsírját megsütni, bement a házba; tüzet rakott, sütni kezdett, a zsír égni kezdett, ő megüti, a tüzes kőre üti, szemét megégette, szem nélkül lett (világtalan). (Oda) megy ő a jegenyefenyűhez, a jegenyefenyűtől kérdezi: micsoda fa vagy te? — Én jegenyefenyű vagyok. — Adj nekem szemeket. — Volna nekem szemem, de szurkos. — (Oda) ment a lúczfenyűhez: micsoda fa vagy te? — Én lúczfenyű vagyok. — Adj nekem szemeket. — Adnék én, (de) nekem szurkos szemeim vannak. — (Oda) ment a nyírfához: vannak(-e) neked szemeid? — Volnának nekem szemeim, vannak nekem kicsiny szemécskéim, (oda)adom én ezen szemecskéket. — Oda adta a szemecskéket, neki (a rókának) kicsiny szemecskéi lettek.

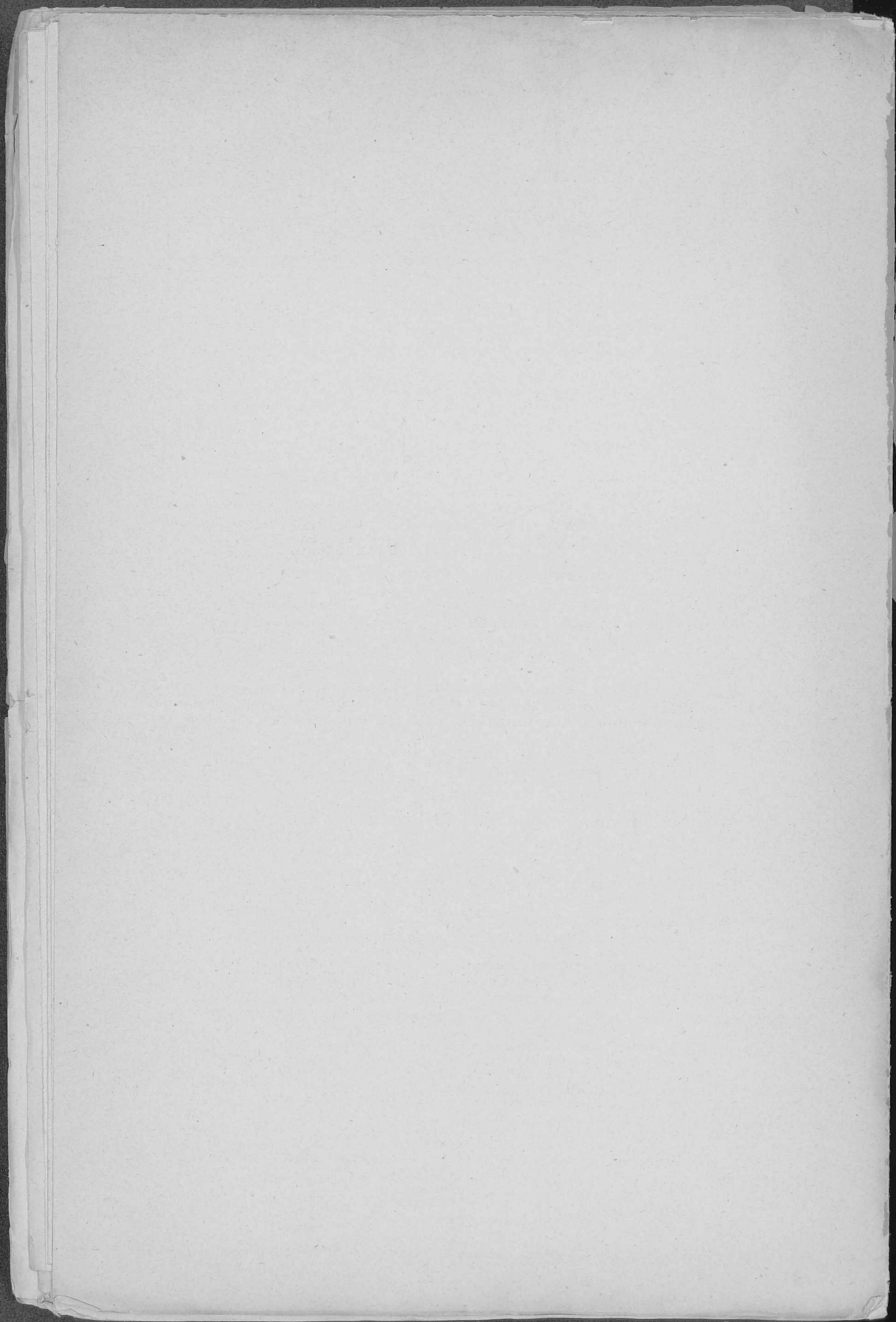
2. Avdotja nőtestvérem, Avdotja nőtestvérem, Jefim-leánya :
(Azt mondja) Menjünk, menjünk, Vasilij mostoha fitest-
vérecském,

Menjünk, menjünk a mély tengerhez halászni,
Savanyú ép *tozs* halat enni,
A mély tenger halászhai savanyú *tozs* evői. —
Mikor mi mentünk, mikor mi mentünk
A sok nép *Jearmez* (nevű) kikötőjébe,
Nem sokáig voltunk:
Akkor jött az öntött vas hajócska (azaz: gőzhajó)
A *kírehč* (nevű madár) éles hangjával.
«Menjünk, menjünk, mostoha fitestvérecském
A vas hajóba egy kicsit pillantani!»
Nem sokáig voltunk,
Elment, elment mostoha fitestvérecském
A hosszú *Oro* öböl végéig
A *sāgeš* kis halaeszkéért.
Mentünk mink a *Ko,lcovoj* szikla alá,
Eszünk egy kőasztalkán,
Én Avdotjácska megfogok

— (?) kis kövecskét:
(Hogy) az ököl nehezebb legyen.

3. Avdotjácska Kondrat leánya
Négy esztendeig mint özvegy éltem,
Öt özvegy kérőt megtagadtam (visszautasította m).
Nem tudtam megvárni egy nőtelen kérőt.
Jött Jánoska János-fia,
Özvegy kérő, koros özvegy kérő.
Este későn játszani kezdtünk,
Össze kezdtek gyűlni a nagytól (kezdvé) a kicsinykéig,
A fiataltól az öregebb játszóig, nézőig.
Játszunk, futunk,
Este későn futunk, leesünk.
Eleget játszottunk (tkp. elég játszva), menjünk vissza.
Házunkba mentünk, várni kezdtünk vendégeket
Nem sokáig voltunk, jött Szavvatij ¹⁾
András-fia, keresztet vetett.
Üdvöz légy, János Mihály-fia,
Eufemia György-leánya,
Avdotja Kondrat-leánya!
Méltóztassatok járni a mi tárházunkban,
Anyád is — inni, enni!
Eufemia György-leánya válaszolt:
Az én anyácskám nem fiatal leányka.
Mehettek ti magatok — inni,
Enni, nálunk nélkül (tkp. saját fej = maga[tok]).

¹⁾ Szavvatij jött mint János részéről küldött kérő v. szószóló (fimmül *puhe-mies*); meghívja «tárház-nézni» Avdotját (az öreg özvegyet, ki minden áron megint férjhez akar menni, s így végre kénytelen egy özvegy emberrel, Jánossal megelégedni) s ennek leányát Eufemiát, a kinek férje János Mihály-fia.

Lapponica 234.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

kiadásában megjelent és saját könyvkiadó-hivatalában (Budapest, Akadémia épületében) valamint a könyvtáraknál kapható:

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR.

Az 1531—1711 megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve.

Irta

SZABÓ KÁROLY.

Nagy 8-rét, 47 iv. Ára füzve 4 frt.

E monumentalis munka nemzeti irodalmunk történetére nézve rendkívüli fontossággal bír. Csaknem húsz évi kitartó buvárkodás és adatgyűjtés eredménye az. Szerző, az ország egyik szelétől a másikig nebány száz könyvtárban nem csak a czimtarakat, hanem magukat a könyveket is gondosan átforgatta. Nem egyedül a czimtasokat adja, hanem pontosan közli a nyomtatás helyét, évét, a könyv alakját, a levelek vagy lapok számát a lehetőség szerint, kinyomozza névtelenül vagy álnév alatt kiadott könyvek szerzőit, kideríteni törekszik a hely és név nélkül megjelent munkák nyomtatási helyét és idejét stb. A hol szükségét látja, leírásaihoz jegyzeteket csatol, sok jellemző és érdekes idézetet közöl, utal a forrásokra, honnan az illető munkáról részletesebb felvilágosítás meríthető, **szóval nem egyszerű czimtárt, hanem példás szorgalommal és ritka szakismerettel földolgozott vezérkönyvet ír az 1531—1711. évek között nyomtatásban megjelent egész magyar irodalomhoz.** Hirdeti, hogy nemzeti életünk leggyászosabb kora is mily erőteljes és virágzó irodalmat tudott teremteni, s szembetűnővé teszi irodalomtörténeti ismereteink örvendetes gyarapodását. Mert míg e század elején Sándor István, hasonló irányú munkájában, ugyanazon időszakból csak 990 magyar nyomtatványt sorolt fel, Szabó Károly fáradhatatlan és szerencsés kutatásai e számot majdnem kétszerezették.

E munka nélkülözhetlen minden könyvtárban, akár magányos, akár nyilvános legyen az, s nélkülözhetlen minden oly mivelt vagy szakemberre nézve, ki nemzeti irodalmunk tanulmányozásával komolyan foglalkozik.

RÉVAI MIKLÓS

ÉLETE ÉS MUNKÁI.

Irta

BÁNÓCZI JÓZSEF.

Ára 2 frt 60 kr.

Az akadémiai könyvkiadó vállalat pártolói számára (diszkötésben) 1 frt 80 kr.

Ezen irodalomtörténeti monographia az Akadémia utolsó nagygyűlésén a Horváth Mihály és Fraknói Vilmos által kitűzött 100 arany pályadíjjal jutalmaztatott. A hivatalos jelentés így szól:

«Minden tekintetben jeles mű. Egyaránt biztos kézzel rajzolja Réva ban az embert, költőt és nyelvészt. Sok új adatot hoz napfényre, nem egy elfogadottat megezáfol; fejtegetései alaposak s a tényeket és eszméket gyakran helyezi új világításba. Különösen sikerült részek Révai nyelvtörténeti és nyelvhasonlító irányának jellemzése, viszonya a nyelvújításhoz, Versegly méltatása stb. A kornak nagy vonásokkal rajzolt politikai, társadalmi, irodalmi és tudományos háttéréből plasztikailag emelkedik ki Révai alakja, s úgy szólva előttünk fejlődik. Szerző ritka tárgyilagossággal leplezi föl hőse erkölcsi és szellemi bensőjét. Oly kevésé pusztá dícsőítője, mint kritikusa. Nagy mérséklettel és biztos tapintattal vegyíti alakján a fényt és árnyat s elevenen tünteti föl legjellemzőbb sajátosságait. Előadása vonzó, compositiója természetes és művészi: egyszóval a tartalom alapoóságával a forma művészete egyesül a siker nem közönséges fokán, s így **túlzás nélkül elmondhatni: e mű irodalmunknak valóságos díszére válik.**»

A M. TUD. AKADEMIA NYELVÉSZETI KIADÁSAI.

Kaphatók a M. T. Akadémia könyvkiadó hivatalában Budapesten (Akadémia-épület) s minden hazai könyvárusnál:

NYELVTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK. Kiadja a M. T. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti Hunfalvy Pál. I—XIV. köt. 42 füzetben. 1862—1878. (8-adrét 420 iv.) Ára egy 14 kötetből álló teljes példánynak 24 forint. Egy-egy kötetnek különvéve 3 forint. Az I-ső és X-dik kötet külön nem adatik.

NYELVEMLÉKTÁR. Régi Magyar Codexek és Nyomatványok. Kiadja a M. Tud. Akadémia Nyelvtudományi Bizottsága. Szerkeszti: Budenz József, Szarvas Gábor és Szilády Áron. I—VI. kötet. 1864—78. 8-adrét. Együtt megrendelve Ára 10 frt.

Egyenkint:

- I. kötet. Bécsi Codex. Münchener Codex. Közzéteszi: Volf György (XXX. és 381 l.) Ára 2 frt.
- II. kötet. Weszprémi C. — Peer C. — Winkler C. — Sándor C. — Gyöngyösi C. — Thewrewk C. — Kriza C. — Bod C. Közzéteszi: Volf György. (XVIII és 406 l.) Ára 2 frt.
- III. kötet. Nagyszombati C. — Szent Domonkos C. — Virginia C. — Közzéteszik: Komáromy L. és Király P. (IV. és 345. l.) Ára 2 frt.
- IV. V. kötet. Érdy Codex 2 kötetben. Közzéteszi Volf György. 1876—77. I. fele. XIX és 487 lap. — II. fele. 532 lap. Ára 4 frt.
- VI. kötet. Tihanyi Codex. Kazinczy Codex. Horvát Codex. Közzéteszi: Volf György. 1879. XVIII és 359 lap Ára 2 frt.
- RÉGI MAGYAR NYELVEMLÉKEK.** I. Halotti Beszéd, Régi Biblia, Buda-1838. 5 frt. — II. Kinizsi Pálné imakönyve. Vegyes m. iratok. Buda, 1840. 2 frt. — III. Tatrosi Biblia. Vegyes m. iratok. 1842. 2 frt. — IV. 1. Guarycodex. Buda, 1841. Ára 1 frt.
- RÉGI MAGYAR KÖLTŐK TÁRA.** (Corpus poetarum.) Szerkeszti Szilády Áron. I. kötet. Codexbeli versmaradványok Ára 2 frt.
- RÉGI MAGYAR NYELVÉSZEK** Erdősitől Tsétsiig. (Corpus Grammaticorum linguae Hungaricae veterum.) Kiadta Toldy Ferencz Ára 2 frt.
- REGULY ANTAL HAGYOMÁNYAI.** A Vogul föld és nép. Kidolgozta Hunfalvy Pál. Ára 2 frt.
- A KONDAI VOGUL NYELV.** Irta Hunfalvy Pál. (Nyelvtudom. Közl. IX. köt.) Ára 3 frt.
- ERDEI- ÉS HEGYI-CSEREMISZ SZÓTÁR.** (Vocabularium čeremissicum utriusque dialecti.) Budenz József. (A Nyelvt. Közlemények IV. kötetéből) Ára 50 kr.
- MAGYAR-UGOR ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÓTÁR.** Irta Budenz József. I.—IV. füzet. (1—46 iv) 1873—79. 8-adrét. Egy-egy füzetnek Ára 1 frt.
- A MAGYAR IGEIDŐK.** Irta Szarvas Gábor. Ára 1 frt.
- A HELYES MAGYARSÁG ELVEI.** Irta P. Thewrewk Emil. Ára 1 frt.
- A MAGYAR NYELVUJÍTÁS** óta divatba jött idegen és hibás szólások bírálata. Irta Imre Sándor Ára 1 frt 50 kr.
- MAGYAR TÁJSZÓTÁR.** Buda 1838. Ára 2 frt.
- KALEVALA.** A finnek nemzeti eposza. Fordította Barna Ferd. Ára 1 frt.
- ABUSKA.** Csagatájtörök szógyűjtemény. Vámbéry Á.-tól Ára 40 kr.
- KAZÁNI-TATÁR NYELVTANULMÁNYOK.** Irta Sz. Bálint Gábor. I. füzet. Kazáni-tatár szövegek. 8-rét. 1875. 170 lap. II. füzet. Kazáni-tatár szótár 8-rét. 1876. 178 lap. III. füzet. Kazáni-tatár nyelvtan 8-rét 1877. Egy-egy füzetnek Ára 1 frt.
- ÉRTEKEZÉSEK A NYELV- ÉS SZÉPTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.** Kiadja a M. Tud. Akadémia. Az I. osztály rendeletéből szerkeszti Gyulai Pál, osztálytitkár.
I. k. (1—11. sz.) 1867—68. Ára 2 frt 20 kr.	V. k. (1—10. sz.) 1875—76. Ára 3 frt — kr.
II. k. (1—12. sz.) 1869—72. Ára 1 frt 80 kr.	VI. k. (1—10. sz.) 1876—77. Ára 2 frt 50 kr.
III. k. (1—11. sz.) 1872—73. Ára 1 frt 80 kr.	VII. k. (1— 8sz.) 1877—78. Ára 1 frt 90 kr.
IV. k. (1—10. sz.) 1873—74. Ára 2 frt — kr.	